

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ФОНД ЧАСОВА	недељно	4
	годишње	144
ЦИЉ	Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.	

ТЕМЕ	ИСХОДИ	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
КЊИЖЕВНОСТ	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: -повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претгодним разредима са новим делима које	ЛИРИКА Лектира Обредне лирске народне песме (избор) Ђура Јакшић: <i>Вече</i> Јован Дучић: <i>Село</i> Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> Вељко Петровић: <i>Ратар</i> / Алекса Шантић: <i>О, класје моје</i>	Ученици треба да буду оспособљени да разликују особености књижевног текста (конотативност, књижевни поступци, сликовитост, ритмичност и сл.) у односу на денотативност, информативност и казивање засновано на чињеницама и подацима у различитим видовима некњижевних текстова. Корелативност је омогућена адекватним комбиновањем обавезних и изборних дела. Књижевна дела која су доживела позоришно извођење или екранизацију могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и позоришне/филмске (адаптиране, измењене) фабуле и израза, чиме ученици могу доћи до закључка о природи различитих медија и развијати своју медијску писменост.

чита; -чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-поуларних текстова; -одреди род књижевног дела и књижевну врсту; -прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; -разликује ауторску приповетку од романа; -анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); -уочава основне елементе структуре књижевноуметни чког дела: тема, мотив; радња,	Десанка Максићовић: <i>Грачаница</i> / Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пено Крста</i> Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i> Књижевни термини и појмови Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха према броју слогова (лирски и епски десетерац). Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха. Стилске фигуре: контраст, хипербола. Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија, обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне). ЕПИКА Лектира Народна песма: <i>Смрт мајке Југовића</i> Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i>	Са појединим елементима медијске писмености ученике треба упознати такође кроз корелацију: појам дечји часопис или енциклопедија за децу упознати на конкретном тексту из часописа/енциклопедије по избору (садржај текста треба да буде у вези са лектиром). Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник се претходно обавезно упознаје са садржајима Српског језика и књижевности из претходних разреда ради успостављања принципа поступности и систематичности. Наставник, такође, треба да познаје садржаје других предмета обрађиваних у млађим разредима и у петом разреду основне школе, који корелирају с предметом Српски језик и књижевност. Тако, хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. При обради текста, примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Обрада књижевног дела пожељно је да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Многи текстови, а поготову одломци из дела, у наставном поступку захтевају умесну локализацију, често и вишеструку. Ситуирање текста у временске, просторне и друштвено-историјске оквире, као и обавештења о битним садржајима који претходе одломку – све су то услови без којих се у

време и место радње; -уочава заплет и расплет као етапе драмске радње; -разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; -разликује облике казивања; -уочава звучне, витуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике; -одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; -анализира узрочно-последичне односне у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; -анализира поступке ликова у	Петар Кочић: <i>Јаблан</i> Исидора Секулић: <i>Буре</i> / Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i> Иво Андрић: <i>Аска и вук</i> Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i> / Итало Калвино: <i>Шума на ауто-путу</i> (из збирке прича <i>Марковалдо или годишња доба у граду</i>) Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из <i>Књига за Марка</i>) Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: наратија (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. <i>Смрт Марка Краљевића</i>). ДРАМА Лектира Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак) Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак) Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> (одломак)	бројним случајевима текст не може интензивно доживети и правилно схватити. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела, обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени сви појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима, али се очекује ће се наставник наклонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Такав случај је са стилским фигурама (поређењем/компарацијом и персонификацијом) које се усвајају у трећем и четвртном разреду, а потом им се додају епитет, ономатопеја, контраст и хипербола; са појмом приповедања и облицима казивања у епском књижевном делу (дијалог, монолог, описивање: портрет и пејзаж); са појмовима везаним за драмско дело којима се додају заплет и расплет, као елементи драмске радње. Обнављање и повезивање знања из првог циклуса образовања и петог разреда основне школе је обавезно. Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност.

књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; -уочава хумор у књижевном делу; -разликује хумористичан и дитирамбски тон од елегичног тона; -илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; -уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; -препоручи књижевно дело уз кратко образложење; -упореди књижевно и филмско дело,	Књижевни термини и појмови Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и расплет). НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати 2 дела) Вук Караџић: <i>Живот и обичаји народа српског: Божјић</i> (одломак); <i>Ђурђевдан</i> (одломак); <i>Додоле, прпоруше и чарошце</i> (одломци) Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i> (избор) Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору) Жан-Бернаа Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: <i>Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца</i> (избор) Гроздана Олујић: <i>Били су деца као и ми</i> (избор) ДОМАЋА ЛЕКТИРА Епске народне песме о Косовском боју (избор) Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор)	Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици откривају што више особина, осећања и душевних стања појединих ликова, као и да изражавају своје ставове о поступцима ликова. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. И у шестом разреду негује се, пре свега, доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.

позоришну представу и драмски текст.		Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> Анђела Нанети: <i>Мој дека је био</i> <i>трешња</i> Весна Алексић: <i>Каљави коњ (Прича</i> <i>о богињи Лади – Звездана вода;</i> <i>Прича о богу Сварогу – Небески</i> <i>ковач и Прича о богу Стрибору –</i> <i>Сеченско светло)</i> Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i> Ференц Молнар: <i>Дечаџи Павлове</i> <i>улице</i> Допунски избор лектире (бирати 3 дела) Добрица Ерић: <i>Месечеви миљеници</i> (песме о свицима) (избор) Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (<i>Морава,</i> <i>Влашићи, Дунав, Говор дрвећа,</i> <i>Грађење куће, Па шта, па шта</i> и друге) Владимир Стојиљковић: <i>Писмописац (Писмо Бранку</i> <i>Ћопићу)</i> Владимир Андрић: <i>Пустолов</i> Тиодор Росић: <i>Приче старог</i> <i>чаробњака</i> (једна прича по избору) Борислав Пекић: <i>Сентиментална</i> <i>повест Британског царства</i> („Велика повеља слободе у земљи без устава” – одломци) Вилијем Саројан: <i>Зовем се Арам</i>	

		Хенрик Сјенкијевич: <i>Кроз пустињу и прашуму</i> Џејмс Крис: <i>Тим Талир или Продати смех</i> Џек Лондон: <i>Зов дивљине/Бели очњак</i> Реј Бредбери: <i>Маслачково вино</i> (избор) Ивана Брлић Мажуранић: <i>Приче из давнина</i> (избор) Владислава Војновић: <i>Приче из главе</i> (прича <i>Позориште – одломци</i>) Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i> Александар Поповић: <i>Снежана и седам патуљака</i>, драмска бајка	
ЈЕЗИК	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: -повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; -препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; -разликује гласове српског језика по	ГРАМАТИКА Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге;	Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Настава творбе речи подразумева пре свега поделу речи по настанку на просте и творенице (у оквиру твореница уочавају се речи настале суфиксацијом, префиксацијом и слагањем). На школским примерима ученици треба да уоче саставне делове твореница: творбене основе, префиксе и суфиксе. На примерима породице речи, ученици треба да уочавају корен речи. Тиме се поставља основ за проширивање знања из творбе речи у старијим

	звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији;	слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице. ПРАВОПИС Писање имена васионских тела.	разредима. На часовима утврђивања градива треба нагласити разлику између граматичке основе и граматичких наставака у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Ученици су се већ раније срели са појмом гласа, а сада проширују своја знања из фонетике основним информацијама о настанку гласова и говорним органима који у овом процесу учествују. На основу изговора гласови се деле на самогласнике и сугласнике (а сугласници на праве сугласнике и сонанте). Сугласници се деле по звучности и по месту изговора (овде је пожељно направити корелацију са наставом страних језика – нпр. различито место изговора неких гласова у српском и енглеском језику и сл.). Подела речи на слоге подразумева проширивање знања у односу на млађе разреде: треба увести и примере слогова који се завршавају на сонант, с посебним нагласком на позицију слоготворног р. Ово градиво треба повезати са основним правописним правилима за растављање речи на крају реда. Пошто се ученици у шестом разреду први пут срећу са термином гласовне промене, није потребно правити разлику у односу на гласовне алтернације. Ову разлику ће усвојити у градиву за средњу школу. Гласовне промене треба уочавати у грађењу и промени речи (а на одступања указати у примерима). Настава морфологије подразумева проширивања знања о заменицама (у петом разреду су биле обрађене само личне заменице). Сада се уводи подела заменица на именичке и придевске. У оквиру именичких обрађују се: односно-упитне, неодређене, опште и одричне; у оквиру придевских: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој), показне, односно-упитне, неодређене, опште и одричне. Такође, треба указати и на граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Знања о глаголским облицима ученици проширују тако што усвајају грађење осталих глаголска времена изузев презента, перфекта и футура I, с тим што се имперфекат обрађује само на нивоу препознавања, а посебно се наводи имперфекат помоћног

		Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. ОРТОЕПИЈА Правилан изговор гласова ч, ћ, ц, ч, р. Дуги и кратки акценти.	глагола бити. Посебно треба нагласити правописна решења у вези са писањем глаголских облика. Знања из синтаксе ученици проширују поделом независних предикатских реченица према комуникативној функцији. Потребно је посебно скренути пажњу на употребу знака узвика, као и на остале интерпункцијске знаке. Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). У оквиру правописних вежби пожељно је повремено укључити и питања којима се проверава графија (писана слова: велико и мало ћирилично Ћ, Ђ; велико и мало латиничко Ћ, велико Г, С, Ш итд.). Такође, треба подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак Правописа на час кад год се обрађују правописне. Наставник стално треба да указује на важност правилног говора, који се негује спровођењем одређених ортоепских вежби. Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике: нпр. уочавање дужине акцента у речи може се повезати са обрадом и утврђивањем знања о врстама речи (именица скуп има кратак акценат, а придев скуп има дуг акценат итд.). На овом нивоу ученици треба само да уоче разлику у дужини акцента, без разликовања интонације и без употребе акценатских знакова. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акценатован говор, а у местима где се одступа од акценатске нормe, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијалекатске акцентуације. Неке ортоепске вежбе могу се спроводити и уз одговарајуће теме из

			књижевности: нпр. артикулација се може вежбати изговарањем брзалица, онда када се оне обрађују као део народног стваралаштва; акценат речи, темпо, ритам, реченична интонација и паузе могу се вежбати гласним читањем одломака из изборне лектире (по избору наставника или ученика) итд. Као ортоепску вежбу треба спроводити и говорење напамет научених одломака у стиху и прози (уз помоћ аудитивних наставних средстава).
ЈЕЗИЧК А КУЛТУР А	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – саставља обавештење, вест и кратак извештај; – разуме основна	Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе:	Један од основних задатака наставе језичке културе односи се на усавршавање језичкоизражајних средстава код ученика, а њен крајњи циљ је да ученици буду оспособљени за успостављање квалитетне и сврсисходне комуникације. Област Језичка култура обухвата усмено и писмено изражавање. Наставни рад у овој области реализује се у садејству са другим областима предмета Српски језик, као и кроз самосталне наставне јединице. У повратном смеру, обрада књижевног текста и рад на граматици морају укључивати и садржаје за неговање културе усменог и писменог изражавања ученика. Настава ће бити очигледнија и ефикаснија ако се анализирају снимљена казивања и читања. Приликом реализације наставних садржаја пожељно је користити и савремене информационо-комуникационе технологије (нпр. паметну таблу, рачунар и видео-бим и сл.). Свака од програмских вежби (говорне, правописне, лексичко-семантичке, стилске вежбе) планира се и реализује у наставном контексту у коме постоји потреба за функционалним усвајањем и функционалном применом датих језичких законитости и појава у новим комуникативним ситуацијама, као и потреба за утврђивањем, обнављањем или систематизовањем знања стеченог током наставе језика и наставе књижевности. Све врсте вежби, чији је циљ развијање језичког мишљења, изводе се на тексту или током говорних вежби. Циљ говорних вежби јесте унапређивање културе усменог изражавања. Детаљна организација, вешто осмишљене садржајне

	значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; – изражајно чита обрађене књижевне текстове.	(нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлогак за тражење погодног израза). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава).	струкуре и мотивисање ученика за разговор водиће ка правилности, лакоћи, јасности, једноставности, прецизности и флуентности у усменом излагању ученика. Ове вежбе би требало да приближе учеников говор стандарднојезичком изговору. Форме учтивости, односно посебна језичка средства којима се исказује учтивост представљају важан сегмент у реализацији наставе језичке културе. Потребно је код ученика развијати свест о неопходности и значају језичке учтивости, тј. учтивног комуникативног понашања, односно истакнути значај неговања правилног и учтивног говора и писања. Ученицима треба указати на то да су у домену конвенција учтивости најтипичније форме усмене и писмене етикетице: употреба заменице Ви, етикете за исказивање уважавања приликом ословљавања у јавном и службеном комуницирању (господине, госпођо/госпођице, Ваша екселенцијо, Ваша светости...), као и говорни чиновни експресивног типа (формуле учтивости): извињавање, захваљивање, честитање, молба. Лингвометодички текстови који садрже дијалогску форму у којој се испољава језичка учтивост могу послужити за уочавање форми учтивости. Такође, требало би подстицати ученике да износе своје мишљење и сопствена запажања о (не)учтивном комуникативном понашању. Велики део лексику српског језика сачињавају лексеме настале творбом речи. Она представља продуктиван процес којим се свакодневно богати наш лексички фонд. Стога, у настави језичке културе би лексикологији, односно творби речи требало приступити, најпре, као начину за настајање нових речи, како би ученици схватили њен практични значај. Потребно је оспособити ученике да граде и разликују аугментативе (са пејоративима) и деминутивне (са хипокористичима), тако што обрада теме неће бити само описана, тј. требало би се задржати што краће на формалном приступу теми. Стваралачки и истраживачки приступ може позитивно утицати на мотивацију ученика да упознају ову тематику. Пожељно је навести само најчешће суфиксе и за један и

		за други творбени модел. Требало би подстицати ученике да објасне значење датих изведеница и указати им на њихову улогу у свакодневном језичком изражавању (нпр. експресивно значење и стилска обојеност изведеница, попут мајчица, сестрица, људина и сл.). Правописне вежбе омогућавају ученицима да посебно обратe пажњу на правописне захтеве и на њихову улогу у тексту. Системска примена адекватних правописних вежби омогућава да теоријско правописно знање благовремено пређе у умење, као и да се стечена навика примене правописних правила испољи у практичној и спонтаној намени. Правописне вежбе представљају најпогоднији начин да се правописна правила науче, провере, као и да се уочени недостаци отклоне. Најбоље је примењивати и просте и сложене правописне вежбе које су погодне за савлађивање како само једног правописног правила из једне правописне области, тако и више правописних правила из неколико правописних области. Правописне вежбе је потребно најпре припремити. Притом је пожељно поштовати принцип поступности, систематичности, јединства теорије и праксе. Приликом савлађивања правописних начела погодне могу бити следеће правописне вежбе: диктат, самостално писање, допуњавање текста. Може бити подстицајно и организовање квиза на часовима посвећеним систематизовању градива из правописа (нпр. препознај правописну област, пронађи грешку, да ли су тврдње о употреби, нпр. великог слова, тачне и сл.), а требало би и проверавати да ли су ученици у стању да објасне научена правописна правила у одређеном тексту. Циљ примењивања лексичко-семантичких вежби јесте богаћење речника ученика и упућивање на различите могућности приликом избора речи и израза и указивање на њихову сврсисходнију употребу. Применом лексичко-семантичких вежби код ученика се ствара навика да промишљају и траже адекватан језички израз за оно што желе да искажу (у зависности од комуникативне ситуације) и повећава се фонд таквих израза у њиховом речнику.

			Врсте ових вежби треба усагласити са интересовањима ученика и наставним садржајима. Развијању смисла за прецизно изражавање и подстицању ученика да размишљају о речима и о њиховим значењима доприносе вежбе којима се ученици упућују на избегавање сувишних речи, поштапалица и туђица. Подстицајне су и вежбе које се односе на фигуративна значења речи, као и вежба проналажење изостављених реченичних делова која подстиче ученике да пронађу адекватну реч, али и да у складу са контекстом прошире скалу дозвољених значењских и лексичких могућности. Применом стилских вежби, ученици се упућују на то да на другачији начин од уобичајеног повезују речи и изразе и да истражују њихове семантичке потенцијале. Њихов циљ није да се само отклоне учињене грешке, већ да ученици стекну адекватне навике да говоре и пишу ваљано, односно да примењују стваралачке поступке у језику. Знања о стилу и изражајним могућностима језика ученици углавном стичу увидом у књижевноуметничке текстове, због чега је неспорна повезаност са наставом књижевности, али се не сме поистоветити са језичко-стилском анализом ових текстова. Стилске вежбе је потребно што непосредније повезивати и са наставом граматике. Може се креирати ситуациони предложак за развијање и унапређивање језичко-стилског знања ученика у складу са узрастом и начелом систематичности и условности. Стваралачки облик рада на развијању стилског умења ученика може се, на пример, заснивати на тексту као подстицају за сликовито казивање, с обзиром на то да се на различитим књижевноуметничким текстовима лако увиђа изражајност стилског поступка који може да буде примењен приликом уобличавања језичке грађе у новим комуникативним ситуацијама.

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ	МЕСЕЦ											ОБРАДА	УТВРЂИ- ВАЊЕ	СВЕГА
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1. ЈЕЗИК	7	9	8	4	4	3	6	5	3	1	23	27	50	
2. КЊИЖЕВНОСТ	5	6	5	8	6	4	4	8	7	5	47	11	58	
3. КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5	5	
4. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1	3	3	5	3	1	5	2	6	2	1	30	31	
УКУПНО	17	18	13	17	13	8	16	15	16	8	71	73	144	

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

СТАНДАРДЕ НАВЕСТИ СА ТУМАЧЕЊИМА**ЈЕЗИК**

Основи ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
СЈ.1.1.3. Разликује самогласнике и сугласнике (и унутар сугласника сонанте и праве сугласнике); разликује правилан од неправилног изговора гласа; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним алтернацијама.	СЈ.2.1.3. Уме да одреди место акцента у речи; има основна знања у вези са поделом речи на слоге и примењује их у растављању речи на крају реда; зна основну поделу сугласника по звучности и по месту изговора.	СЈ.3.1.3. Разликује дуге и кратке слоге у вишесложним речима; разликује врсте гласовних алтернација у једноставним примерима у вези са књижевнојезичком нормом.
СЈ.1.1.4. Разликује променљиве и непроменљиве речи и именује врсте речи; примењује књижевнојезичку норму у вези са облицима речи у фреквентним примерима (укључујући и гласовне промене у вези са облицима речи); разликује основне граматичке категорије (род, број, падеж, глаголски облик); разликује просте речи од твореница; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела.	СЈ.2.1.4. Одређује подврсте променљивих речи и њихове граматичке категорије; препознаје делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбену основу, суфикс) у једноставнијим примерима.	СЈ.3.1.4. Издваја делове речи у вези са облицима речи (граматичку основу и наставак за облик) у једноставнијим примерима; зна основне разлике у грађењу личних и неличних глаголских облика; примењује књижевнојезичку норму у вези с грађењем речи.
СЈ.1.1.5. именује врсте независних реченица према комуникативној функцији.		

КЊИЖЕВНОСТ		
Основи ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
CJ.1.2.1. Познаје књижевна дела из обавезног школског програма: наводи аутора и назив његовог дела; уме да преприча основну садржину дела, да наведе основну тему и главни мотив дела и да именује његове главне ликове.	CJ.2.2.2. У тумачењу књижевног дела из обавезног школског програма уочава и наводи особености лирског, епског и драмског књижевног рода и разликује основне књижевне врсте којима та дела припадају; разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник, путопис, мемоаре и научно-популарне текстове.	CJ.3.2.1. Критички чита књижевна дела средње сложености из обавезног и изборног школског програма и пореди књижевна дела на основу жанра/врсте, теме, мотива, језичко-стилских обележја.
CJ.1.2.2. Разликује основне типове и облике књижевног стваралаштва и то: усмену од ауторске књижевности; дело у прози од дела у стиху; прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; разликује аутора књижевноуметничког дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; разликује књижевноуметнички текст од неуметничког текста који обрађују исте/сличне теме, ликове и догађаје.	CJ.2.2.3. У тумачењу књижевног дела на основу примера препознаје и књижевнотеоријски именује следеће елементе књижевне структуре: фабулу и сиже; унутрашњи монолог; врсте карактеризације према основним особинама лика (физичка, психолошка, језичка, друштвена и етичка); именује и анализира улогу језичко-стилских изражајних средстава у једноставнијим примерима у књижевном делу; разликује парну, укрштenu и обгрљену риму.	CJ.3.2.2. У тумачењу књижевних дела из обавезног и изборног школског програма укључује иманентне одлике (конвенције) књижевних и књижевнонаучних жанрова; уочава елементе књижевног дела који примарно припадају научном изразу или изразу других уметности (нпр. сликарство, музика, позориште, филм) и анализира њихову улогу у сазнајној и естетској вредности књижевног дела.
CJ.1.2.3. Уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив;	CJ.2.2.4. Анализира издвојен проблем, идеју или поруку у дужем	CJ.3.2.3. Самостално тумачи кључне језичке, естетске и структурне особине

радња, време и место радње; приповедање у 1. и приповедање у 3. лицу; описивање, врсте описа; монолог и дијалог; основни облици језичко-стилских изражајних средстава¹; облици стиха, облици строфе (дистих, терцет и катрен); уочава риму и разликује везан и слободан стих.	једноставнијем књижевном тексту из обавезног школског програма и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста и секундарне литературе (у читанци); прави разлику између парафраза (препричавања) и анализе дела.	књижевног дела из обавезног и изборног школског програма; издваја, именује и тумачи основне елементе композиције књижевног дела (нпр. улогу рефрена); проналази, именује и анализира улогу језичко-стилских изражајних средстава у сложенијим примерима.
СЈ.1.2.4. Анализира издвојен проблем, идеју или поруку у краћем једноставнијем књижевном тексту из обавезног школског програма и уме да га аргументује примарним текстом.	СЈ.2.2.5. Примењује стратегије читања примерене типичним жанровима; радо посећује библиотеке и самостално одабира дела за читање из опуса књижевности за децу; уме да води дневник о прочитаним књигама.	СЈ.3.2.4. Анализира проблем, идеју или поруку у књижевном тексту средње сложености и ван обавезног школског програма (из књижевности за децу и младе) и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста и/или препоручене секундарне литературе; уочава везу између садржине, форме и језика књижевног дела и своја запажања илуструје примерима.
СЈ.1.2.5. Редовно чита књижевна дела из обавезног школског програма, стичући читалачке навике; исказује свој естетски доживљај књижевног дела.		СЈ.3.2.5. Самостално одабира секундарну литературу у библиотеци; примењује основне стратегије читања које су усаглашене са читалачким задатком; уме да препоручи књижевно дело и ван школског програма, као и да образложи зашто му се дело допада (нпр. да истакне занимљиве ликове у приповеци, маштовит свет романа,

¹Епитет, стални епитет, поређење, метафора, персонификација, оноματοпеја, апострофа, хипербола, контраст, словенска антитеза и градиција.

		необичне песничке слике или игру речи у поезији, комичне ситуације у драмском тексту итд.); исказује љубав и поштовање за књижевност и вредности националне културе и културе других народа.	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА			
Основи ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
СЈ.1.3.1. Говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; препричава краћи једноставнији неуметнички текст без сажимања или са сажимањем.	СЈ.2.3.1. Уме да формулише своје мишљење и да га јавно исказе служећи се књижевним језиком; изражајно чита и казује једноставније књижевноуметничке текстове; препричава дужи једноставнији неуметнички текст без сажимања или са сажимањем.	СЈ.3.3.1. У званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом; изражајно чита и казује књижевноуметничке текстове средње сложености; препричава неуметнички текст средње сложености без сажимања или са сажимањем; говори уз презентацију.	
СЈ.1.3.2. Саставља говорени или писани текст једноставне структуре служећи се описом, приповедањем и излагањем (имајући на уму публику којој се обраћа); саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и о темама из свакодневног живота и света маште.	СЈ.2.3.2. Саставља сложенији говорени или писани текст служећи се описом, приповедањем и излагањем, у складу са задатом темом; саставља кохерентан говорени или писани текст поводом тумачења једноставнијег књижевног дела.	СЈ.3.3.2. Саставља једноставнији говорени или писани аргументативни текст; саставља целовит говорени или писани текст поводом тумачења књижевног дела добро распоређујући основне и додатне информације и наводећи примере; пише саставе у којима приказује стварна или	

		измишљена искуства, ликове или догађаје.	
СЈ.1.3.3. Саставља разумљиву, граматички исправну реченицу; примењује правописну норму у једноставним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); исправља уочене грешке у тексту.	СЈ.2.3.3. Пише јасним реченицама; примењује правописна правила у сложенијим примерима; уме у писању да издвоји наслове и поднаслове; исправља текст, по потреби: мења план, преуређује садржај или покушава сасвим нов приступ.	СЈ.3.3.3. Доследно примењује правописну норму (из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом); саставља текст у којем тема, композиција, садржај и стил одговарају задатку, сврси и читалачкој публици којој је текст намењен.	
СЈ.1.3.4. Чита краће једноставније текстове (књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности, текстове из медија²) у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...); парафразира их.	СЈ.2.3.4. Чита дуже једноставније текстове (књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности, текстове из медија) у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...); примењује шире стратегије читања (нпр. трага за важним информацијама, повезује текст са претходним знањем, поставља питања и предвиђа током читања).	СЈ.3.3.4. Чита текстове средње сложености (књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности, текстове из медија) у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...); примењује стратегије читања у складу са жанром и током читања коригује своје закључке о значењу текста.	

²Текстови који су погодни за обраду градива из језика и књижевности.

CJ.1.3.5. Разуме краћи једноставнији књижевни и неуметнички текст: проналази експлицитно и имплицитно садржане информације, издваја главне идеје текста; прати развој одређене идеје у тексту; пореди основне информације и идеје из двају или више краћих једноставнијих текстова.	CJ.2.3.5. Разуме дужи једноставнији књижевни и неуметнички текст: проналази експлицитно и имплицитно садржане информације, издваја главне идеје текста; прати развој одређене идеје у тексту; пореди основне информације и идеје из двају или више текстова.	CJ.3.3.5. Разуме књижевни и неуметнички текст средње сложености: проналази експлицитно и имплицитно садржане информације, издваја главне идеје текста; прати развој одређене идеје у тексту; пореди основне информације и идеје из двају или више текстова.
CJ.1.3.6. Критички промишља краћи једноставнији књижевни и неуметнички текст (нпр. износи свој став: да ли му се текст допада, да ли му је занимљив/необичан; да ли му причињава тешкоће приликом читања; да ли је довољно информативан за учење одређене области језика и књижевности и сл.) и то образлаже.		CJ.3.3.6. Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености (нпр. разликује објективну/веродостојну чињеницу од ауторове интерпретације).

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад наставника обухвата планирање, остваривање и праћење и вредновање. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Наставник укључује ученике у наставни процес, оцењује и саветује ученике како да поспеше процес учења.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Слуша, разговара, дискутује, излаже, предлаже, објашњава, закључује, тумачи, интерпретира, ради индивидуалну, у групи или пару, изражава своје утиске о одређеној теми, уобличава и изражава запажања и мишљења, повезује раније стечена знања са новим, повезује градиво српског језика и књижевности са градивом других предмета и стварним животом, глуми, рецитије, црта, пише, чита (истраживачки, са оловком у руци, у себи, гласно...), самостално се служи литературом, проналази податке на интернету, помаже друговима.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Упућивање на додатне садржаје са интернета, других издавача, додатни рад наставника са учеником, помоћ слабијим ученицима, учествује на конкурсима, такмичењима из језика, књижевности и рецитовања.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Свако дете има право на образовање и мора му се пружити шанса да постигне и одржи прихватљив ниво учења који омогућује друштвену укљученост, напредовање, осамостаљивање и самопоштовање. Ученицима са оваквим потребама биће омогућено да активно буду укључени у процес основног образовања, радиће се на савладавању садржаја у складу са могућностима и потребама ученика, биће израђен индивидуални програм за сваког ученика у коме ће бити узети у обзир области које ученик треба да савлада. У прављењу оваког програма биће укључени поред наставника српског језика и други наставници, тим за инклузивно образовање, други ученици, родитељи и сви који могу допринети да резултати буду што ефикаснији.

Прилагођавање наставних садржаја српског језика и књижевности ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у савладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

6. РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљеви и задаци:

Помоћ ученицима који нису били успешни на редовној настави или су изостајали због болести или неког другог разлога; Уз помоћ наставника треба да стекне минимум основних знања из садржаја који предвиђа програм српског језика.

НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ГРАМАТИКА	Ученик усваја основне појмове из граматике, ради се на стицању самопоуздања из дате области, ослобађа се притиска групе и окренут је само својим постигнућима, боље разуме градиво	Дијалoшка, метода писања, демонстративна
КЊИЖЕВНОСТ	Упознавање са делима сва три књижевна рода, примена књижевнотеоријских појмова, повезивање знања из књижевности са другим предметима	Текстуална, дијалoшка, игровне активности
ПРАВОПИС	Ученици увиђају важност правописне нормe, повезивање знања са реалним животом	Демонстративна метода, дијалoшка
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Ученици стичу знања која су примењива и на друге предмете и уопште у животу, оспособљавање за читање непознатих текстова применом летимичног, читања са оловком у руци, интерпретативног читања и сл.	Текстуална, демонстративна, дијалoшка

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатни рад се организује у току целе школске године са по једним часом недељно. Заснован је на интересовању ученика за проширивање и продубљивање знања из овог предмета. Организује се као индивидуализован рад (са појединим ученицима) или као групни и тада су групе флексибилне (могу се мењати).

Ученици се самостално опредељују за додатни рад из српског језика .

Наставник прати и евидентира развој и напредовање ученика,а заступљене су теме из књижевности,језичке културе и граматике ,опет према афинитетима ђака.

НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКА; НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК	Усвајање појмова из граматике, развијање критичког и научног мишљења код ученика, осамостаљивање ученика у раду на задацима	Дијалошка, метода писања, демонстративна
КЊИЖЕВНОСТ	Упознавање са делима сва три књижевна рода, примена књижевнотеоријских појмова , повезивање знања из књижевности са другим предметима	Текстуална, дијалошка, игровне активности
ПРАВОПИС	Ученици увиђају важност правописне норме , повезивање знања са реалним животом	Демонстративна метода, дијалошка
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Ученици стичу знања која су примењива и на друге предмете и уопште у животу, оспособљавање за читање непознатих текстова применом летимичног, читања са оловком у руци,интерпретативног читања и сл.	Текстуална, демонстративна, дијалошка

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Назив предмета	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Разред	шести
Годишњи фонд часова	72 часа

ОБЛАСТ/ТЕМА Комуникативне функције	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији:	САДРЖАЈИ
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту	- разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате

	отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.)....
Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места	- разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; - упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава и места; израда и презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио/видео записа, радио емисија и слично).
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	- разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже

	оправдање;	предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора
Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности	- разуме и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упуту једноставне молбе и захтеве; - затражи и пружи кратко обавештење; - захвали и извине се на једноставан начин; - саопшти кратко поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности.
Разумевање и давање упутстава	- разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање текстова који садрже

	свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.);	једноставнија упутства (нпр. за компјутерску или обичну игру, употребу апарата, рецепт за прављење јела и сл.) са визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.
Описивање и честитање празника, рођендана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења	- разуме честитку и одговори на њу; - упуту пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја
Описивање догађаја и способности у садашњости	- разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и

	способности; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности и способности користећи неколико везаних исказа;	размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.).
Описивање догађаја и способности у прошлости	- разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл,
Исказивање жеља, планова и намера	- разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са жељама, плановима

	намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;	и намерама; усмено и писано договарање о жељама, плановима и намерама (телефонски разговор, разговор уживо, СМС, имејл и сл.).
Исказивање потреба, осета и осећања	- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање, својих осећања и реаговање на туђа. (
Исказивање просторних односа и величина	- разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са специфичнијим просторним односима и величинама; усмено и писано размењивање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина..

Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима у ширем комуникативном контексту; израда и презентација пројеката (нпр. о часовним зонама, упоређивање климатских услова у својој земљи са климатским условима једне од земаља циљне културе и сл.).
Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза	- разуме и реагује на једноставније забране, своје и туђе обавезе; - размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и туђе	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање

	обавезе; - представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;	забрана, правила понашања и обавеза (нпр. креирање постера са правилима понашања, списка обавеза и сл.).
Изражавање припадања и поседовања	- разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са датом комуникативном ситуацијом и одговарање на њих.
Изражавање интересовања, допадања и недопадања	- разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли/не воли, које му/јој се свиђају/не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање

		интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му/јој се свиђају/не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли/не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата.
Изражавање мишљења (слагања и неслагања)	- разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања.
Изражавање количине, бројева и цена	- разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; - пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину,	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова

	наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта; - састави списак за куповину - намирнице и количина намирница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и сл.); - изрази количину у мерама - 100 гр шећера, 300 гр брашна и сл.	на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи...); писање списка за куповину; записивање и рачунање цена.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

ПРЕДМЕТ: Енглески језик

РАЗРЕД: шести

НАСТАВНИК: Биљана Филиповић

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	УВОД/STARTER UNIT	3										/	3	3
2.	MONEY MATTERS	6										3	3	6

3.	OUR HEROES		7									3	4	7
4.	CUMULATIVE REVIEW 1		1									/	1	1
5.	STRANGE STORIES			7								3	4	7
6.	AT HOME				8							2	6	8
7.	THE FIRST WRITTEN TEST					3						/	3	3
8.	VISIONS OF THE FUTURE					4	4					4	4	8
9.	LIFE CHOICES							8				2	6	8
10.	CUMULATIVE REVIEW 2							1				/	1	1
11.	LOOK OUT!								7			2	5	7
12.	THE SECOND WRITTEN									3		/	3	3

	TEST													
13.	HAVING FUN!									6	3	2	7	9
14.	CUMULATIVE REVIEW 3										1	/	1	1
УКУПНО												21	51	72

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик је у стању да у усменој и писменој комуникацији:
1.	STARTER UNIT Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18.	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и

	поздрављање и представљање; реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима.	– РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА.	1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима.
2.	MONEY MATTERS Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности. Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на изражавање допадања/недопадања; усмено и писано изражавање	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА; – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – ЕКОЛОШКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације усадашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и

	допадања/недопадања.			недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење.
3.	OUR HEROES Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са доживљајима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање доживљаја, догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА; – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1 2.3.6 2.3.8.	– разуме једноставније текстове у којима се описују доживљаји, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о доживљајима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа доживљај, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.
4.	CUMULATIVE REVIEW 1	– ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за теме 1 и 2; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структуракоје се односе на теме и наведене

			2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1 и 2, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику; – систематизују и класификују градиво.
5.	STRANGE STORIES Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са доживљајима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање доживљаја, догађаја/активности и способности у прошлости. Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета, појава и места.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.	–разумеједноставније текстове у којима се описују доживљаји, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о доживљајима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа доживљај, догађај из прошлости; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка

				средства.
6.	AT HOME Слушање и читање једноставнијих исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза. Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета, појава и места.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНОУЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА; – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.	– разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; – саопшти правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства. – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.
7.	THE FIRST WRITTEN	–КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4.	Ученици могу да:

	TEST	ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ.	1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	– процене постигнућа везана за теме 1–4; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структуракоје се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1–4, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику; –систематизују и класификују градиво.
8.	VISIONS OF THE FUTURE Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4.	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима,

	договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности. Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл.) с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.	– ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства;– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота.
9.	LIFE CHOICES Слушање и читање краћих текстова у вези са	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19.	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и

	одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања.	КОМУНИКАЦИЈЕ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА; – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – ЕКОЛОШКА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ПРЕДУЗЕТНИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.	реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење.
10.	CUMULATIVE REVIEW 2	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за теме 5 и 6; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структура које се односе на теме и наведене

			2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	комуникативне функције, а које су се радиле у темама 5 и 6, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику; – систематизују и класификују градиво.
11.	LOOK OUT! Слушање и читање исказа у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора.	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ; – РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА; – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – БРИГА ЗА ЗДРАВЉЕ; – ЕКОЛОШКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.	– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности.

12.	THE SECOND WRITTEN TEST	– ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Ученици могу да: – процене постигнућа везана за теме 5–7; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структуракоје се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 5–7, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику – систематизују и класификују градиво.
13.	HAVING FUN! Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење бића, предмета, појава и места. Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о	– КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЦЕЛОЖИВОТНО УЧЕЊЕ ; – ВЕШТИНА КОМУНИКАЦИЈЕ; – ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА; – ВЕШТИНА САРАДЊЕ; – ВЕШТИНА ЗА ЖИВОТ У ДЕМОКРАТСКОМ ДРУШТВУ; – ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз

одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.		2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.7.	одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима.
CUMULATIVE REVIEW 3	–	ВЕШТИНА	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. Ученици могу да:

14.		КОМУНИКАЦИЈЕ.	1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	– процене постигнућа везана за теме 7 и 8; – примењују стечена знања и вештине кроз проверу лексике и језичких структуракоје се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 7 и 8, вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику; – систематизују и класификују градиво.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; - битно је значење језичке поруке; - и у шестом разреду очекује се да наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, одговарајући часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; - и у шестом разреду наставник упућује ученике у законитости усменог и

писаног кода и њиховог међусобног односа; - сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се евалуира и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја; - ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - уџбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала; - учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике (активности) Током часа се препоручује динамично смењивање техника / активности. 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.) 3. Мануалне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.) 4. Вежбе слушања и повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или именовање наслова (према упутствима наставника или са траке повезати појмове у вежбанки, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.) 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање "текућих проблема" у разреду, договори и мини-пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (извештај / дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације) 10. Разумевање писаног језика: - уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...) - уочавање кључних речи и информација у тексту - одговарање на питања у вези са текстом, тачно / нетачно, вишеструки избор - повезивање исказа сличних значења - давање и одабир наслова краћим текстовима 11. Писмено изражавање: - проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично) повезивање текста са сликама/илустрацијама - попуњавање формулара - писање честитки, разгледница и кратких порука (СМС) - писање краћих текстова 12. Увођење књижевности за младе и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Медијација Језичка медијација подразумева објективно преобликовање усменог или писаног текста за потребе трећег лица којем тај текст није доступан или које га не може разумети. Језичка медијација - усмена и писмена - подразумева (спонтано) преношење једноставних порука и информација, сажимање и парафразирање текстова и њихово превођење и тумачење (укључујући и професионално). У шестом разреду ученици се веома поступно уводе у активности језичке медијације. Те активности морају се одвијати у оквиру јасно дефинисаних комуникативних ситуација (што искључује, на пример, превођење лекције из уџбеника).

Технике (активности) - Сажимање текста ради усменог преношења најважнијих делова поруке / договора на матерњи или на циљни језик. Пример преношења поруке са матерњег на циљни језик: Интегрална порука на матерњем језику Основни елементи поруке на циљном језику Професорка: Реци својој другарици да ће прослава бити данас после подне у шест. Ако жели, нека понесе своје дискове, па да слушамо музику коју воле млади и ... Ученик/ца: Професорка је рекла у шест. Данас. Понеси дискове. Пример преношења поруке са циљног на матерњи језик: Интегрална порука на циљном језику Основни елементи поруке на матерњем језику Гост/Гошћа из иностранства: О, хвала на позиву. Доћи ћу, али можда мало касније. Понећу дискове. Ученик/ца: Доћи ће. Мислим да не може баш у шест. Понеће дискове. Завод за унапређивање образовања и васпитања - Сажимање текста ради писменог преношења најважнијих делова поруке/договора на матерњи или на циљни језик. Пример преношења поруке са матерњег на циљни језик: Интегрална порука на матерњем језику Основни елементи поруке на циљном језику Редитељ: Напиши поруку госту/гошћи да путује сутра. На аеродром крећемо у 13.00 часова. Нека дође на време. Запис ученика/це: Аеродром: сутра, 13,00 часова. Доћи код нас. Пример преношења поруке са циљног на матерњи језик: Интегрална порука на циљном језику Основни елементи поруке на матерњем језику Гост/Гошћа из иностранства: Имам проблем за сутра. Х. ме води у ... Не могу да стигнем код вас до 13.00! Ученик/ца: Мораћемо другачије да се договоримо. Не може да стигне код нас до 13.00. - Усмено проширивање поруке/објашњавање у различитим ситуацијама. Пример преношења поруке са матерњег на циљни језик: Интегрална порука на матерњем језику Основни елементи поруке на циљном језику Конобар/ица: Од домаћих специјалитета имамо роштиљ, пите, проју, пребранац, кисели купус ... Могу да вам препоручим ћевапчиће ... Ученик/ца: Има много тога. Хоћеш да пробаш ћевапчиће? Пример преношења поруке са циљног на матерњи језик: Интегрална порука на циљном језику Основни елементи поруке на матерњем језику Гост/Гошћа из иностранства: Шта је то "ћевапчићи"? Ја ли то има код нас? Ученик/ца: Ћевапчићи су наш специјалитет. То је месо. Укусно је.

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА Собзиром на то да су оперативни задаци наставе страних језика конципирани према задацима по језичким вештинама, важно је и да се у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају све језичке вештине. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем. Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

ВРСТЕ ЧИТАЊА

1. Оријентационо читање. Уочити главни ток текста да би се добио општи утисак, да би се одлучило за шта и како употребити текст. Поступци: - Брзо читање по поглављима. - Пратити расподелу делова текста, пре него његов линеарни ток. - Циљати на препознавање суштине: кључних речи, садржаја, почетака параграфа, конектора, елемената текстуалне кохезије.
2. Интензивно, односно фокусирано читање. Разумети тему и садржај текста. Открити шта аутор има

намеру да саопшти. Поступци: - Начинити смисаону анализу текста. - Поступати по упутствима (ако их текст садржи) - Читати пажљиво и промишљено следећи линеарни ток текста, читати и по секвенцама. - Уочити различите елементе текста (укључујући: језичке; графичке; културолошке; итд.). 3. Претраживање текста. Пронаћи специфичну информацију у тексту. Поступци: - Брзо претраживање текста се смењује са пажљивијим испитивањем делова текста. - Није неопходно пратити линеарни ток текста. - Тражити: специфичну реч, реченицу, датум, формулу, број. 4. Читање да би се научило прочитано. Усвојити садржај текста, односно схватити односе између идеја; запамтити информацију и бити у стању да је репродукујеш. Поступци: - Читати полако, аналитички, на продубљен начин, са честим враћањем на претходне садржаје. - Корисни су поступци разноврсног обележавања/екстраховања текста (подвлачење, вођење белешки и сл.). 5. Сажимајуће читање, односно читање са синтезом. Утврдити садржаје и појмове да би се информација разјаснила и запамтила. Поступци: - Поновљено брзо читање по пасусима, с пажњом усмереном више на поједине делове текста него на читав текст. - Корисно је исписивање основног концепта, главних теза и сл. - Посебну пажњу обратити на: битне информације, кључне речи, елементе који подвлаче кохерентност текста. 6. Читање из задовољства. Текст је подстицај за рефлексивно, релационо и креативно размишљање. Поступци: - Текст се чита у целисти, пажљиво и усредсређено. Могуће је враћати се на прочитано

Језичка продукција А. ОПШТА СТРАТЕГИЈА ПРИПРЕМЕ ЗА ЈЕЗИЧКУ ПРОДУКЦИЈУ ГОВОР И ПИСАЊЕ 1. Осмишљавање теме. - О чему бих гоеорио / писао? Шта бирам за предмет сеог гоеора / текста? О чему је реч? - избор теме, предмет говора / текста (у околностима када тема није задата, а познат је повод, циљ, аудиторијум), - упознавање са темом говора (у околностима када је тема конкретизована, задата). 2. Уочавање већ познатог. - Шта о томе већ знам (ја и/или аудиторијум)? 3. Трагање за граџом. - Како да сазнам више о теми којом се бавим? - стицање нових сазнања о предмету - стратегије претраживања различитих извора информација - бележење прикупљених информација - анализа прикупљене граџе. 4. Заузимање става. - Шта ја о томе мислим? - активно размишљање о теми, опредељење за приступ теми. 5. Постављање резолуције исказа. - Чему тежим? Шта ми је најбитније? - одређење циља говора/текста - селекција и структурирање прикупљене граџе у складу са циљем. 6. Израда скице (плана). - Како да искажем оно што желим? Како да то аргументујем? - формулисање главне тезе - поенте говора/текста - селекција и структурирање подтеза - формулисање аргументације која поткрепљује изнето мишљење/став (аргументи за и против). 7. Структурирање говора/текста (у складу са темом, концепцијом и циљем). - Којим редоследом да изложим своје исказе како би мој гоеор/текст био јасан, разложен и ефектан? - уводни део говора/текста, - излагање теме; излагање чињеничног стања, - исказивање поенте говора/текста, - исказивање сопственог става и изношење аргументације за њега, - закључак.

Б. СТРАТЕГИЈЕ СПЕЦИФИЧНЕ ЗА ГОВОРНУ ПРОДУКЦИЈУ

1. Језичко уобличавање говора; стил говора. - Како да што боље искажем оно што сам замислио? - адекватан избор речи - јасно, изражајно, складно, примерено изражавање - добро структурирање реченице - сугестивност говора - ритмичност говора - сажетост излагања - духовитост - адекватне стилске интервенције (коришћење стилских фигура), и сл.
2. Меморисање говора. - Како то да запамтим? - памћење скице говора - меморисање упоришних тачака беседе (формулација поенте) и најлепше осмишљених исказа.
3. Припрема за чин излагања. - Како да моје излагање буде течно и ефектно? - техника и ритам дисања при говору - модулација гласа (обим, боја, јачина) - правилна артикулација - дикција (правилно акцентовање, логички акценат, мелодија и ритам говора).
4. Израз лица, гестикулација, држање и став тела - Где да гледам? Шта ћу са рукама? - усмереност погледа - прикладни пратећи гестови

Ц. ЈЕЗИЧКО УОБЛИЧАВАЊЕ ТЕКСТА Језичко уобличавање текста обухвата: поштовање правописних конвенција, исправну употребу морфолошких облика речи, поштовање синтаксичких правила, успостављање кохерентности и кохезије у тексту, као и употребу одговарајућих лексичких и стилских средстава.

1. Правопис. Обратити пажњу на доследно поштовање правописних конвенција.
2. Морфологија. Обратити пажњу на исправну употребу различитих морфолошких облика
3. Синтакса. Обратити пажњу на: - слагање речи (конгруенцију) - правилну употребу глаголских времена - правилно структурирање реченице - јасност, недвосмисленост реченице - адекватну употребу зависних реченица - адекватан ред речи у реченици - исправну употребу корелатива и везника унутар једне реченице, као и између реченица.
4. Кохерентност. Обратити пажњу да се различити делови текста добро "уклопе" једни са другима и да не стварају проблеме у разумевању: - информације и аргументе износити постепено и у логичном следу - текст обликовати тако да представља семантичку целину и да сви његови делови допринесу успостављању те целине.
5. Кохезија. Поштовати логичко-семантичке везе између различитих делова текста. Обратити пажњу на: - адекватну употребу заменица и заменичких речи - адекватну употребу везника и конектора - исправну употребу речи и израза којима се упућује на неки други део текста.
6. Лексичка прикладност. Обратити пажњу на: - одабир лексике која треба да буде у сагласности са регистром (формалним, неформалним, итд.) - примерну употребу устаљених метафора - одговарајућу употребу колокација и фразеологизама - семантичко-лексичко нијансирање - сигурну и правилну употребу терминологије.
7. Стилска прикладност. Обратити пажњу на: - избор регистра (треба да одговара намени текста) - складно коришћење различитих језичких средстава, како при обликовању неутралних исказа, тако и при обликовању исказа различитог степена експресивност

ПРЕПОРУКА ЗА ПРИПРЕМУ ИОП-А ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА ИЗ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Ученику би према његовим потребама био прилагођен програм рада. . Биће укључен у допунску наставу. Радиће се на развоју његових радних навика и способности у савладавању основних језичких вештина: читања, писања, слушања и говора. Фокус ће бити стављен на визуелну презентацију језика, коришћењем дескриптивних и илустративних метода рада, Језичке вештине слушања и конверзације ће се увежбавати и савлађивати путем учења песмица и кратких скичева са темама из свакодневног живота не би ли смо језик приближили ученицима и улили им самопоуздање при употреби истог.

У раду са оваквим ученицима ћемо се фокусирати на развијање способности у којима се највише истичу, акценат ће се стављати на учење језика кроз игру и креативне пројекте прилагођене њиховом знању, мотивацији и капацитетима, У процесу учења ће бити укључени како индивидуални тако и групни рад и радиће се на томе да подршка и емпатија осталих ђака никад не недостаје као и похвала за уложено залагање и труд.

МЕТОДЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ

- вербалне методе, превасходно дијалогске методе (слободан говор, дискусија, полемика и дебата, супротстављање аргумената), демонстративна метода, истраживачки и комбиновани рад, херуистички приступ;
- пројектни рад, групни рад, рад у паровима.

НАЧИН КОРИШЋЕЊА РЕЗУЛТАТА АКТИВНОСТИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ:

анализа корелације резултата на такмичењима и похађања додатне наставе

провера знања на редовној настави, учествовање на будућим такмичењима, корелација са другим предметима (српски језик, француски језик, историја, географија...)

учествовање на школским приредбама, представљање радова и искуства другим ученицима у редовној настави објављивање пројеката и самосталних радова на школским паноима.

ОСНОВНА НАМЕНА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ :

усавршавање знања (где ће поред равномерно заступљене лексики ии граматике, употребом синонима, антонима, хомонима, сложеница, идиома, фразалних глагола и колокација, ученици моћи у знатној мери да прошире фонд речи и стекну, не само флуентност и тачност, већ и више самопоуздања у изражавању ставова и мишљења о свету који их окружује). стицање самосталности, сигурности и веће слободе у примени језика, те развијање креативности и занимања за друге земље и културе;
припрема за такмичења из енглеског језика.

ПЛАН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИКА СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТМА

- План прилагођавања се најпре утврђује за оне области за које ученик показује изузетне способности и укључује и редовну, додатну, допунску наставу као и ваннаставне активности;
  - упознају се и други предметни наставници који могу допринети богаћењу интересовања и способности таквих ученика како би заједно учествовали у изради оваквог плана;
  - ученику се омогућује да своје знање прошири а своја интересовања обогати новим повезујући их са већ стеченим сазнањима;
  - ученик добија задатке који развијају и продубљују његове способности;
  - користи различите изворе, по мојој препоруци (други издавачи, литература, интернет садржаји, телевизија, радио, новине, онлајн тестови као и они које ја израђујем);
  - своје знање, даровитост и креативност примењује у различитим облицима редовне и додатне наставе, секцији и ваннаставним активностима;
  - презентује своја интересовања (кроз радионице, израде панона, колажа..);
  - помаже другим ученицима, шири и подстиче интересовање и љубав према језику и код других ученика;
  - омогућава му се да у „ наставничким ципелама“ прикаже свој таленат;
  - учествује у организацији угледних часова и тематских дана;
  - учествује на конкурсима, такмичењима из језика, талентима..;
  - ако постоји могућност, приказује своје способности и ученицима других школа и са њима дели своја искуства.
- У раду са оваквим ученицима акценат ће бити стављен на употребу информационих технологија и интернета уз помоћ којих се моћи самостално да истражује и обрађује одређене теме предвиђене градивом за енглески језик али и теме које ученик сматра занимљивим и инспиративним (теме везане за спорт, медије, уметност..). Овакви мали школски пројекти имаће за циљ обогаћивање вокабулара везаног за одређену тематику, проширивање знања из граматике, као и још боље савладавање осталих језичких вештина као што су писање и читање. Кроз презентацију тих својих пројеката, на часовима додатне наставе и секције из енглеског језика, ови ученици ће увежбавати и побољшавати своје комуникативне способности и тиме стицати

веће самопоуздање приликом употребе енглеског језика у свакодневној комуникацији. У зависности од нивоа знања, од способности и капацитета ђака као и од залагање и мотивисаности које буде показивао, одрђиваће се тематика и тежина оваквих пројеката. Резултати рада ће се презентовати и увиду израде паноа које ће ови ђаци реализовати у сарадњи са осталим ученицима из датог одељења на часовима секције.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за ученике који - из објективних разлога - у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, формирају се одговарајуће групе с којима се организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.). На основу претходног испитивања тешкоћа и узрока, за сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада, чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештини ученика. Допунски рад претпоставља и специфичне облике у савладавању одређених програмских садржаја (индивидуализација наставе - наставним листићима; предавањима с друкчијим - очигледнијим примерима; посебни групни и индивидуални задаци и др.). Нарочито се води рачуна о одмерености захтева, као и о стимулисању ученика за показане резултате (похвале, награде, позитивна оцена). Допунски рад организује се током целе наставне године (један час недељно), односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја- Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.

ЦИЉЕВИ :

- циљ допунске наставе је помоћи ученицима слабијег знања и слабијих вештина да се адекватније припреме за савлађивање градива предвиђеног наставним планом и програмом;
- оспособити ученике за основну писану и говорну комуникацију, проширити употребни вокабулар, усвојити основне граматичке садржаје;
- проширити и продубити знања из све четири језичке вештине (читање, писање, слушање, говор)
- увежбати и утврдити обавезне наставне садржаје из енглеског језика и стећи знања потребна за одређени разред ;
- подстицати самостално учење.

НАМЕНА:

Допунска настава је намењена свим ученицима од 5. – 8. разреда који показују потешкоће у разумевању задатака и разумевању енглеског језика у усменом и писаном облику. На овим часовима се не одржавају понављања предавања, већ се сваком ученику посвећује посебна пажња и објашњава баш оно што му није јасно.

МЕТОД И ОБЛИК РАДА :

Индивидуализована настава, употреба наставних средстава, очигледност....

НАСТАВНА СРЕДСТВА И ЛИТЕРАТУРА :

CD – плејер, рачунар, аудио CD, уџбеник (Messages), радна свеска, текстови прилагођеног садржаја са интернета, online речници, квизови знања и тестови...

ДОДАТНИ РАД

За додатни рад опредељују се ученици од V до VIII разреда изнад просечних

способности и посебних интересовања за наставу енглеског језика, односно за продубљивање и проширивање знања из свих или само појединих програмско-тематских подручја редовне наставе (књижевност, језик, култура изражавања, филмска и сценска уметност). То су они ученици чија се знања, интересовања и даровитост изразитије испољавају већ у првом циклусу основног образовања.

Додатни рад се организује и изводи за ученике од V до VIII разреда, један час

недељно током целе наставне године. Изузетно је важно да се започета динамика додатног рада одржи док се не реализује утврђени програм. Уколико се, изузетно, додатни рад организује само у једном делу наставне године, пожељно је да се интересовање даровитих ученика за овај рад доцније не гаси, односно да се они подстичу на самостални рад другим формама рада (нпр. појачаном индивидуализацијом рада у редовној настави, давањем посебних задатака, ангажовањем у одговарајућим слободним активностима и др.).

Додатни рад - заснован на интересовању ученика за проширивање и продубљивање знања, умења и вештина - непосредније активира ученике и оспособљава их за самообразовање, развија њихову машту, подстиче их на стваралачки рад и упућује на самостално коришћење различитих извора сазнања. Под руководством наставника ученици се у додатном раду самостално служе књижевном и некњижевном грађом (у учењу и истраживању), те припремају и излажу своје радове (усмене, писмене,

практичне) пред својом групом, разредом или целом школом. Знања, умења и вештине које су стекли истраживачким, индивидуалним и групним радом ученици користе у редовној настави, слободним активностима и у другим приликама (конкурси, такмичења, школске и друге

приредбе). Ученике који се посебно истичу у додатном раду треба и посебно стимулисати (похвале, награде, стипендије за даље школовање, упис у одговарајућу средњу школу и др.).

Уочавање потенцијално даровитих ученика у овој области остварује се непосредним праћењем од стране наставника разредне и предметне наставе, анализом радова ученика и остварених резултата на смотрема, такмичењима, интервјуисањем ученика и родитеља и применом одређених инструмената од стране школског психолога-педагога. На основу добијених резултата праћења и испитивања (анализом радова ученика и остварених резултата на смотрема, такмичењима, интервјуисањем ученика и родитеља и применом одређених инструмената од стране школског психолога-педагога), интересовања и жеља даровитих ученика, наставник заједно са ученицима утврђује (конкретизује) програм додатног рада с групама или појединим даровитим ученицима. Програмом рада обухватају се сегменти оријентационих садржаја програма (зависно од интересовања и жеља ученика: сва подручја или само језик, односно култура изражавања, односно филмска или сценска уметност). Битно је да планирани програмски садржаји буду у складу са интересовањима жељама ученика, као и са расположивим годишњим фондом часова.

Додатни рад из енглеског језика може се реализовати као индивидуализовани (примерен појединим ученицима) и групни (за групе ученика једног или више разреда који се посебно интересују за исте програмске садржаје додатног рада).

Реализујући програм додатног рада, наставник за сваку од одабраних тема проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, пре свега оне које у највећој могућој мери активирају све потенцијале ученика, а нарочито оне који омогућавају развој креативности ученика. Током додатног рада наставник се поставља као сарадник који стручно помаже рад појединца или групе: упућује и усмерава, помаже да се дође до правих решења, закључака и генерализација. Однос ученика и наставника у додатном раду је сараднички, непосреднији и ближи него у редовној настави, заснован на узајамном поверењу и поштовању.

У додатном раду са ученицима наставник прати и евидентира њихов развој и напредовање, усавршава утврђене програме, открива нове могућности индивидуализације рада (проблемски задаци, истраживачки радови, коришћење књижевне и некњижевне грађе и разних апарата и техничких помагала

и др.), те врши уопштавање и примену стечених знања, умења и вештина у различитим ситуацијама. Обезбеђује укључивање ученика у организоване облике рада ван школе (конкурси, смотре, такмичења). За сваког ученика води досије у који уноси битне податке о његовом напредовању у развоју, те се стара да тај досије прати ученике пре уписа у средњу школу.

ЦИЉЕВИ:

- усвајање сложенијих језичких структура, проширеног вокабулара, увежбавање захтевнијих граматичких задатака, постизање флуентности и тачности у изражавању;
- овладавање језичким вештинама, како рецептивним (слушање и читање), тако и продуктивним (писање и говор);
- стицање увида у различите форме и видове изражавања на енглеском језику те подстицање интереса за читање на истом ;
- упознавање са културом и цивилизацијом земаља енглеског говорног подручја, као и увид у енглеско- српске књижевне и културне везе.

НАЧИН КОРИШЋЕЊА РЕЗУЛТАТА АКТИВНОСТИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ:

анализа корелације резултата на такмичењима и похађања додатне наставе

провера знања на редовној настави, учествовање на будућим такмичењима, корелација са другим предметима (српски језик, француски језик, историја, географија...)

учествовање на школским приредбама, представљање радова и искуства другим ученицима у редовној настави

објављивање пројеката и самосталних радова на школским паноима.

ОСНОВНА НАМЕНА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ :

усавршавање знања (где ће поред равномерно заступљене лексике ии граматике, употребом синонима, антонима, хомонима, сложеница, идиома, фразалних глагола и колокација, ученици моћи у знатној мери да прошире фонд речи и стекну, не само флуентност и тачност, већ и више самопоуздања у изражавању ставова и мишљења о свету који их окружује).

стицање самосталности, сигурности и веће слободе у примени језика, те развијање креативности и занимања за друге земље и културе;

припрема за такмичења из енглеског језика.

ПЛАН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИКА СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТМА

- План прилагођавања се најпре утврђује за оне области за које ученик показује изузетне способности и укључује и редовну, додатну, допунску наставу као и ваннаставне активности;
- упознају се и други предметни наставници који могу допринети богаћењу интересовања и способности таквих ученика како би заједно учествовали у изради оваквог плана;
- ученику се омогућује да своје знање прошири а своја интересовања обогати новим повезујући их са већ стеченим сазнањима;
- ученик добија задатке који развијају и продубљују његове способности;
- користи различите изворе, по мојој препоруци (други издавачи, литература, интернет садржаји, телевизија, радио, новине, онлајн тестови као и они које ја израђујем);
- своје знање, даровитост и креативност примењује у различитим облицима редовне и додатне наставе, секцији и ваннаставним активностима;
- презентује своја интересовања (кроз радионице, израде паноа, колажа..);
- помаже другим ученицима, шири и подстиче интересовање и љубав према језику и код других ученика;
- омогућава му се да у „ наставничким ципелама“ прикаже свој таленат;
- учествује у организацији угледних часова и тематских дана;
- учествује на конкурсима, такмичењима из језика, талентима..;
- ако постоји могућност, приказује своје способности и ученицима других школа и са њима дели своја искуства.

У раду са оваквим ученицима акценат ће бити стављен на употребу информационих технологија и интернета уз помоћ којих се моћи самостално да истражује и обрађује одређене теме предвиђене градивом за енглески језик али и теме које ученик сматра занимљивим и инспиративним (теме везане за спорт, медије, уметност..). Овакви мали школски пројекти имаће за циљ обогаћивање вокабулара везаног за одређену тематику, проширивање знања из граматике, као и још боље савладавање осталих језичких вештина као што су писање и читање. Кроз презентацију тих својих пројеката, на часовима додатне наставе и секције из енглеског језика, ови ученици ће увежбавати и побољшавати своје комуникативне способности и тиме стицати веће самопоуздање приликом употребе енглеског језика у свакодневној комуникацији. У зависности од нивоа знања, од способности и капацитета ђака као и од залагање и мотивисаности које буде показивао, одрђиваће се тематика и тежина оваквих пројеката. Резултати рада ће се презентовати и увиду израде паноа које ће ови ђаци реализовати у сарадњи са осталим ученицима из датог одељења на часовима секције.

ПРЕПОРУКА ЗА ПРИПРЕМУ ИОП-А ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА ИЗ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Ученику би према његовим потребама био прилагођен програм рада. . Биће укључен у допунску наставу. Радиће се на развоју његових радних навика и способности у савладавању основних језичких вештина: читања, писања, слушања и говора. Фокус ће бити стављен на визуелну презентацију језика, коришћењем дескриптивних и илустративних метода рада, Језичке вештине слушања и конверзације ће се увежбавати и савлађивати путем учења песмица и кратких скичева са темама из свакодневног живота не би ли смо језик приближили ученицима и улили им самопоуздање при употреби истог.

У раду са оваквим ученицима ћемо се фокусирати на развијање способности у којима се највише истичу, акценат ће се стављати на учење језика кроз игру и креативне пројекте прилагођене њиховом знању, мотивацији и капацитетима, У процесу учења ће бити укључени како индивидуални тако и групни рад и радиће се на томе да подршка и емпатија осталих ђака никад не недостаје као и похвала за уложено залагање и труд.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд: 36		Циљ предмета: Циљ образовно-васпитног рада у настави ликовне културе је да подстиче и развија учениково ставралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењима друштва и карактеристикама овог наставног предмета.		
Недељни фонд: 1		Задаци предмета: - Развијање опажања облика, величине, боје, светлости, положаја облика у природи - Да на сваком часу ученик користи технике и средства ликовно-визуелног стварања - Развијање способности да се препозна традиционална, модерна, савремена уметност - Развијање правих вредности у области сликарства, вајарства, графике... - Развијање моторичких способности ученика - Развијање потенцијала ученика у области ликовног и визуелног ставралаштва, помагања у самосталниом изражавању коришћењем примерених техника и средстава - Развијање код ученика способности за комбиновање и конструисање - Проширивање знања из области ликовне културе - Развијање љубави према ликовном наслеђу - Развијање ликовног сензибилитета - Посета установама културе / музеји, галерије / - Разумевање архитектонског наслеђа и упознавање са архитектуром - Употреба нових материјала / гипс, пластика, глина, дрво, употреба материјала из природе...		
Теме	Стандарди	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма

Боја	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр.	користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; - користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животно; - изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником ; - повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; - разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	- Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје). - Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје). - Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст). - Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици,	Мотивациони разговори који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство у раду. Кратко упутство и савети током рада.

	музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да	користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад;изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; разматра са другима шта и како је учио/ла и где та знања може	таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...;примена у свакодневном животу ученика). Уметничко наслеђе (музеји и експонати). - Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).	Мотивациони разговори који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство у раду. Кратко упутство и савети током рада.

Комуникација	прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике ЛК.1.1.3.	применити. именује, описује и показује сензитивност за различите теме и и мотиве у ликовним делима; наводи примере различитих тема и мотива у ликовним делима и тумачи их; уочава, упоређује и анализира примере визуелног споразумевања и комуникацијску улогу ликовних дела; примењује стечена знања о различитим темама и мотивима у ликовној уметности приликом решавања проблемских задатака; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима	Уметничко наслеђе (уметност некад и сад	Мотивациони разговори који подстичу интересовање,

Текстуре	описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних	или у апликативном програму; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; разматра са другима шта и како је учио/ла и где та знања може применити. именује, описује и показује сензитивност за различите врсте текстура; наводи примере различитих текстура у природи и уметничким делима и тумачи их; посматра, опажа, уочава, упоређује и анализира различите врсте текстура у природи и уметности; примењује стечена знања о текстури и врстама текстура приликом решавања проблемских	- Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линијаи текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).	одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство у раду. Кратко упутство и савети током рада.

Уобразиља	уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ученика ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)	задатака; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; разматра са другима шта и како је учио/ла и где та знања може применити. именује, описује и показује сензитивност за појмове машта, фантазија и уобразиља; наводи примере употребе маште и фантазије у ликовним делима и тумачи их; именује и описује	- Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...) Уметничко наслеђе (необична	Мотивациони разговори који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство у раду. Кратко упутство и савети током рада.

	ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује	основне појмове из области уметности ренесансе у земљама северне Европе; посматра, опажа и уочава улогу маште и имагинације у делима која припадају уметности ренесансе; именује, описује и показује сензитивност за технику фото-колаж / папир-маше; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; идентификује теме у одабраним	уметничка остварења).	Мотивациони разговори који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство у раду. Кратко упутство и савети током рада.

Простор	утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику)	уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; разматра са другима шта и како је учио/ла и где та знања може применити. именује, описује и показује сензитивност за технику витраж; посматра, опажа и уочава улогу витража у уређивању ентеријера и креирању амбијента; описује, упоређује и анализира могућности уређења ентеријера и стварања амбијента путем ликовних дела изведених у техници витраж;	Амбијент (елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници; утицај амбијента на расположење, активност и учење; обликовање школског простора; поставка изложбе).	

НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Процењивање напредовања ученика и оствареност исхода врши се такозваном алтернативно (аутентичном) методом. Напредак ученика се прати да би наставник подржао развој потенцијала сваког ученика. Најефикаснији вид напредовања ученика су савети које наставник даје у току практичног рада и питања која наводе ученике на промишљање и развијање идеја. Други ефикасан вид подршке је одељенска изложба (по завршетку задатка) на којој су заступљени сви радови ученика. Ученички портфолио (мапа радова) омогућује ученику да и ван наставесамостално процењује сопствени напредак.

Корекација: музичка култура, српски језик, историја, биологија, техника и технологија

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	Циљ учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЧОВЕК И МУЗИКА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су	Средњи век: Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал.	Природа саме музике, па и предмета Музичка култура указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене програмом наставе и учења. Ниједна

	настали; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; – издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; – објасни како је музика	Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да	област се не може изучавати изоловано од друге и бити сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике. Музику од почетка треба повезивати са што више догађаја из живота ученика. Паралелно одвијање различитих музичких активности подстиче мисаону активност, драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика, и представља одличну основу за интеграцију са другим предметима. Настава усмерена на остваривање исхода даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање (певање и свирање) ученика и музичко стваралаштво у оквиру којих ученик користи теоријска знања као средства за партиципацију у музици. Основни методски приступ се темељи на звучном

	повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија); технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог ЧОВЕК И МУЗИКА Средњи век:	Палестрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе. Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти. Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних	утиску, по принципу од звука ка нотној слици и тумачењу. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање. Настава Музичке културе остварује се кроз следеће области: – Човек и музика, – Музички инструменти, – Слушање музике, – Извођење музике, – Музичко стваралаштво. Да би постигао очекиване исходе наставе и учења, наставник користи глас и покрет, музичке инструменте, елементе информационих технологија као и развијене моделе мултимедијалне наставе. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне

	Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да	композиција, домаћих и страних омпозитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором. Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са	пројектне предлоге у којим ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати вештине приступања и коришћења информација (интернет, књиге...), сараднички рад у групама, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада, поготово када постоји изазов значајнијег (нпр. емотивног) експонирања ученика, као вид премошћавања стидљивости или анксиозности. Програм наставе и учења омогућава да се, поред наведених композиција за слушање и извођење, могу користити и композиције које нису наведене, односно, наставник има могућност да максимално до 30%, по слободном избору, одабере композиције за слушање и извођење водећи рачуна о примерености наставним садржајима, узрасту ученика, њиховим могућностима и интересовањима,

	Палестрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе. МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти. музичког стила; – разликује вокално- инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; – коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ;	покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим нструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом Креирање пратње за	естетским захтевима, исходима и локалитету на коме се налази школа. Однос између понуђених композиција и примера из друге литературе треба да буде најмање 70% у корист понуђених. Из поменутог разлога, у програму наставе и учења се налази већи избор наставног материјала (за слушање и извођење) у односу на годишњи фонд часова предмета Музичка култура. Музика у функцији здравља и музички бонтон Поред пажљивог избора што квалитетнијих музичких садржаја, ученике треба стално упућивати на неопходност неговања гласовног и слушног апарата. Упозорења да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма, треба да се спроводе у континуитету. Упућивање ученика на правила понашања при слушању музике и извођењу музике чини део васпитног утицаја који наставник има у обликовању опште културе понашања. Овај

	– идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; – уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; – изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; – примењује правилну технику певања; – примењује различита	песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.	модел понашања ученик треба да пренесе касније на концерте и различите музичке приредбе. I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује дати програм имајући у виду: састав и карактеристике ученика у одељењу, уџбенике и остали дидактички материјал који користи за реализацију наставних садржаја, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже као и потребе локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи-глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Исходи дефинисани по областима олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво

	средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских		конкретне наставне јединице. Припрема за час подразумева дефинисање циља часа, конкретизацију исхода у односу на циљ часа, планирање активности ученика и наставника у односу на исходе, начин провере остварености исхода и избор наставних стратегија, метода и поступака учења и подучавања (водећи рачуна о предзнању, тј. искуству ученика, које ће ученицима омогућити да савладају знања и вештине предвиђене дефинисаним исходима). На часу треба да преовлађује активност којом се савладава нови музички садржај, али је она увек повезана и са другим музичким активностима. Специфичност предмета се огледа у томе што се музичке активности одвијају паралелно или једна музичка активност логично води ка другој. У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити

	приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.		рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје. II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Процес учења базира се на перцепцији најупечатљивијих музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, фокусирају пажњу ученика, иницирају процес мишљења и креирају одговарајући сазнајно-емоционални доживљај. Човек и музика Стицање знања о музици у различитим епохама има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ			улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ			које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ			природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за шести разред доприноси
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО			корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немузичким аспектима средњег века и ренесансе на детаљнији и специфичнији начин.
			Музички инструменти
			Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека,

			информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу, треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, инструменте са диркама треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о инструментима са диркама (клавијатуром) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте средњег века и ренесансе потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја. Народне инструменте појединих крајева треба

			слушно представити и повезати са обрадом народне песме одређеног краја. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података. У томе, као и у примени знања из ове области, могу помоћи и доступне ИКТ апликације. Слушање музике Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају ,константа' у процесу ученичке перцепције па наставник може да

			проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту средњег века и ренесансе, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби

			горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ	МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂ.	ОСТАЛО	СВЕГА
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1. ЧОВЕК И МУЗИКА	1			1		1					3			3
2. МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ								2			2			2

3.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ		1			1						2				2
4.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	3	4	3	4	3	1	3	1	3	2	21	6			27
5.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО			1						1		2				2
	УКУПНО:											30	6			36

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

Образовни стандарди

Образовни стандарди су дефинисани за следеће области:

- ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ
- СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ
- МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ
- МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

ОСНОВНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

У области ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ученик/ученица уме да:

- препозна основне елементе музичке писмености
- опише основне карактеристике:
  - музичких инструмената
  - историјско-стилских периода
  - музичких жанрова
  - народног стваралаштва

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

У области СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ученик/ученица уме на основу слушања музичких примера да именује:

- музичке изражајне елементе
- извођачки састав
- музичке жанрове
- српски музички фолклор

МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

У области МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ ученик/ученица уме да:

- пева једноставне дечје, народне или популарне композиције
- изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

У области МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО ученик/ученица уме да:

- направи музичке инструменте користећи предмете из окружења
- осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела
- изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима
- учествује у одабору музике за дати жанровски и историјски контекст

МУЗИЧКА КУЛТУРА СРЕДЊИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

У области ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ученик/ученица уме да анализира повезаност:

- музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером)
- структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са догађајима у драми)
- облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

У области СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ученик/ученица уме да:

- опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)
- препозна структуру одређеног музичког жанра

МУЗИЧКА КУЛТУРА НАПРЕДНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

У области ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ученик/ученица:

- зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела
- разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора
- критички и аргументовано образлажесвој суд
- уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

У области СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ученик/ученица уме да анализира слушни пример и открије везу опажајних карактеристика са:

- структуралном и драматуршком димензијом звучног примера
- жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера
- контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора

МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ

У области МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ ученик/ученица уме да:

- изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

У области МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО ученик/ученица уме да:

- осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте
- импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова
- осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс

Област: 1. Знање и разумевање

Основни ниво

У области „Знање и разумевање“ ученик уме да:

МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености

МК.1.1.2. опише основне карактеристике

- музичких инструмената и састава
- историјско-стилских периода
- музичких жанрова
- народног стваралаштва

Средњи ниво

У области „Знање и разумевање“ ученик уме да анализира повезаност:

МК.2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)

МК.2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми)

МК.2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота

Напредни ниво

У области „Знање и разумевање“ ученик:

МК.3.1.1.зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела

МК.3.1.2.разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора

МК.3.1.3.критички и аргументовано образлаже свој суд

МК.3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)

Област : 2. Слушање музике

Основни ниво

У области „Слушање музике“ ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:

МК.1.2.1.музичке изражајне елементе

МК.1.2.2.извођачки састав

МК.1.2.3.музичке жанрове

МК.1.2.4.српски музички фолклор

Средњи ниво

У области „Слушање музике“ ученик уме да:

МК.2.2.1.описе и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)

МК.2.2.2.препозна структуру одређеног жанра

Напредни ниво

У области „Слушање музике“ ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:

МК.3.2.1.структуралном и драматуршком димензијом звучног примера

МК.3.2.2.жанровским и историјско – стилским контекстом звучног примера

МК.3.2.3.контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора

Област: 3. Музичко извођење

Основни ниво

У области „Музичко извођење“ ученик уме да:

МК.1.3.1.пева једноставне дечије, народне или популарне композиције

МК.1.3.2.изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту

Напредни ниво

У области „Музичко извођење“ ученик уме да:

МК.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.

Област: 4. Музичко стваралаштво

Основни ниво

У области „Музичко стваралаштво“ ученик уме да:

МК.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења

МК.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела

МК.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско – ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима

МК.1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.

Напредни ниво

У области „Музичко стваралаштво“ ученик уме да:

МК.3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте

МК.3.4.2. импровизује и / или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова

МК.3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Извођење музике

Песма коју ученик учи по слуху или са нотног текста има највише удела у развоју његовог слуха и музичких способности уопште. Певањем песама ученик стиче нова сазнања, развија естетско осећање и музички укус. Тако се ученик музички описмењује, савлађује појмове из основа музичке писмености. Целина коју чине музика и поезија делује снажно на емоције деце будући у њима интерес за сазнањем. Настава има задатак да код ученика развија љубав према музичкој уметности и смисао за лепо, да помогне у свестраном развоју личности ученика, да ученика оплемени и да му улепша живот.

При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њему блиских садржаја и доступних мелодијско-ритмичких целина, ширећи тиме њихов интерес и богатити их новим садржајима. Такође, потребно је да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.

Детаљном анализом потребно је обрадити текст и утврдити о чему песма говори, у којој је лествици написана. Како су често народне песме записане у тонским низовима који не представљају лествицу у правом смислу, такве песме се обрађују по слуху. Једна од карактеристика народних песама је и завршетак који одудара од онога што је ученик сазнао кроз основе музичке писмености - завршетак на другом ступњу. На ову карактеристику треба скренути пажњу, а она ће уједно бити и оријентир за препознавање народне песме.

Наставник бира од предложених песама, али мора водити рачуна да у његовом раду буду заступљене народне, пригодне песме савремених дечјих композитора, као и композиције са фестивала дечјег музичког стваралаштва које су стварала деца. Ради актуелизације програма, наставник, такође може научити ученике да певају и понеку песму која се не налази међу предложеним композицијама ако то одговара циљу и задацима предмета и ако одговара критеријуму васпитне и уметничке вредности.

Свирање

У сваком одељењу постоји један број ученика који има веће или мање потешкоће у певању. Таквим ученицима треба дати могућност афирмације кроз свирање на дечјим музичким инструментима да би учествовали у групном музицирању.

У овом разреду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано, јер се могу користити нотни примери појединих песама које су солмизационо обрађене.

Потребно је развијати дечје предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богати личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.

Путем властитих стваралачких покушаја дати детету да заври у "радионицу композитора" како би боље схватио вредност уметничког напора у стварању музичких дела.

Слушање музике

Слушање музике је активни психички процес који обухвата емоционално доживљавање и мисаону активност. Улога наставника на организовању правилног приступа слушању музике је од пресудне важности за естетски однос према музици, за тумачење музичког дела и његов спонтани доживљај.

Композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом да одговарају могућностима перцепције ученика. Оне треба да су: кратке, вокалне или приче илустроване музиком и вокално-инструменталне. Код слушања дечјих песама потребно је да ученици: уочавају и објашњавају текст, инструменталну пратњу и начин како је музика дочарала текст.

После слушаног дела потребно је са ученицима кроз разговор рашчланити и објаснити улогу извођача и инструменталне пратње у приказивању литерарног текста.

У избору композиција инструменталног карактера треба бити обазрив и слушати оне у којима ће бити пуно израза, карактеристичних расположења и изразитог ритма, било да су програмског карактера или не.

Уочавање музичког облика може се применити код оних композиција које су по својој садржини такве да дају јасне контрасте у својим саставним деловима. Уочавањем тих контраста уочавамо и музичку форму, тако да није потребно ученика оптерећивати формалним објашњењима.

Музичко стваралаштво

Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а као резултат креативног односа према музици. Оно има велику васпитну и образовну вредност: подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.

Стваралаштво може бити заступљено кроз:

- музичка питања и одговоре;
- компоновање мелодије на задани текст;
- састављање мелодије од понуђених двотактних мотива;
- импровизација игре на одређену музику.

Ове активности треба вредновати према стваралачком ангажовању ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације педагошки оправдане.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасним и ефективним требало би унапредити.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Како је предмет *музичка култура* синтеза вештина и знања, полазна тачка у процесу оцењивања треба да буду индивидуалне музичке способности и ниво претходног знања сваког ученика. Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су ниво његових постигнућа у односу на дефинисане исходе као и рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Тако се у настави *музичке културе* за исте васпитно-образовне задатке могу

добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави музичке културе, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика. Приликом упознавања објективних музичких способности ученика, посебан значај за наставника може да буде евидентирање или уочавање и неких психичких или физичких недостатака који на било који начин могу да умање учеников развој и успех у раду.

Оцењивање ученика у настави мора се спроводити организовано. Оно треба да обухвати и прати посебан развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у целини и да објективно процењује колико је ученик савладао програмске захтеве.

Смисао оцењивања у настави музичке културе треба јесте да се сваком ученику омогући оптималан развој у оквиру васпитно-образовног рада, а никако да се неодмереним методичким захтевима у савладавању програма и негативном оценом ученици отуђују од музике и музичке уметности.

У настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу се добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се тренутни резултати упоређују са стварним учениковим могућностима. Оваквим начином оствариће се и основни захтеви за правилно оцењивање - да оно буде објективно и да ученике мотивише на музичке активности и на бављење музиком у складу с њиховим стварним способностима и потребама.

Домаћи писмени задаци или писани текстови, контролни задаци и слично не задају се за овај предмет ни у једном разреду. Целокупно наставно градиво остварује се само у школи.

Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је *начин ученичке партиципације у музичком догађају*, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.

У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су:

1. допринос ученика за време групног рада,
2. израда креативних задатака на одређену тему,
3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе),
4. специфичне вештине.

У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену теоретског знања у музицирању.

Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, *из ученикове перспективе*, оне могу пребродити.

Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане.

Узимајући у обзир циљ предмета неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање остварености исхода. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати, ни задавати.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасним и ефективним требало би унапредити.

Сумативно оцењивање

Сумативно оцењивање је оцењивање постигнућа ученика на крају одређеног периода учења. Обично, али не и нужно, сумативно оцењивање подразумева формалне тестове или испите. Оно се користи и за рангирање ученика приликом преласка на следећи ниво образовања, као и за издавање различитих сертификата. У образовној средини која је усмерена на учење и исходе учења, сумативно оцењивање кроз тестове и испите треба да се, са проверавања обима запамћених чињеница преусмери на дубље концептуално разумевање, интегрисаност и кохерентност знања, оствареност исхода и стандарда постигнућа и развијеност компетенција. Сумативно оцењивање је регулисано законским и подзаконским актима.

Оцењивање ученика

Од вредновања резултата учења(сумативно) до подржавања учења (формативно). У настави усмереној на учење, оцењивање је средство које има неколико узајамно допунских функција. Прво, то је дијагностичко средство којим наставник процењује предуслове за учење, нпр. Претходно знање и вештине које ученик поседује. На основу добијених резултата, наставник, с једне стране, прилагођава свој рад тако да осигура да се учење настави. С друге стране, кроз дијагностичко оцењивање наставник процењује и ефекте сопственог рада и може да, у складу с тим, осмишљава наредне часове(дијагностичко процењивање наставе). Друго, то је средство за праћење и подршку напредовања у учењу. У том својству оцењивање води ученика у изградњи слике о себи и јачању самопоуздања(формативно оцењивање за учење, формативно оцењивање као учење). Да би се то постигло, оцењивање треба да буде пажљиво испланирана, стална образовна активност која прати напредак у учењу, знању и компетенцијама, подржава и охрабрује учење, повећава мотивацију за учење и оспособљава ученика за самопроцењивање постигнућа у односу на постављене циљеве. Треће, оцењивање је средство за вредновање које показује у којој мери је ученик остварио очекиване исходе и стандарде(сумативно оцењивање учења). Нови приступ настави и усмереност ка компетенцијама, исходима и стандардима, исказује оцењивање које ће пратити и унапређивати процес учења. То формативно оцењивање чини саставним делом свакодневне наставне праксе. Прелазак са једног оцењивања шта је научено, ка формативном оцењивању које је саставни део свакодневног наставног рада и учења у школи, представља корак у стварању културе оцењивања. Она се пре свега састоји у сталној комуникацији и размени између наставника и ученика, не само у погледу тога шта је тачно ученик постигао, већ и шта треба да ради да би постигао боље и више. За процене које доноси, наставник користи различите методе оцењивања, а само оцењивање, које се одвија током целе године, не само у појединим периодима и тренуцима, обележавају доследност, редовност, предвидљивост и видљивост.

ИСТОРИЈА

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику	Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем	1) групни рад-вештина сарадње, израда ленте времена, проналажење кључних појмова, игра социјација 2) 3) Градска библиотека-упознавање са писаним историјским изворима

	различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку;	веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије.	4)
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	– образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем	Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам,	1) индивидуални рад у пару - компетенција за целоживотно учење

	и раном новом веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и	јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи). Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга). Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу	Кроз петнаесто миминутни тест, кроз издвајање важних личности и кључних појмова, читање и тумачење историских извора 2) 3)библиотека- књиге као историјски извор за тај период 4) серија династија Немањића(упознавање са свакодневним животом владара и њиховом владавином

	митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.	Артуру...). Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач	

ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустијско доба)	– разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.	Прединдустијско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...). Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица”...). Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога	1) индивидуални рад у пару - компетенција за целоживотно учење Кроз петнаесто минута тест, кроз издвајање важних личности и кључних појмова, читање и тумачење историских извора 2) 3) библиотека- књиге као историјски извор за тај период 4) серија династија Немањића(упознавање са свакодневним животом

		језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво). Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина). Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Микеланђело	владара и њиховом владавином

		Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Елизабета I, Вилијам Шекспир, Луј XIV, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић.	

СТАНДАРДЕ НАВЕСТИ СА ТУМАЧЕЊИМА:1. ОСНОВЕ ПРОУЧАВАЊЕ ПРОШЛОСТИ

Основни ниво:

ИС. 1.1.1- именује и разликује основне временске одреднице.

ИС.1.1.2.именује историјске периоде и зна редослед историјских периода.

ИС.1.1.3-зна поделу на праисторију и историју.

ИС.1.1.4-уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости.

ИС.1.1.5-уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости.

ИС.1.2.1-препознаје на основу карактеристичних историјских извора(сликовних, текстуалних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч.

Средњи ниво:

ИС.2.1.1-уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

Напредни ниво:

ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора

ИС.3.2.2. уме да анализира и процени релевантност историјског извора

2.ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЊЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Основни ниво:

ИС. 1.1.1- именује и разликује основне временске одреднице.

ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода.

ИС.1.1.3-зна поделу на праисторију и историју.

ИС.1.1.4-уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости.

ИС.1.1.5-уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости.

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда

Средњи ниво:

ИС.2.1.1-уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом.

ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

С.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

Напредни ниво:

ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

- ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
- ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора
- ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)

3. ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЊЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Основни ниво:

- ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
- ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје
- ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
- ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости
- ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама
- ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда
- ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле
- ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана

Средњи ниво:

- ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом
- ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје
- ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости
- ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје
- ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора
- ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора

Напредни ниво:

- ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)

4. ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЊЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ(ПРЕДИНДУСТРИЈСКО ДОБА)

Основни ниво:

ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче

ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

Средњи ниво:

ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости

ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

Напредни ниво:

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје
ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)
ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави)
ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву
ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ: феудализам, преиндустријско доба, монархија, градска комуна, Црква, религија, хуманизам и ренесанса, географска открића, научна открића и технички проналасци, сеобе, прожимање цивилизација, индивидуални и колективни идентитети.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА:

Наставник објашњава,
пише на табли, координира,
анализира, одговара
на питања, подстиче ученике да сами дођу до закључка и да изнесу своје мишљење, припрема самосталне задатке за ученике

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА:

Ученици слушају,записују,
коментаришу,дискутују,
закључују,питају,решавају
задатке,праве ленте
времена.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ:

Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да одржи саморефлексију(промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстакне саморегулацију процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања.

Да би вредновање било објективно и функционално, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања. Потребно је, тајође, ускладити оцењивање са његовом сврхом. У вредновању наученог, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању користе се различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ.

Потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Увек је неопходно ученику дати повратну информацију како би уочио грешке и побољшао свој рад. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА:

Ученик са изузетним способностима имао би појачан истраживачки рад у коме би могао да развија методе истраживачког рада и коришћење историјских извора. Поред уџбеника, више би користио и додатну литературу као и садржаје доступне на интернету. Добијао би и теме које нису детаљно обухваћене у уџбенику а које су садрже некакву проблематику. Више би радио на анализи историјских извора, поређењу различитих извора који говоре о истој појави, веродостојности извора, критици, контексту у коме је извор настао итд.

У зависности од интересовања ученика (политичка, друштвена историја, наоружање, мода, положај жене у друштву и слично), ученик би био упућен у истраживачки рад. Више би радио на анализи извора које би добио, да ли је тај извор пристрасан, веродостојан, да ли је имао неку пропагандну сврху итд.. Са родитељима или наставником имао би више посета музејима, споменицима и слично. Бавио би се проблемским питањима. Уколико постоји интересовање радио би историју неког народа који није обухваћен програмом.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС:

У зависности од карактеристика ученика и степена заостајања у градиву ученику би био прилагођен програм за шести разред. Кроз различите наставне методе радило би се на томе да ученик савлада основне појмове из историје средњег века. Ученик би више користио карте, илустрације, примере из свакодневног живота. Користило би се и вршњачко учење. Ученик би био мање сконцентрисан на године, детаље и сл. а више на неке опште појмове и процесе који би му користили у свакодневном животу. Радило би се на јачању оних способности и вештина које су му јача страна.

Била би праћена његова интересовања и више рађено на областима које га интересују. У зависности од ученика, јачале би се његове јаче стране и вештине које уме да ради и које му добро иду. Кроз различите наставне методе радило би се на томе да ученик савлада основне појмове из историје средњег века

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљи задатак :Развијање интересовања за историју средњег века и раног новог века, културу, уметност и разумевање њиховог утицаја на каснија историјска деловавања.

Основе проучавања прошлости: Историјски извори за средњи век

Европа , Средоземље и српске земље у раном средњем веку: Феудално друштво и сеобе народа

Византија до 12.века

Словени и њихове прве државе

Европске монархије

Културне области у западној Европи

Српске средњовековне државе: Стефан Немања, наследници, прив

ДОПУНСКА НАСТАВА:

Основе проучавања прошлости: Историјски извори за средњи век

Европа , Средоземље и српске земље у раном средњем веку: Европа у средњем веку

Срби у раном средњем веку

Европа,

Средоземље и српске земље у позном средњем веку: Срби у позном средњем веку,

Сеобе народа

ГЕОГРАФИЈА

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	– успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса;	Друштвена географија, предмет проучавања и подела.	Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи:
ГЕОГРАФСКА КАРТА	– одређује математичко географски положај на Земљи; – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; – оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе; – доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; – анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; – анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група; – анализира географски положај насеља; – објашњава континуиране процесе у развоју	- Географска/картографска мрежа. - Географска ширина и географска дужина, часовне зоне. - Појам карте и њен развој кроз историју. - Елементи карте (математички, географски и допунски). - Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. - Подела карата према садржају и величини размера. - Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски	– <i>смислено</i>: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем онога што учи са оним што је већ учио из других предмета; – <i>проблемски</i>: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – <i>дивергентно</i>: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;

	насеља и даје примере у Србији, Европи и свету;	навигациони системи.	
СТАНОВНИШТВО	– доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима; – уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; – вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету; – објасни политичко-географску структуру државе; – представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света; – објасни како се издвајају географске регије;	- Основни појмови о становништву: - демографски развитак и извори података о становништву. - Број и распоред становништва на Земљи. - Природно кретање становништва. - Миграције становништва. - Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске. - Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету.	– <i>критички</i>: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – <i>кооперативно</i>: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника. - <u>Примена ИКТ-а у настави</u>: коришћење дигиталних алата у настави, хардвера, софтвера, ЛМС система за управљање учењем, педагошких аспеката употребе дигиталне технологије у настави и учењу...
НАСЕЉА	– илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.	- Појам и настанак првих насеља. - Положај и географски размештај насеља. - Величина и функције насеља. - Типови насеља.	

		Урбанизација. Град – унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.	
ПРИВРЕДА		Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор. Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету. Концепт одрживог развоја.	
ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ		Појам и настанак првих држава. Географски положај државе.	

		Величина и компактност територије државе. Појам и функција државних граница. Главни град. Облик владавине. Политичко-географска карта Европе после Другог светског рата. Политичко-географска карта света после Другог светског рата. Територијални интегритет и спорови. Интеграциони процеси.	
ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ		Географске регије и регионална географија. Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда Европе.	

		Географске регије Европе.	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ	МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1. ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	+													1	1
2. ГЕОГРАФСКА КАРТА	+	+									7	5			12
3. СТАНОВНИШТВО		+	+	+							6	4			10
НАСЕЉА					+						7	4			11
ПРИВРЕДА						+	+				7	5			12
ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ								+	+		10	5			15
ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ									+	+	+	7	4		11
УКУПНО:											45	27		72	

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

Г.Е1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, и препознаје њихове основне одлике

Г.Е. 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу и препознаје њихове основне одлике

Г.Е2.1.4. приказује понуђене географске податке на некој карти картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом

Г.Е.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти

Г.Е2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице -објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)

Г.Е3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред

ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва

ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст ...)

ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред

ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте

ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти

ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст ...)

ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте

ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике

ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти

ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом

ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом

ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије

ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије

ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ географска карта, размера, географска ширина и географска дужина, часовне зоне, картографски знаци, оријентација, навигациони системи, демографија, наталитет, морталитет, природни прираштај, густина насељености, миграције, емиграција, имиграција, структуре становништва, насеља, урбанизација, конурбација, село, град, природни ресурси, привреда, привредне делатности, сектори привреде, држава, главни град, облици владавине, политичка карта света географска регија, појмови из регионалне географије географским редом(разуђеност, границе, рељеф, клима, хидрологија, природне зоне, становништво, насеља, привреда)- Европа

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА наставник објашњава, усмерава, наводи, поставља проблем, анализира, проверава, планира наставу, обавештава, предлаже, води дискусију, подстиче, препоручује литературу, даје задатке, прати ток активности-консултује и саветује

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА активно слушање, учешће у разговору, учешће у изради задатака, израда домаћих задатака, гледање модела и илустрација. Ученици питају, слушају, илуструју, разговарају, упоређују, израђују моделе, дају сугестије, предлажу ток наставе, активности, раде на пројекту...

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Праћење напредовања ученика је у функцији развоја ученика у достизању исхода. Праћење и вредновање ученика започиње **иницијалном проценом** нивоа на коме се ученик налази и у односу на то ће се процењивати његов даљи ток напредовања. **Свака активност** је добра прилика за **процену напредовања и давање повратне информације**, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. У ту сврху, сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да подржи саморефлексију (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да их остваре. Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа ученика у току савладавања школског програма. **Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада: писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл.** Критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Од ученика не захтевати меморисање фактографског и статистичког материјала како би знања била применљива, а ученици оспособљени да сами истражују и анализирају одређене географске објекте, појаве и процесе. Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Ученику који покаже веће интересовање и напредак током године могуће је прилагодити наставу током саме године или за поједине теме и то на следећи начин:

- Ученику поделити задужења да спреми нову лекцију коју ће презентовати одељењу
- Давати индивидуалне задатка које ће решавати користећи ширу литературу
- Укључити ученика у додатни рад-секцију
- На тестовима прилагодити питања тако да више садрже примену знања

- Ученик израђује графиконе, шеме, цртеже за наставни предмет и за корелацију са другим предметима
- Задужити ученика да у раду помаже слабијим ђацима
- Упутити ученика на коришћење друге литературе и интернет адреса
- Задужити ученика за идеје и реализацију идеја за спровођење наставе
- Укључити ученика у припрему тестова за такмичење
- Припрема ученика за такмичење и регионалног центра за таленте
- Створити ситуације на часовима у којима ће до изражаја доћи ученичка свестраност

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Ученику коме је потребна додатна помоћ у савладавању наставних садржаја то чинити кроз следеће кораке:

ПРЕДАВАЊЕ - УВОЂЕЊЕ НОВЕ ЛЕКЦИЈЕ:

- обезбедити визуелна помагала, велика слова, филмове, шеме, графичке приказе
- предавати на начин који ангажује више чула (визуелно, аудиторно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети и сл.)
- поновити упутства ученику пошто су дата одељењу, затим тражити од ученика да понови и објасни упутства наставнику
- написати кључне ставке на табли и/или дати адекватан преглед лекције са главним појмовима
- тражити од ученика да писмено или усмено да преглед кључних ставки
- поред усмених дати и писана упутства, како би дете могло да их поново погледа касније
- дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају
- користити подвлачење, истицање за налажење главних идеја/детаља у тексту
- поделити дужа предавања на краће делове
- додатна прилагођавања (пр. поделити ученике у парове да контролишу рад, обезбедити ученика који помаже у учењу и сл.)

ЗАДАЦИ:

- дати додатно време за завршавање задатака
- поједноставити сложена упутства
- смањити ниво штива у задацима

- тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет на супрот квантитета)
- скратити задатке, поделом рада на мање делове
- дозволити компјутерски одштампане задатке које припреми ученик или које је диктирао ученик, а припремио неко други
- користити контролне листе, шеме, картице за подсећање итд.
- смањити задате домаће задатке, посебно задатке који захтевају пуно читања
- дозволити штампана уместо писаних слова у изради задатака
- пратити задатке којима ученик сам одреди своју динамику (дневна, недељна)
- организовати да оде кући са јасним, концизним упутствима за израду домаћих задатака
- признати и наградити усмено учешће ученика на часу
- додатна прилагођавања (пр. обезбедити обуку из вештина учења /стратегија за учење

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- дозволити контролне вежбе/тестове са отвореним књигама
- дати усмене тестове
- дати тестове који се раде код куће
- користити објективнија питања (нпр. мање одговора који траже дужа писања)
- правити честе кратке квизове, не дуге тестове
- дати додатно време за тест
- прочитати ученику питања из теста
- писати одговоре на питања из теста уместо ученика
- избегавати притисак на ученика у смислу времена или конкуренције

ОРГАНИЗАЦИЈА УЧЕЊА:

- обезбедити помоћ око организације учења
- одредити један систем за повезивање белешки и задатака
- припремити унапред распоред учења/задатака са учеником
- направити систем награђивања за завршавање рада у школи и домаћих задатака
- родитеље извештавати о напредовању
- додатна прилагођавања (пр. одредити једног друга-добровољца који ће помагати око домаћих задатака)
- ставити ученика близу наставника

- ставити ученика близу позитивног узора
- стајати близу ученика приликом давања упутстава или предавања лекција
- избегавати стимулације које одвлаче пажњу
- организовати више радних група у просторији
- допунска настава

ПОНАШАЊЕ:

- видно истаћи правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање
  - похвалити одређена понашања
  - користити стратегије за самоконтролу
  - дати посебне привилегије /позитивне подстицаје; убрзати њихову примену
  - "мудро искористити" негативне последице
  - дозволити кратке одморе између задатака
  - подсећати ученика да не прекида рад на задатку (различитим невербалним сигнаlima)
  - оцени тачне одговоре ученика, не његове грешке
  - спровести систем управљања понашањем у учионици
  - омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. послати га да изврши неки налог)
  - неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици игнорисати са циљем не давања ученику да увек буде у центру пажње
- У зависности од потребе за прилагођавањем наставе ученику израдити програм ИОП1 или ИОП2 са наведеним начинима подршке

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљеви и задаци:

припрема ученика за све нивое такмичења тражење и давање обавештења; Развијање културе усменог и писменог изражавања, истраживачког духа, проширивање знања, развијање стваралачког и критичког мишљења

Током припрема за такмичење са ученицима се **понавља** и по потреби поново **обрађују** сви наставни садржаји из петог, шестог и седмог односно осмог разреда. У раду ће се примењивати различити приступ наставним темама у зависности

од потребе. Досадашње искуство је показало да најбоље резултате даје **индивидуални приступ** појединачном ученику па ће се и овог пута методе рада прилагођавати потребама ученика.

Такође, додатна настава се током године може одржавати и са ученицима који показују веће интересовање за наставни предмет,

У раду ће се користити уџбеници различитих издавача, географске карте, графикони, скице, литература.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе из географије је да ученици на овим часовима уз помоћ наставника боље разумеју наставно градиво или да им се поново објасне делови градива који су нејасни и који им представљају потешкоћу у разумевању градива- то може бити цела лекција или само одређени појмови.

Задачи допунске наставе су: издвајање градива које ученицима представља потешкоћу, прилагођавање обима градива индивидуалним способностима ради бољег савладавања наставних садржаја.

Допунска настава из географије организоваће се као активност када се за то укаже потреба, односно када ученици имају потешкоћа са усвајањем градива или услед болести и дужег изостајања са часова. Такође, на основу ранијег искуства могуће је планирати области које ученицима представљају највећи проблем па је тада неопходно држати допунску наставу.

ФИЗИКА

ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	ИСХОДИ Позавршеној области/теми ученик ће бити у стању да:

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2 часа
	годишње	72 часа
ЦИЉЕВИ	Циљ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.	

УВОД У ФИЗИКУ	Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота). Демонстрациони огледи: – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто?	зна шта физика проучава разуме зашто физика као предмет има потребе да се изучава.

	– Када настаје електрично пражњење? – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу.	
КРЕТАЊЕ	Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. Демонстрациони огледи: – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течношћу. Лабораторијска вежбе 1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене	-разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина,..).

	цеви са мехуром (или куглицом).	
СИЛА	Узајамноделовањедватела у непосредномдодиру и последицетаквогделовања: покретање, заустављање и променабрзинетела, деформацијатела (истезање, сабијање, савијање), трењеприкретањутелалапохоризонталнојподлози и отпорприкретањутелакрозводу и ваздух. Узајамноделовањедвателакојанису у непосредномдодиру (гравитационо, електрично, магнетно). Силакаомераузајамногделовањадватела, правац и смерделовања. Векторскикарактерсиле. Слагањесилаистогправца. Проценаинтензитетасиледемонстрационимдинамометром. СилаЗемљинетеже. Тежинателакао последицаделовањасилеЗемљинетеже. Демонстрациониогледи. – Истезање и сабијањееластичнеопруге. Трење приклизању и котрљању. Слободнопадање. – Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. – Привлачење и одбијање магнета.	– објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање); – демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; – демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке
МЕРЕЊЕ	Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера. Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Директно и индиректно мерење. Појам средње вредности мерене величине и грешке	– изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); – процењује вредност најмањег

	мерења при директним мерењима. Демонстрациони огледи. – Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар). – Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти). Лабораторијске вежбе 1. Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом 2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре. 3. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге. 4. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.илиметарском поделом.	подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); – мери тежину, дужину, време, запремин у и масу – одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења;
МАСА И ГУСТИНА	Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном	– разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; – повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у

	деловању тела. Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом. Густина тела. Средња густина тела. Одређивање густине чврстих тела. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. Демонстрациони огледи. – Илустровање инертности тела. – Судари двеју кугли (а) исте величине, истог материјала, (б) различите величине, истог материјала, (в) исте величине, различитог материјала. – Мерење масе вагом.	свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); – демонстрира појаву инерције тела, – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (тежина, густина,)
ПРИТИСАК	Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови. Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри.	– демонстрира појаву притисак чврстих тела и течности; – разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по

Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена.

Демонстрациони огледи.

– Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од t – Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска.

– Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови).

– Хидраулична преса (нпр. два медицинска инјекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом).

– Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може „видети”, како свећа може да гори под водом).

– Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска.

Лабораторијска вежба

1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде ежине тела.

снегу...);

– познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане);

-на основу мерених вредности одређује притисак;

– решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (притисак чврстих тела и течности...).

ОБЛАСТИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
кретање, мерење, сила, маса, густина, притисак	Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за шести разред остварују се у форми која задовољава основне методске захтеве наставе физике: – Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. – Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације). – Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати: 1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); 5. систематским праћењем рада сваког ученика. На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика. На крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

ред. број	предметна област	месец										обрада	утврђивање	остало	свега
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Увод у физику	4			-	-	-	-	-	-	-	4			4
2.	КРЕТАЊЕ		8	6								5	8	1	14
3.	СИЛА			2	8	4						5	8	1	14
4.	Мерење					4	5	4				7	5		13
5.	Маса и густина							5	9	1		3	5	1	15
6	Притисак									8	5				12
Укупно												34	26	3	72

СТАНДАРДИ

ОБЛАСТ	СТАНДАРДИ
Кретање	1.2. КРЕТАЊЕ ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање ФИ.1.2.2. уме да препозна равномерно ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији 2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата

Сила	1.1. СИЛЕ ФИ.1.1.1. уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу и особине инерције ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по задатом поступку
Мерење	ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута 2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина

	2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству 3.4. МЕРЕЊЕ ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења
Маса и Густина	ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута 2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству
Притисак	

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Ученици

шестог разреда треба да наставе са учењем основних појмова и закона физике на основу којих ће разумети појаве у природи и значај физике у образовању и свакодневном животу. Најважнији појмови који треба да савладају су управо називи тема које су планиране за обраду у шестом разреду школовања: сила и кретање под дејством силе, мерење, маса и густина, притисак

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Наставник планира наставу и исту изводи на часовима физике; прилагођава потребама и могућностима сваког ученика водећи рачуна о очекиваним исходима и стандардима постигнућа. Повратне информације вреднује и оцењује формативно и сумативно како са усменим одговорима тако и на писменим, контролним вежбама.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облициманаставног процеса. Ученици ће пратити наставу, слушати предавање наставника а такође и активно се укључивати у дискусију по потреби посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственограсуђивања, опише појаву коју посматра. Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, тако се очекује да и ученици изведу и објасне експеримент који се изводи.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

У настави оријентисаној ка исходима вреднују сеостварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења.

Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађено са принципима оцењивања: формативно оцењивање, праћење и вредновање ученика током сваког часа и сумативно оцењивање на крају обрађене сваке области то јест на крају класификационих периода и на крају школске године.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби, и пројеката.

ДОДАТНА НАСТАВА

Ова врста наставе се одвија са једним часом недељно и циљ ове наставе је да обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.

Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање а то значи план конкретне реализације наставе по теми и садржају наставник прави непосредно на почетку школске године.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се такође организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у шестом разреду. План активности извођење наставе наставник прави по потреби, односно прилагођава могућностима ученика који треба да савладају градиво а нису у могућности да то кроз редовну наставу остваре а то значи конкретан план и тема садржаја зависиће од оствареног успеха и од могућности ученика.

МАТЕМАТИКА

ФОНД ЧАСОВА	недељно	4
	годишње	144
ЦИЉ	Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја; израчуна вредности једноставнијих бројевних израза; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз.	Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.	Наставници у својој свакодневној наставној пракси, треба да се ослањају на исходе, јер они указују шта је оно за шта ученици треба да буду оспособљени током учења предмета у једној школској години. Исходи представљају очекиване и дефинисане резултате учења и наставе. Остваривањем исхода,
РАЦИОНАЛНИ	прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве у облику	Први део	

БРОЈЕВИ	разломка и у децималном запису; одреди супротан број и апсолутну вредност рационалног броја; израчуна вредности једноставнијих бројевних израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; прикаже податке у зависности између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); тумачи податке приказане табелом и графички.	Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине: $ax + b = c; ax + b \leq c; ax + b < c; ax + b \geq c;$ $ax + b > c \ (a, b, c \in Q, a \neq 0).$ Други део Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.	ученици усвајају основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком. Кроз исходе се омогућава остваривање и међупредметних компетенција као што су комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење. Корелације: Унутар предмета: -Корелација са градивом петог и шестог разреда Између предмета: -Српски језик и књижевност- рад са текстом и обрада

ТРОУГАО	класификује троуглове на основу њихових својстава; конструира углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; конструира троугао на основу задатих елемената (странице и углови); примени својства троуглова у једноставнијим задацима; одреди центар описане и уписане кружнице троугла; примењује особине осне симетрије,	Први део Појам троугла. Обим троугла. Једнакократи и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°) Други део Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла.	текста, издвајање кључних речи и појмова. -Физика-примена на рачунским задацима, - Информатика- примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљање података и информација, Географија -повезивање знања о размери на картама Важна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је да је настава усмерена на учење у школи. Ученик треба да учи: – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са

	централне симетрије и translације у једноставнијим задацима; правилно користи геометријски прибор.		оним што је учио из других предмета; – проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и
ЧЕТВОРОУГАО	класификује четвороуглове на основу њихових својстава; конструира паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице, углови и дијагонале четвороугла); примени својства четвороуглова у једноставнијим задацима; сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; примењује особине осне симетрије, централне симетрије и translације у једноставнијим задацима	Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. Делтоид.	– кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника У циљу остваривања жељених исхода, низом активности
ПОВРШИНА ЧЕТВОРОУГЛА И ТРОУГЛА	израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или расположиву једнакост	Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина	

		подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама	развијаће се компетенције ученика. У примени ће бити: - метода усменог излагања - метода разговора - метода рада са текстом - метода демонстрације - метода писмених и графичких радова. За реализацију планираног користиће се школски ресурси : прибор за цртање (лењир, угломер, троуглови, шестар), рачунари, пројектор... ИКТ може и мора бити у функцији остваривања исхода у математици. Може се употребити као помоћно средство за извођење наставе у дигиталном кабинету, организовање тестова и задавање домаћих задатака. Примена Гугл платформе за

			додатну комуникацију са ученицима, е-уџбеник, цртање графикона при обради података.

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂ ИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	12	6									9	9	18
2.	ТРОУГАО		10			11	3					11	13	24
3.	РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ		1	16	16		5	10				18	30	48

4.	ЧЕТВОРОУГАО							4	14	4		8	14	22
5.	ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА									11	5	6	10	16
А	ОБНАВЉАЊЕ	4											4	4
Б	ПРИПРЕМА, ИЗРАДА И ИСПРАВКА ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА		2	1	2	1		3			3		12	12
УКУПНО		16	19	17	18	12	8	17	14	15	8	52	92	144

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОБЛАСТ/ТЕМА/МО
ДУЛ

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

ЦЕЛИ БРОЈЕВИ

МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)

МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно

МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број

МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама

МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег изрази са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа

МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама

МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног изрази

	МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
ТРОУГАО	МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему) МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) МА.2.3.2. одреди однос углова и странаца у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему. МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)

МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно

МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно

МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број

МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима

МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа

МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама

.МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графикомом и обрнуто

МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)

МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном

МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле

МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график

	којим представља међузависност величина
ЧЕТВОРОУГАО	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему) МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима МА.2.3.6. уочи оносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма) МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему) МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ: цео број, апсолутна вредност, рационалан број, изрази, једначине и неједначине, координатни систем, пропорција, конструкције углова, троуглова и четвороуглова, паралелограм, ромб, трапез, делтоид, центар описаног и уписаног круга, површине троуглова и четвороуглова.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад наставника обухвата планирање наставе у циљу остваривања предвиђених исхода, реализацију наставних садржаја и праћење и вредновање постигнућа ученика али и сопственог рада у циљу унапређења истог. Наставник прилагођава садржаје саставу одељења и укључује у рад сваког ученика подједнако, пружа помоћ ученицима у савладавању програма, подтиче ученике на самосталност у раду, извођење закључака и развијање критичког мишљења. Подстиче ученике на самосталан рад као и сагледавање практичног значаја математике за свакодневни живот.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Ученик слуша излагање наставника, активно учествује у разговору, објашњава, самостално се служи литературом, проналази податке на интернету, примењује стечено знање на израду рачунских и проблемских задатака.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Ученик који показује изузетне способности упућује се на додатне садржаје са интернета и другу литературу коју обезбеђује наставник, самостално припрема наставну јединицу и излаже је осталим ученицима, помаже слабијим ученицима

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

Прилагођавање наставних садржаја математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности. Прилагођавање може бити просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области математике, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.

Циљеви:

Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег развоја даровитих ученика у области математике.

Задаци:

- уочавање даровитих ученика који брже напредују,
- организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика),
- извођење додатне наставе,
- припремање ученика за такмичења
- праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.

Теме које се обрађују на часовима додатне наставе поклапају се са темама у редовној настави: цели бројеви, троугао, рационални бројеви, четвороугао, површина четвороугла и троуглова

ДОПУНСКА НАСТАВА

Ученицима којима је потребна додатна подршка у учењу, програмом допунске наставе помоћи ће се усвајање једноставнијих и мање захтевних садржаја из математике, како би у потпуности развили своје способности.

Циљеви:

Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у владавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

Задаци:

- уочавање ученика који имају тешкоћа у савладавању одређених садржаја из математике,
- организација допунског рада према индивидуалним потребама,
- извођење допунске наставе,
- праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.

Теме које се обрађују на часовима додатне наставе поклапају се са темама у редовној настави: цели бројеви, троугао, рационални бројеви, четвороугао, површина четвороугла и троуглова. Сама реализација зависи од потребе за допунским усвајањем појединих наставних јединица.

БИОЛОГИЈА

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ

	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	ПРОГРАМА	ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВЕ ЖИВОТА	– упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; – повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; – одреди положај органа човека и њихову улогу; – цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	- Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. - Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. - Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро,	.. - У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живихбића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе према живим бићима које истражују - Достижање исхода је могуће кроз различите вежбе и практичне активности ученика као нпр. израда плаката (људско тело, упоредни преглед спољашње грађе: човек, један кичмењак, један бескичмењак, биљка, гљива), квиз (нпр. Чији су зуби?), мерење пулса при мировању и физичкој активности, испитивање

		митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. - Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези	тока воде кроз биљку, дисековање цвета, размножавање биљака семеном и пелцером, микроскопирање ћелија квасца/инфузоријума/самостално направљених препарата, употреба едукативних филмова (нпр. Живот у капи воде) итд.
2.ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	- направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	- Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита	-Знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, треба проширити и надоградити појмовима:животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша. -Теме се обрађују уз више вежби теренског типа. - ЗадациИстражи и прикажи могу да будупоказатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева познат терен, литературу, нтернет. Важно је да се обезбеди час за презентовање резултата истраживања, као и да
3.НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	- користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - истражи	- Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. -	

	утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примен	Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека	ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника. Акцент треба ставити на односе размножавања када су у питању јединке исте популације и трофичке односе када су у питању јединке различитих популација. -Приликом обраде абиотичких фактора, не треба инсистирати на груписању већ пажњу усмерити на њихов утицај на раст и развиће. - Антропогени фактор треба обрадити кроз различите облике загађења, без улажења у хемијске процесе јер ученици немају потребна знања из ове области - Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују личним примером
4. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; – повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“.	Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују личним примером
5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; - збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода	Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Пuteви преношења заразних	- Уводе се нови појмови- ген и ДНК (у једру или ван једра код прокариота), деобе

	инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности – алкохолизам	телесних и полних ћелија, количина наследног материјала. - Индивидуалну варијабилност организама у популацији треба повезати са механизмом природне селекције, као еволуционим механизмом који доводи до адаптирања организама на услове животне средине. -
			Потребно је подстицати ученике да сами пронађу примере о деловању природне селекције. За вештачку селекцију потребно је да ученици сами истраже које су биљке и животиње
			људи почели припитомљавати у прошлости и због чега. - Природну и вештачку селекцију треба реализовати кроз обраду и табеларно и графичко приказивање неколикоразличитих примера, са обавезним извођењем закључака. - Потребно је ученике подстицати да истражују нове примере индивидуалне варијабилности и резултате

			прикажу одељењу- Основна идеја коју ученици треба да усвоје је да су сви организми који данас живе на Земљи потомци заједничког претка, који је био једноћелијски организам без формираног једра - Потребно је обрадити улогу ћелија без једра и ћелија са једром у појави вишећелијности. - При разврставању и груписању живог света, треба користити филогенетски приступ, односно заједничко порекло, принцип сродности и сличности. - Положај основних група једноћелијских вишећелијских организама на „дрвету живота” треба да има логички след, који произилази из знања о грађи ћелија- У овој области акценат је на основним чињеницама о превенцији заразних болести, путевима преношења и спречавању ширења - Посебно треба обратити пажњу на антибиотике - Важан део ове

			области је упознавање са болестима зависности, нарочито алкохолизмом - Неопходно је подстаћи ученике да сами, уз употребу ИК технологија истражују ову област - Градиво на тему климатских промена обрадити у виду прејекта (радионице, филм и приредба) - Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО	8	10	8	8	2						15	21	36

	ОСНОВА ЖИВОТА													
2.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ					5	4	7				8	8	16
3.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА							2	4			3	3	6
4.	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА								2	4		3	3	6
5.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ									4	4	4	4	8
УКУПНО												33	39	72

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

Јединство грађе и функције као основа живота

БИ.1.1.3. БИ.1.1.4. БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3.БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6БИ.1.2.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.
БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.2.6.1.БИ.2.6.3. БИ 3.1.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3.

Живот у екосистемуБИ.1.1.2. БИ.1.1.5. БИ.1.2.5. БИ.1.2.7. БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.6.БИ.1.4.8.БИ. 1.5.7. БИ.1.6.1.БИ.1.6
БИ.2.1.4. БИ.2.3.6. БИ.2.4.1.БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.2.4.7. БИ.2.4.8. БИ.2.5.4. БИ.2.6.1. БИ.3.1.5.БИ.3.3.6. БИ.3.4.7.БИ.3.6.1
БИ.3.6.2. БИ.3.6.4

аслеђивање и еволуција

БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.7. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4. БИ.2.3.1.
БИ.2.3.2. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.2.3.6. БИ.2.6.1БИ.2.6.3 БИ.3.3.1. БИ.3.3.3. БИ.3.3.5.

Порекло и разноврсност живота

БИ.1.1.5. БИ.1.2.2. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.6.1 БИ.2.1.3.БИ.2.1.4. БИ.2.3.5. БИ.3.3.5.

Човек и здравље

БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.4. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.12. БИ.2.5.1. БИ.2.5.2. БИ.2.5.3. БИ.2.5.4. БИ.2.5.5. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2.
БИ.3.5.3. БИ.3.5.6. БИ.3.5.7

СТАНДАРДЕ НАВЕСТИ СА ТУМАЧЕЊИМА

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

У области особине живих бића ученик/ученица:

БИ.1.1.1 уме да наведе основне карактеристике живог света

БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима

БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња

БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих

БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе

2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

У области јединство грађе и функције као основа живота ученик/ученица:

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије

БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма

БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси

БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном

БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)

БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

У области наслеђивање и еволуција ученик/ученица:

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте

БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања

БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал

БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују

БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће

БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи

БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама

4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

У области живот у екосистему ученик/ученица:

БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима

БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације

БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)

БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају

БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и

најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта

БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)

БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)

БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

У области човек и здравље ученик/ученица:

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава

БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране

БИ.1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима

БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)

БИ.1.5.5. препознаје основне знаке поремећаја функције појединих органа и основне симптоме инфекције и разликује стање у коме може сам да интервенише од стања када мора да се обрати лекару

БИ.1.5.6. разуме предности и недостатке употребе додатака у храни и исхрани (конзерванси и неконтролисана употреба витамина, антиоксиданата, минерала итд.) и опасности до којих може да доведе неуравнотежена исхрана (редукционе дијете, претерано узимање хране и сл.) и познаје основне принципе правилног комбиновања животних намирница

БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека

БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)

БИ.1.5.9. разуме да постоје полне болести, познаје мере превенције и могуће путеве инфекције, као и њихове негативне последице на здравље

БИ.1.5.10. зна да постоје природне промене у понашању које настају као последица физиолошких промена (пубертет, менопауза), зна да у адолесцентом добу могу да се појаве психолошки развојни проблеми (поремећаји у исхрани, поремећаји понашања, поремећаји сна и сл.)

БИ.1.5.11. разуме одговорност и опасност превременог ступања у сексуалне односе и разуме зашто абортус у доба развоја има негативне последице на физичко и ментално здравље

БИ.1.5.12. зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола, дроге) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ

(институцијама и стручњацима)

БИ.1.5.13. зна како се треба понашати према особи која болује од болести зависности или је ХИВ позитивна

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

У области особине живих бића ученик/ученица:

БИ.2.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима)

БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима

БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

У области јединство грађе и функције као основа живота ученик/ученица:

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије,

између коштане и мишићне ћелије и сл.)

БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа

БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам

БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје

БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање

БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи

БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију

БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе

3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

У области наслеђивање и еволуција ученик/ученица:

БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања

БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота

БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима

БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина

БИ. 2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ. 2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

У области живот у екосистему ученик/ученица:

БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи

БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова

БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација

БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)

БИ.2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи

БИ.2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају

БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у

ваздушној, воденој и земљишној средини

БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије

БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

У области човек и здравље ученик/ученица:

БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља

БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница

БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница

БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека

БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и на понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

У области особине живих бића ученик/ученица:

БИ.3.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним

случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.)

БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо

БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима

БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група

БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама

2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

У области јединство грађе и функције као основа живота ученик/ученица:

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност

БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање

БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током

животног циклуса

БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информичу организм о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)

БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организм у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање - улога ендокриног система)

БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организм

3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

У области наслеђивање и еволуција ученик/ученица:

БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба

БИ.3.3.2. разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму

БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији

БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

У области живот у екосистему ученик/ученица:

БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози

БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)

БИ.3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота)

БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација

БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје

БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)

БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета

БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

У области човек и здравље ученик/ученица:

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране

БИ.3.5.4. познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност

БИ.3.5.5. познаје симптоме и главне карактеристике болести метаболизма и узроке због којих настају (гојазност, анорексија, булимија, шећерна болест)

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

БИ.3.5.7. познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависности

БИ.3.5.8. разуме механизме стресног стања и утицај јаких негативних емоција на физиолошке процесе у организму и на понашање појединца

6. ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ

Заједничка област за предмете природних наука: Биологију, Физику и Хемију.

У области посматрање, мерење и експеримент на основном нивоу ученик/ученица:

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

У области посматрање, мерење и експеримент на средњем нивоу ученик/ученица:

БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату

БИ.2.6.2. зна шта је грешка инструмента и прецизност мерења и уме по упутству да калибрише инструмент

БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата

БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату

У области посматрање, мерење и експеримент на напредном нивоу ученик/ученица:

БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података

БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата

БИ.3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај

БИ.3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више

фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак

БИ.3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ : научни метод, грађа живих бића, животне функције, популација, екосистем, еколошки фактори, еколошка ниша, наследни материјал, селекција, „дрво живота”, хигијена, болести зависности, здравље, заштита животне

средине.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА: презентује,организује,демонстрира,објашава,координира,подстиче на повезивање садржаја...

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА: слушају,размишљају,истражују,графички приказују,демонстрирају,закључују,сарађују...

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ : У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања.

Ниво циља учења	Одговарајући начин оцењивања
Памтити (навести, препознати, идентификовати...)	Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.
Разумети (навести пример, упоредити, објаснити, препричати...)	Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји.
Применити (употребити, спровести, демонстрирати...)	Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације.
Анализирати (систематизовати, приписати, разликовати...)	Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решавање проблема
Евалуирати (проценити, критиковати, проверити...)	Дневници рада, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци.

Креирати (поставити хипотезу, конструисати, планирати...)	Експерименти, истраживачки пројекти.

Такође, потребно је ускладити оцењивање са његовом сврхом.

Сврха оцењивања	Могућа средства оцењивања
Оцењивање наученог (сумативно)	Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.
Оцењивање за учење (формативно)	Посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници рада, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.

У вредновању наученог, поред усменог испитивања, најчешће се користе тестови знања. На интернету, коришћењем кључних речи *outcome assessment (testing, forms, descriptiv/numerical)*, могу се наћи различити инструменти за оцењивање и праћење.

У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Када је у питању нпр. практичан рад (тимски рад, пројектна настава, теренска настава и слично) може се применити табела у којој су приказани нивои постигнућа ученика са показатељима испуњености. Наставник треба да означи показатељ који одговара понашању ученика

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним

ДОДАТНА НАСТАВА

ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА
Јединство грађе и функције као основе живота	7
Живот у екосистему	3
Наслеђивање и еволуција	3
Порекло и разноврсност живог света	2
Човек и здравље	2

ДОПУНСКА НАСТАВА

ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА
Јединство грађе и функције као основе живота	7
Живот у екосистему	3
Наслеђивање и еволуција	3
Порекло и разноврсност живог света	2
Човек и здравље	2

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	Циљ наставе и учења технике и технологије је да се ученици упознају са техничко-технолошким развојним окружењем, кроз стицање основне техничке писмености, развојем техничког мишљења, техничке културе, радних вештина и културе рада.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Животно и радно окружење	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; - анализира карактеристике савремене културе становања; - класификује кућне инсталације на основу њихове намене;	Значај и развој грађевинарства; Просторно и урбанистичко планирање; Култура становања у урбаним и руралним срединама; Култура становања у објектима за индивидуално и колективно становање;	Компетенције / Корелација Тема - Животно и радно окружење Компетенција за целоживотно учење; Еколошка компетенција; Одговоран однос према здрављу; Естетска компетенција; (Активност: У области животно и радно окружење

		Распоред просторија, уређење стамбеног простора; Кућне инсталације;	обрађују се садржаји који се односе на грађевинарство као грану технике. Уз помоћ медија, потребно је приказати историјски развој грађевинарства и повезати га побољшањем услова живљења. Потребно је нагласити значај урбанизма и просторног планирања, на основу планова, макета, слика насеља. Путем посматрања и анализе примера, навести ученике да закључују како се култура становања разликује у зависности од врсте насеља – рурално и урбано насеље) Корелација: Техника и технологија за 5. разред; Историја;
Саобраћај	• класификује врсте саобраћајних објеката према намени; • повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; • повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; • демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације;	Саобраћајни системи; Саобраћајни објекти; Управљање саобраћајном сигнализацијом; Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају;	Тема - Саобраћај: Копентенција за целоживотно учење; Одговоран однос према здрављау; Еколошка компентенција; Дигитална коментенција; (Активност: Препорука је да се кроз
Техничка и дигитална писменост	• скицира просторни изглед грађевинског објекта; • чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; • користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; • самостално креира дигиталну презентацију и	Приказ грађевински објеката и техничко цртање у грађевинарству; Техничко цртање помоћу рачунара; Представљање идеја и решења уз коришћење	

	представља је;	дигиталних презентација;	примере симулације, ученици уведу у ситуацију да препознају сигурносне ризике и предвиде опасне ситуације у саобраћају. Уз помоћ мултимедијалних примера објаснити како се управља саобраћајем коришћењем ИКТ и колико такво управљање утиче на безбедност путника и робе. Са аспекта безбедности учесника у саобраћају обратити пажњу на учешће пешака и возача бицикла у јавном саобраћају)
Ресурси и производња	• класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; • повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; • повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; • реализује активност која указује на важност рециклаже; • образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; • правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; • повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; • повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; • описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; • изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду;	Подела , врсте и карактеристике грађевинских материјала; Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди; Организација рада у грађевинарству и пољопривреди; Обновљиви извори енергије и мере за безбедно коришћење топлотне енергија; Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине; Моделовање машина и уређаја у грађевинарству и	Корелација: Техника и технологија за 5. разред; Историја; Географија; Тема - Техничка и дигитална писменост Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Естетска компетенција; (Активност: Објаснити правила, симболе и појам пресека који се користе у техничком цртању у области грађевинарства.

		пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије;	Представити могућности и рад са једноставним рачунарским апликацијама за 3D приказ грађевинских објеката. У оквиру ових активности предвидети коришћење дигиталних презентација које су ученици израдили)
Конструкторско моделовање	• самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образложи избор; • самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; • креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; • припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; • израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; • учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела; • одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;	Израда техничке документације; Израда макете/модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије; Представљање идеје, поступка израде и решења производа; Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова; Представљање производа и креирање и дигиталне презентација;	Корелација: Техника и технологија за 5. разред; Математика; Информатика и рачунарство; Ликовна култура; Тема - Ресурси и производња Компетенција за целоживотно учење; Еколошка компетенција; Предузетничка компетенција; Естетска компетенција; Одговоран однос према здрављу; (Активност: На почетку рада на овој области упознати ученике са основном поделом грађевинских материјала, конструктивним елементима грађевинског објекта и врстама

			грађевинских објеката. Тежиште дела теме је на рационалној потрошњи енергије за загревање стана.
			Истакнути значај рециклаже материјала и заштита животне средина у грађевинарству и пољопривреди) Корелација: Техника и технологија за 5. разред; Физика; Географија; Биологија; Тема - Конструкторско моделовање Вештина сарадње; Решавање проблема; Естетска компетенција; Дигитална компетенција; Предузетничка компетенција (Активност: У овој области потребно је поступно уводити ученике у алгоритме конструкторског моделовања при изради сопственог пројекта, креирању планске документације до извршења

			радних операција, графичког представљања замисли и процене и вредновања. Реализацијом својих пројеката откривају и решавају једноставне техничке и технолошке проблеме) Корелација: Техника и технологија за 5. разред; Математика; Информатика и рачунарства; Ликовна култура; Начин коришћења ресурса школе и локалне средине у остваривању исхода: Посете музејима технике, сајмовима и обиласке производних и техничких објеката треба остваривати увек када за то постоје услови, ради показивања савремених техничких достигнућа, савремених уређаја, технолошких процеса, радних операција. Начин коришћења ИКТ у настави: Употреба ИКТ уређаја у настави (креирање

			дигиталних презентација на рачунару)

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Животно и радно окружење	6	/	/	/	/	/	/	/	/	/	4	/	2	6
2.	Саобраћај	2	6	/	/	/	/	/	/	/	/	2	/	6	8
3.	Техничка и дигитална писменост	/	4	6	8	/	/	/	/	/	/	4	/	14	18
4.	Ресурси и производња	/	/	/	/	2	8	10	/	/	/	8	/	12	20
5.	Конструкторско моделовање	/	/	/	/	/	/	/	8	8	4	2	/	18	20
УКУПНО:												20	/	52	72

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Наставне теме	Кључни помови
Животно и радно окружење	Грађевинска техника; Архитектура; Грађевинарство; Урбанизам; Стамбени објекат; Култура становања; Кућни ред; Уређење стана; Стамбене просторије; Ентеријер; Екстеријер; Кућне инсталације;
Саобраћај	Саобраћајни објекти копненог саобраћаја; Саобраћајна инфраструктура; Јавни пут; Коловоз; Саобраћајна трака; Раскрсница; Пешачко острво; Бицикличка стаза; Магистрални пут; Регионални пут; Локални пут; Ауто –пут; Кружни ток саобраћаја; Мостови; Тунели; Железничке пруге; Саобраћајни објекти воденог саобраћаја; Луке; Саобраћајни објекти ваздушног саобраћаја; Аеродром; Безбедносна контрола; Скенирање; Лучка капетанија;
Техничка и дигитална писменост	Грађевински цртеж; Перспектива; Ортогонално пројектовање; Размера; Котирање; Симболи у грађевинарству; Хоризонтални пресек; Вертикални пресек; Урбанистички план; Ситуациони

		план шире околине; Ситуациони план градилишта; Пројекат; Генерални пројекат; Идејно решење; Идејни пројекат; Програм за цртање објеката у грађевинарству;	
	Ресурси и производња	Грађевинарство; Високоградња; Нискоградња; Хидроградња; Системи градње; Конструктивни елементи грађевине; Темел; Зид; Међуспратна конструкција; Грађевински материјали; Природни материјали; Вештачки материјали; Конструктивни материјали; Везивни материјали; Дрво; Камен; Бетон; Цемент; Керамички материјали; Материјали за облагање; Изолациони материјали; Топлотна изолација; Звична изолација; Хидроизолација Инсталација; Инсталациони материјали; Уређаји за загревање и климатизацију простора; Обновљиви извори енергије; Соларни колектор; Рециклажа; Грађевинске машине; Мере заштите на раду на грађевинским објектима; Пољопривреда; Пољопривредна производња; Погонске машине; Прикључне машине; Комбиноване машине; Специјалне машине;	

Конструкторско моделовање

Алгоритам „Од идеје до реализације“;
Технологија обраде дрвета; Модел;
Макета; Моделовање грађевинских
објеката; Предузетништво; Руковођење;
Менаџмент; Пројектни задатак;
Презентациони плакат;

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Садржај и програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступци остваривања програма
Животно и радно окружење	6	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено); посматра и закључује; графички представља; учествује у вежби у Радној свесци	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска); подстиче и мислено активира ученике; графички представља; задаје и објашњава вежбу у Радној свесци; прати и надгледа рад ученика	Монолошка метода Дијалошка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова
Саобраћај	8	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено)	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска)	Монолошка метода Дијалошка метода (слободан

		графички представља; посматра и закључује; увежбава поступак провере техничке исправности бицикла	графички представља; подстиче и мислено активира ученика; демонстрира (проверу техничке исправности бицикла) прати и надгледа рад ученика	разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова
Техничка и дигитална писменост	18	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено); графички представља; учествује у вежби на рачунару; закључује и тражи решења; извршава кораке практичног рада на рачунару	усмено излаже; објашњава; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска); графички представља; задаје и показије вежбу на рачунару; подстиче и усмерава; демонстрира (кораке практичног рада на рачунару) прати и надгледа рад ученика	Монолошка метода Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад на рачунару
Ресурси и производ	20	прати излагање; активно слуша;	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор;	Монолошка метода

ња		учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља ; учествује у изради вежбе; закључује и тражи решења; учествује у практичном раду (руковање алатом и прибором, израда и састављање модела); тражи техничка решења	поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; демонстрира и задаје вежбу; подстиче и мислено активира ученика; демонстрира (корак практичног рада, руковање алатом и прибором); подстиче ученике на тражење решења	Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких радова Практични рад и радионица
Конструк торско моделова ње	20	прати излагање; активно слуша; учествује у разговору; одговара на питања (усмено, писмено) графички представља; слободно се опредељује за пројекат; учествује у практичном раду	усмено излаже; објашњава; показује; подстиче на разговор; поставља питања (усмено, радна свеска) графички представља; предлаже избор пројекта; подстиче самоиницијат ивност и креативност; демонстрира	Монолошка метода Дијалoшка метода (слободан разговор) Демонстративна метода Метода графичких

		(руковање прибором и алатом, израда и састављање модела); креира рекламу за израђен производ; тражи техничка решења	(кораке практичног рада, руковање прибором и алатом, креирање рекламе за израђен производ) подстиче ученика на тражење решења; прати и надгледа рад ученика	радова Практични рад и радионица

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Наставник процењује претходне вештине које ученик поседује и прилагођава свој рад у правцу да се процес учења настави. У настави усмереној на учење, оцењивање је средство којим наставник прати напредак у учењу и знању и индикатор који показује у којој мери је ученик остварио очекиване исходе. Да би се то постигло потребно је оцењивање пажљиво испланирати узимајући у обзир све активности значајне у настави: залагање, интересовање, креативност, прецизност, тачност, уредност самоиницијативност, систематичност. Вредновање активности, уколико је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ т.к. вршњачко учење (формативно оцењивање – подржавање процеса учења),

Ученике оцењивати према резултатима које постижу у усвајању наставних садржаја; не треба одвојено оцењивати теоријска и практична знања, нити примењивати класично пропитивање ученика већ изводити оцене на основу сталног праћења рада ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. (сумативно оцењивање – вредновање резултата учења)

Број ученика (тачан одговор)										
%										

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Наставни садржаји предмета техника и технологија у 6. разреду реализује се кроз пет наставних тема и то:

- Животно и радно окружење
- Саобраћај
- Техничка и дигитална писменост
- Ресурси и производња
- Конструкторско моделовање

За ученике са изузетним способностима направила бих пообан план који би поред наставних садржаја програма техничког и информатичког образовања за 6. разред садржао реализацију пројеката- модела техничких средстава у грађевинству и пољопривреди по алгоритму „ Од идеје до реализације „ који предвиђа:

- Избор пројекат по сопственој идеји
- Израду техничке документације (скица и технички цртеж у оловци и на рачунару)
- Планирање и припрема потребног материјала
- Планирање редоследа и потупака обраде

- Израда техничких средстава у грађевинарству и пољопривреди или макете грађевинског објекта

У наставној теми „Техничка и дигитална писменост“ од ових ученика би се захтевало веће ангажовање у претраживању интернета као ширем извору о врсти грађевинских материјала који се користе при извођењу грађевинских објеката.

Ученицима би био омогућен рад и учешће у секцији из техничког и информатичког образовања и саобраћајној секцији.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМ

Наставни садржаји предмета технике и технологије у 6. разреду реализује се кроз пет наставних тема и то:

- Животно и радно окружење
- Саобраћај
- Техничка и дигитална писменост
- Ресурси и производња
- Конструкторско моделовање

Препоруке за примену ИОП-а у 6. разреду обухватају:

- У наставној теми „Животно и радно окружење“ усвајање основних елемената грађевинског објекта;
- У наставној теми „Саобраћај“
- У наставној теми „Техничка и дигитална писменост“ увежбавање цртања једноставнијих грађевинских цртежа и упознавање симбола и ознака у грађевинарству;

- У наставној теми „Ресурси и производња“ усвајање основних појмова и карактеристика природних и вештачких грађевинских материјала.
- У наставним теми: „Конструкторско моделовање“ израду модела и макета грађевинских објеката од лако обрадивих материјала.

Ученицима би био омогућен рад и учешће у саобраћајној секцији

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Саобраћајна секција

Циљ саобраћајне секције је подстицање саобраћајног образовања и васпитања кроз усвајање правила и вештина, безбедног понашања у саобраћају, развијање саобраћајне културе и иницијативе ученика да у саобраћају на путевима учествују на начин који доприноси личној и поштој безбедности.

Задаци саобраћајне секције; Ученици треба да:

- упознају основне појмове у саобраћају
- науче основна правила и прописе кретања пешака и бициклиста у јавном саобраћају
- разликују изглед и значење саобраћајних знакова
- усвајање и развијање саобраћајне културе
- стичу знања о начинима регулисања друмског саобраћаја
- схвате хоризонталну и вертикалну сигнализацију у саобраћају
- упознају елементе полигона спретности

- оспособити ученике у техници вожње и кретања бициклом на полигону спретности
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад
- на основу знања о врстама делатности правилно одаберу своју будућу професију

Саобраћајна секција

I тема: Увод (4)

- Основни појмови у саобраћају
- Право управљања бициклом

II тема: Саобраћајни знаци (4)

- Изглед и значење знакова
- Правила поступања по саобраћајним знацима

III тема: Саобраћајна правила за бициклисте (4)

- Основна правила кретања бицикла
- Кретање бицикла (скретање, престројавање, обилажење)

IV тема: Пешак и бицикл у саобраћају (4)

- Правила – кретања пешака по и преко коловоза
- Вожња бицикла преко обележеног пешачког прелаза

V тема: Саобраћајна култура и безбедност (2)

- Посета и искуства саобраћајне полиције

VI тема: Регулисање саобраћаја (4)

- Регулисање саобраћаја светлосним саобраћајним знацима
- Регулисање саобраћаја знацима која дају овлашћена лица рукама и положајем тела

VII тема: Школско такмичење „Шта знаш о саобраћају“ (4)

- Организација школског такмичења „Шта знаш о саобраћају“
- Саобраћајна раскрсница – првенство пролаза

VIII тема: Практичне вежбе на полигону (4)

- Практично усвајање знања и технике кретања бициклом на полигону спретности

IX тема: Реалне саобраћајне ситуације (2)

- Саобраћајне ситуације – првенство пролаза регулисано правилима саобраћаја

X тема: „Саобраћајна патрола“ (4)

- Усавршавање технике кретања бициклом на полигону спретности и у саобраћају

Секција из технике и технологије

Циљ секције из технике и технологије је активно учешће ученика у техничком стваралаштву; реализовање сопствених идеја према сопственом плану рада чиме подстичу креативност и оригиналност.

Задаци секције техника и технологија; Ученици треба да:

- развију стваралачко мишљење
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници и технологији
- прошире знања о елементима техничког цртања и просторног приказивања предмета
- примењују одговарајуће поступке обраде материјала кроз алгоритам

- оспособити ученике у руковању различитим средствима рада
- компонови елементе из области грађевинарства, машинства, електротехнике у функционалне целине
- науче да израде динамичке моделе у области аутомоделарства и бродомоделарства
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору
- науче да реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета

Секција из технике и технологије

I тема: Увод (4)

- Техничко стваралаштво
- Просторно приказивање предмета

II тема: Практична израда модела по задатку (12)

- Димензионисање; Размера
- План и извођења радних операција
- Теоријска провера знања

III тема: Ваздухопловно моделарство (6)

- План радних операција
- Обликовање и састављање модела
- Теоријска провера знања

IV тема: Аутомоделарство (6)

- Компоновање и обликовање модела

- Провера функционалности модела
- Теоријска провера знања

V тема: Бродомоделарство (6)

- Компоновање и обликовање модела
- Провера функционалности модела
- Теоријска провера знања

VI тема: Конструкторско моделовање (2)

- Моделовање производних машина

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Ред. бр.	Назив наставне теме	Увод	Обрада	Понављање вежбање утврђивање	Систематизација	Евалуација, самоевалуац.	Укупно
1.	РАД СА ТЕКСТОМ		4	4	1	1	10
2.	ИНТЕРНЕТ		2	2			4
3.	ГРАФИКА		5	4	1		10
4.	АНИМАЦИЈА		1	2			3

5.	ИЗБОРНИ МОДУЛИ – ПРОГРАМИРАЊЕ		4	3	1	1	9
	Свега		16	15	3	2	36

Тематска структура годишњег програма

Предмет: **Информатика и рачунарство – 6. разред**

Наставна тема: РАД СА ТЕКСТОМ

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- Табеле - Убацивање збира и сортирање. - Мени табела - Својства табеле - Подешавање елемената у табели - Оквири и сенчење - Подножје и заглавље - Форматирање стране и штампање - Рад са табелама	- Ученик зна да креира табелу - Ученик разуме појмове ред и колона - Ученик зна шта је ћелија - Ученик уме да унесе текст у табелу, уме да форматира текст унутар ћелије - Ученик уме да копира и премешта текст - Ученик уме да постави оквир - Ученик уме да уметне табелу у страну са текстом и сликама - - Ученик уме да уметне заглавље и подножје у страну.	- Упознати ученике са радом са табелама. - Кроз примере и једноставне вежбе - Обрадити појмове редова и колона, табеле, креирање табеле, појам ћелије, уметање редова и колона, брисање редова и колона, спајање и дељење ћелија. - Упознати ученике са кретањем по табели, уносом текста у табелу, формирањем текста унутар ћелије, копирањем и премештањем текста. - - Објаснити ученицима постављање пазличитих врста оквира и сенчења ћелија табеле, као и аутоматско форматирање табела. - - Објаснити ученицима комплексније вежбе са табелама и објаснити уметање табела у стране са текстом и сликама. - Објаснити ученицима	Уџбеник Рачунарски систем Штампач MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

	- Ученик уме да уметне број стране, датум и време, прелом стране	уметање заглавља и подножја ха страну, уметање броја стране, датума и времена, прелом стране, промену позадине стране.		

Корелација:

Енглески језик

ИНТЕРНЕТ

(наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	самоевалуац.

- Интернет,електронска пошта,www - Хипертекст и претраживање - Претраживање на Интернету - Безбедност код рачунара,вируси	- Ученик зна шта је глобална а шта локална рачунарска мрежа. - Ученик уме да се повеже на Интернет. - Ученик уме да отвори пристигли е-mail - Ученик зна да обрише непотребну електронску пошту. - Ученик уме да преузме текст и слике са Интернета - Ученик зна чему sluзе антивирусни програми. -	- Упознати ученике са појмом глобалне и локалне рачунарске мреже. - Објаснити ученицима начин повезивања на Интернет. - Упознати ученике са начином примања и слања електронске поште. - Упознати ученике са начином ефикасног коришћења сајтова за циљано претраживање Интернета, као и начине преузимања текста и слика са Интернета и њихово складиштење на меморијске јединице.	- Уџбеник - Рачунарски систем - Интернет	- Посматрање - Праћење ангажовања ученика - Задовољство ученика на часу

		- Објаснити ученицима структуру Web и електронске адресе. - Објаснити ученицима значај заштите личних података при раду на Интернету и правила понашања на непознатим Web сајтовима.		

Корелација:

Енглески језик, музичка култура, историја, географија.

ГРАФИКА

(наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	самоевалуац.

- Графика и рачунарска графика - Извори дигиталних слика (скенер, фотоапарат). - Проналажење и преузимање слика са Интернета - Алати за цртање и обраду графике - GIMP - INKSCAPE - Рад у програмима GIMP и INKSCAPE	- Ученик зна да скенира и да фотографише дигиталним фотоапаратом. - Ученик зна да преузме слике са Интернета - Ученик зна да обради слику - Ученик уме да промени димензију и резолуцију слике - Ученик зна шта је битмапирана и векторска графика и упознаје особине појединих формата - Ученик зна како треба вршити конверзију из једног формата у други. - Ученик уме да припреми слику за штампу и уме да је објави на Интернет страни.	- Упознати ученике са различитим изворима дигиталних слика. Почети од креирања једноставних цртежа, затим објаснити сликање екрана и обраду тако добијених слика. - Објаснити поступак скенирања и фотографисања дигиталним фотоапаратом. - Омогућити свим ученицима да стекну практично искуство у раду са скенером и дигиталним фотоапаратом. - Упознати ученике са начином преузимања слика са Интернета. - Упознати ученике са начинима обраде слика и детаљно објаснити промену димензија и резолуције слике,	Уџбеник Рачунарски систем MS Office	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

		селекцију, копирање. - Објаснити ученицима појмове битмапирана и векторска графика и особине појединих формата. - Објаснити кроз вежбу како се врши припрема слика за штампу екрански приказ и објављивање слика на Интернету.		

Корелација:

Енглески језик, ликовна култура
АНИМАЦИЈА

(наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	самоевалуац.

- Анимација - Израда једноставне анимације	- Ученик уме да изради једноставну анимацију - Ученик уме да ради у програмима-Gif Creator, Gif animator или Microsoft Photo Story.	- Ученицима дефинисати сам појам анимације - Демонстрирати неколико примера и израдити неколико једноставних анимација на задату тему. - Упознати ученике са програмима Gif Creator, Gif animator или Microsoft Photo Story.	Уџбеник Рачунарски систем Програми Gif Creator, Gif animator или Microsoft Photo Story	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

Корелација:

Енглески језик, музичка

ЗБОРНИ МОДУЛИ - ПРОГРАМИРАЊЕ

Садржај (наставне јединице)	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Евалуација, самоевалуац.

- Увод у програмирање - Основни елементи Visual Basic-a - Примери израза у Visual Basic-u - Интерфејс програма Visual Basic - Израда једноставне апликације	- Ученик треба да: - Овлада основним појмовима из подручја програмских језика - Разуме шта је алгоритам - Зна да дефинише различите типове података - Зна да декларише променљиве - Примењује команде за доделу вредности - Може да објасни контролну структуру IF...THEN...ELSE - Може да примени команде уноса и исписа - Може да објасни контролну структуру FOR...TO - У стању је да напише једноставан програм у Visual Basicu	- Објаснити појам и развиј програмских језика,а нарочито се осврнути на појам алгоритма. - Ученик треба да напише једноставнији алгоритам-Pascal ili Visual Basic - Прелазак алгоритма у програм објаснити постепено,са декларисањем променљивих,типovima података и командом доделе вредности. - Један час вежбати креирање једноставних програма који захтевају само команду доделе вредности (програм за сабирање два броја). - Контролну структуру - IF...THEN...ELSE објаснити детаљно уз алгоритам и вежбати једноставније примере који укључују коришћење контролне структуре. - Контролну структуру - FOR...TO такође детаљно презентовати уз	Уџбеник Рачунарски систем Програмски пакет Visual Basic Припремљен Материјал са задацима	Посматрање Праћење ангажовања ученика Задовољство ученика на часу

		алгоритам. - Један час вежбати израду задатака. - Ученици треба да знају да напишу једноставнији програм који захтева неку од контролних структура. - Демонстрирати могућности програмског пакета.		

Корелација:

Енглески језик, математика

Временска структура годишњег програма

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО - 6. разред

Наст. тема	Месец	Р.б. часа	Наставна јединица	Тип часа
РА Д СА ТЕ КС ТО М	Се пт ем ба р	1	Табеле, креирање табеле	обрада
		2	Убацивање збира и сортирање	обрада
		3	Мени табела	обрада
		4	Својства табеле	обрада
	Ок то ба р	5	Подешавање елемената у табели	вежбање
		6	Оквири и сенчење	вежбање
		7	Подножје и заглавље	вежбање

		8	Форматирање стране и штампање	вежбање
		9	Рад са табелама	вежбање
	Но ве мб ар	10	Рад са табелама. Рад са текстом.	систематизација
ИН ТЕ РН ЕТ		11	Интернет – електронска пошта, www	обрада
		12	Хипертекст и претраживање	вежбање
		13	Претраживање на Интернету	вежбање
	Де це мб ар	14	Безбедност код рачунара, вируси	обрада
ГР АФ ИК А		15	Графика и рачунарска графика	обрада
		16	Извори дигиталних слика (скенер, фотоапарат)	обрада
		17	Проналажење и преузимање слика са Интернета	вежбање
	Ја ну ар	18	Алати за цртање и обраду графике	обрада
		19	GIMP	обрада
	Фе бр	20	INKSCAPE	обрада

П Р О Г Р А М И Р А Њ И З Б О Р Н И М О Д У Л И		21	Рад у програмима GIMP и INKSCAPE	вежбање
		22	Рад у програмима GIMP и INKSCAPE	вежбање
		23	Рад у програмима GIMP и INKSCAPE	вежбање
	М а р т	24	Дигиталне слике. Обрада. Типови записа. Конверзија између формата	систематизација
		25	Типови анимација	обрада
		26	Израда једноставне анимације	вежбање
		27	Израда једноставне анимације	вежбање
	А п р и л	28	Увод у програмирање	обрада
		29	Основни елементи Visual Basica	обрада
	М а ј	30	Примери израза у Visual Basicu	обрада
		31	Интерфејс програма Visual Basic	обрада
		32	Израда једноставне апликације	вежбање
		33	Израда једноставне апликације	вежбање
		34	Израда једноставне апликације	вежбање

Јун	35	Израда једноставне апликације	вежбање
	36	Рад са текстом. Интернет. Графика. Анимација. Програмирање	систематизација

Циљ и задаци Циљ образовно-васпитног рада изборног програма је да се ученици оспособе за коришћење рачунара.

Задаци образовно-васпитног рада:

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- подстицање креативног рада са рачунаром;
- оспособљавање за рад на рачунару.

Оперативни задаци:

- упознавање ученика са радом са табелама у програму за обраду текста;
- упознавање ученика са применом рачунара у области информација и комуникација;
- упознавање ученика са основним елементима програма за графику и анимацију; упознавање ученика са основним елементима програмирања; упознавање ученика саразличитим образовним софтверима.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Фонд: 126 часова

Циљ и задаци:

Циљ наставе и учења ФЗВ је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рад.

Општи задаци су:

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе ФЗВ сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе ФЗВ буду у пуној мери реализовани,
- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела,
- Развој и усавршавање моторичких способности,
- Стицање моторичких умења, која су као садржаји утврђени програмом ФЗВ и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање,
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине ФЗВ дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја, формирање морално-вољних квалитета личности,
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада,
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности: брзине, снаге, гипкости и координације;
- Стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом ФЗВ;
- Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичења и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем групним поистовећивањем и сл;
- Естетско изражавање покретом и кретањима и доживљавање естетских вредности;

- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

Ученик ће бити у стању да:

- Разуме сврху и значај вежбања, као и процесе у физичком вежбању
- Примењује правила игре
- Поштује правила понашања на и у објектима за вежбање
- Навија фер, чува себе и друге
- Одговорно се понаша према свим чиниоцима приликом вежбања
- Примени научено у ванредним околностима...

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Ученик ће бити у стању да:

- Доведе у везу физичко вежбање и здравље
- Примени хигијенске мере пре, током и након вежбања
- Правилно се храни
- Препозна врсту повреде
- Чува животну средину током вежбања...

	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА	2	72

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ(секције) АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ КОРЕКТИВНО-ПЕДАГОШКИ РАД ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА	1,5	54

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

Редовна настава физичког и здравственог васпитања

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
УВОДНИ ЧАС	1	1			
АТЛЕТИКА	20	5	10	5	/
ГИМНАСТИКА	20	8	9	3	/
ТЕСТИРАЊЕ	8	/	/	8	/
ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	3	3			
СПОРТСКА ИГРА	20	8	8	4	/
УКУПНО	72	25	27	20	/

Наставни садржаји	Исходи	Садржаји

АТЛЕТИКА	- комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу. - доводи везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама.	Техника истрајног трчања, Техникаспринтерског трчања, Техника високог и ниског старта, Скок у вис (прекорачна техника), Скок у даљ, Бацање лоптице.
СПОРТСКА ИГРА КОШАРКА	- користи елементе технике у игри. - примењује основна правила рукомета у игри учествује на одељенским такмичењима.	Вођење лопте, Хватања и додавања лопте, Шутирања на кош, Финтирање, Принципи индивидуалне одбране, Основна правила кошарке.
ГИМНАСТИКА	- одржавастабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела. - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама. -процењује сопствене могућности за вежбање у гимнастици.	Вежбе на тлу, Прескоци и скокови, Ниска греда, Гимнастички полигон.
ТЕСТИРАЊЕ И МЕРЕЊА	-упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак.	Батерија тестова.
ТЕОРИЈА	- објасни својим речима сврху и значај вежбања. - користи основну терминологију вежбања.	Реализује се кроз све наставне теме и садржаје, Уводни час, Последњи час.
Физичке способности;	- примени једноставне комплексе простих и опште припремних вежби. - Изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користиих у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама.	Вежбе за развој снаге, Вежбе за развој покретљивости, Вежбе за развој аеробне издржљивости, Вежбе за развој брзине, Вежбе за развој координације.
Физичка и здравствена култура;	- наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље. - разликује здраве и нездраве начине исхране. - направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања. - препозна врсту повреде. - правилно реагује у случају повреде. Чува животну средину током вежбања.	- Наведите примере утицаја физичког вежбања на здравље, - Разликује здраве и нездраве начине исхране, - Направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника, - Примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања, - Препозна врсту повреде, - Правилно реагује у случају повреде. Чува животну средину током вежбања.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	средњи	напредни
АТЛЕТИКА трчања, бацања, скокови	- Фронтални облик рада, групни облик рада, - индивидуални облик рада	Правилно трчи технике трчања на кратке и дуге стазе, зна терминологију , значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ, зна правилно да скаче у даљ згрчном техником и мери дужину скока, зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ, зна правилно да скаче у вис техником маказице, зна терминологију,основем тренинга и пружа прву помоћ, правилно баца куглу из места и мери дужину хица, зна правила за такмичења, сигурносна правила влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ.	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, зна правилно да скаче у даљ техником увинуће,зна да правилно скаче у вис леђном техником, правилно баца куглу леђном варијантом, зна правила такмичења, учествује на такмичењу.	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, учествује на такмичењу у вишебоју, зна атлетска правила.
СПОРТСКА ИГРА кошарка	- Фронтални облик рада, групни облик рада, индивидуални облик рада, рад у пару и тројкама, угледни час	Игра спортску игру,примењује основну технику,неопходна правила, сарађује са члановима екипе,зна функцију игре,основне појмове,правила,принципе тренинга и пружа прву помоћ.	Игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила,једноставније тактичке комбинације уз висок степен сарадње са члановима екипе, зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга.	Игра спортску игру примењујући сложене елементе технике,испуњава тактичке задатке , суди, организује утакмице,зна тактику игрте, систем такмичења,начин организовања и суди.
ГИМНАСТИКА вежбе на партеру , прескоци,	- Фронтални облик рада, групни облик рада, - индивидуални облик рада, рад у пару, угледни час	Правилно изводи вежбе на тлу,правилно изводи прескоке, изводи вежбе и комбинације вежби на греди.	Правилно изводи вежбе и комбинације вежби ма тлу, правилно изводи згрчку.	Правилно изводи вежбе и комбинације вежби ма тлу, правилно изводи згрчку и разношку са изразитијом фазом лета.

Редни број наставне теме	Наставна тема	Циљеви	Оперативни задаци	Могући стандарди
1.	Атлетика	Развијање здравствене културе, чување здравља и заштите природе и човекове околине.	Усвајање одређеног фонда моторичког знања и умећа, свастрани развој и усавршавање.	Ф.Б.1.1.3 Ф.Б.1.1.4 Ф.Б.1.1.7 Ф.Б.1.1.8 Ф.Б.1.1.9 Ф.Б.1.1.10
2.	Спортске игре- КОШАРКА	Задовољење примарних мотива ученика, посебно за кретањем, игром и такмичењем.	Развијање потребе за стваралаштвом у смеру спортско-техничких и тактичких достигнућа и доживљавању личног успеха.	Ф.Б.1.1.1 Ф.Б.1.1.2 Ф.Б.1.2.4 Ф.Б.1.3.3 Ф.Б.1.3.4 Ф.Б.2.1.1 Ф.Б.2.1.2 Ф.Б.3.1.1 Ф.Б.3.1.2
3.	Гимнастика	Формирање морално-вољних квалитета личности, стицање и развијање свести о потреби здравља.	Развијање физичких способности, усвајање моторичких знања, умећа, навика и теоријско образовање.	Ф.Б.1.1.11 Ф.Б.1.1.12 Ф.Б.1.1.13 Ф.Б.1.1.14 Ф.Б.1.1.16 Ф.Б.1.1.17 Ф.Б.1.1.18 Ф.Б.1.1.19
4.	Мерење моторичких способности	Стимулисати телесни развитак повећањем снаге мишића и даљим развојем способности.	Утицати на потребу за кретањем и развијањем координације гипкости и снаге.	Ф.Б.1.3.1 Ф.Б.1.3.2 Ф.Б.1.3.3 Ф.Б.1.3.4
5.	Остале активности	Упознавање са значајем физичког и здравственог васпитања.	Подстицање хармоничног развоја и правилног држања тела.	Ф.Б.1.2.1 Ф.Б.1.2.2 Ф.Б.1.2.3 Ф.Б.1.2.4

ГЛОБАЛНИ ПЛАН ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

за школску 2022/2026 годину

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред:6

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	ИСХОД*	МЕЃУ-ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТНЕЦИЈЕ**	МЕСЕЦ											ОБ	УТ	СВЕГА	ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ
				IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ	*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; *Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела;	1) Компетенција за учење: Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 7) Предузимљивост и оријентација ка предузетништву: Уме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“)	1			2	1		1				1	2	4	6	ФВ.1.2.1. ФВ.1.2.2. ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.
2.	АТЛЕТИКА	*Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;	2) Одговорно учење у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима	2	5							2	2		4	7	11	ФВ.1.1.3. ФВ.1.1.4. ФВ.1.1.7. ФВ.1.1.8. ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10.
3.	ГИМНАСТИКА	*Усвајио знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања; *Навија фер, чува	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.			2	6	2	6	6					4	18	22	ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.14. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17. ФВ.1.1.18. ФВ.1.1.19.

4.	СПОРТСКА ИГРА КОШАРКА	себе и друге; *Разуме сврху и значај вежбања; *Доводи у везу физичко вежбање и здравље; *Примењује хигијенске мере пре, током и након вежбања; *Правилно се храни; *Препознаје врсту повреде; *Користи стечена умења, знања и навике у свакодневним условима живота и рада; *Чува животну средину током вежбања.	4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. 6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ. 9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. 10) Сарадња: Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада		3	8				2	4	1	5	5	18	23	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.
5.	МЕРЕЊЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	Исходи се односе на све наставне области.	8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.	5							5		5	5	10	ФБ.1.3.1 ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.	
УКУПНО				8	8	10	8	3	6	9	6	8	6	20	52	72	

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ И ОФА

Остваривање програма наставе ФЗВ је усмерено ка јасно дефинисаним исходима, тј. елементима који су ученици у стању да изврше по завршетку разреда.

Исходи се остварују кроз 3 области:

- физичке способности
- моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине
- физичка и здравствена култура

Број наст. теме	Наставни садржај	Број часова	Обука	Увежбавање	Провера	Технике оцењивања Ученичких постигнућа	Исходи
1	Уводни час	1	1	-	--	-	- објасни својим речима сврху и значај вежбања, - користи основну терминологију вежбања.
2	МАЛИ ФУДБАЛ	18	6	12	-	Практичне вежбе,	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри.
3	АТЛЕТИКА	3	1	2		Практичне вежбе	-доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама.
4	КОШАРКА	7	-	7	-	Практичне вежбе	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри.
5	БАГМИНТОН	7	4	3	-	Практичне вежбе	-користи елементе технике и примењује основна правила у игри.
	УКУПНО	36	12	24	-		
6	Активности у природи	8					

7	ТАКМИЧЕЊА	10	ТАКМИЧАРСКЕ ИГРЕ ИЗМЕЂУ ОДЕЉЕЊА.
	УКУПНО	18	
	УКУПНО ОФА	54	

ГЛОБАЛНИ ПЛАН ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

за школску 2022/2026 годину

Предмет: ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Разред: 6

Редн и број наста вне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	ИСХОД*	МЕЂУ-ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ**	МЕСЕЦ												ОБ	УТ	СВЕГА	ОБРАЗОВ НИ СТАНДАР- ДИ
				IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI						
1.	ОСТАЛЕ АКТИВНОС ТИ	*Разуме сврху и значај вежбања; *Доводи у везу физичко вежбање и здравље;	. 2)Одговорно учење у демократском друштву:Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима 7)Предузимљивост и оријентација ка предузетништвуУме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“) 1)Компетенција за учење:Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе 10) Сарадња:Доприноси постизању договора о правилима заједничког	1			1			1			1	1	3	4	ФВ.1.1.3. ФВ.1.1.4. ФВ.1.1.7. ФВ.1.1.8. ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10. ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.		
2.	СПОРТСКЕ ИГРЕ: РУКОМЕТ КОШАРКА ОДБОЈКА ФУДБАЛ	*Примењује хигијенске мере пре,током и након вежбања; *Правилно се храни; *Препознаје врсту повреде; *Користи стечена умења, знања и навике у свакодневним условима живота и рада; *Чува животну средину током вежбања.		3	4	5	4	1	4	4	3	4	2	4	30	34			
3.	ОНЛАЈН НАСТАВА ПЛАТФОР МА ГУГЛ УЧИОНИЦ А	Исходи се односе на све наставне области.		2	2	2,5	1	0,5	2	1	1,5	2	1,5			16		16	

			рада и придржава их се током заједничког рада														
УКУПНО:				6	6	7,5	6	1,5	6	6	4,5	6	4,5	5	49	54	

Наставни садржаји	Исходи	Обавезни и препоручени садржаји	Корелација са другим предметима	Активности ученика	Активности наставника
АТЛЕТИКА	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу -доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	Техника истрајног трчања Техника спринтерског трчања Техника ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г) Техника штафетног трчања (штафетне игре, начини измене палице и др.); Тробој- кроз одељењско такмичење применити три дисциплине које су ученици савладали (трчање, бацање,скокови		-вежбање (ходање, трчање, скакање, бацање) -анализирање -такмичење	- демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија

СПОРТСКА ИГРА КОШАРКА	– користи елементе технике у игри – примењује основна правила кошарке у игри учествује на унутародељенским такмичењима	Ставови у нападу и одбрани Шутирања на кош, Вођење лопте, Дриблинг и пивотирање, Хватања и додавања лопте, Игра, Основна правила кошарке		-вежбање (трчање, скакање, елементи са лоптом) -анализирање -такмичење	- демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија - суђење
ГИМНАСТИКА	–одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици	Вежбе на тлу Прескоци и скокови Ниска греда Гимнастички полигон Висока греда		-вежбање (ходање, трчање, поскоци, окрети, колуги, прескоци, акробатика...) -анализирање -видеоприказ -графички приказ	демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија - асистирање
РИТМИКА И ПЛЕС	– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло	Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац“ Народно	Музичка култура	-вежбање (игра уз бројање, игра уз музику)	- демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија

ПОЛИГОНИ	– изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из народне традиције других клтура – развија своје моторичке способности применом вежби из атлетике и гимнастике	коло из краја „Ужичко“ Основни кораци друшвених плесова-валцер Атлетски полигон Гимнастички полигон		-вежбање (ходање, трчање, поскоци, окрети, колуги, прескоци, акробатика...)	- демонстрација, - објашњавање, - асистирање
ТЕСТИРАЊЕ И МЕРЕЊА	-упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	Батерија тестова		Ученици активно учествују у свим активностима и у батерији тестова	-Прати ученике, -мотивише их -уписују резултате тестова
ТЕОРИЈА	– објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања	Реализује се кроз све наставне теме и садржаје Уводни час Последњи час	Биологија	- дискусија - презентација	-анализирање - дискусија - презентација
	– изводи елементе	Вођење и контрола		-вежбање	- демонстрација,

МАЛИ ФУДБАЛ МИНИ РУКОМЕТ	фудбалске техмике – користи елементе технике у игри – примењује основна правила фудбала у игри – учествује на унутародељенским такмичењима -примењује основне елементе тактике у одбрани и у нападу -користи елементе технике и примењује основна правила у игри	лопте Примање лопте и додавање лопте различитим деловима стопала Шутирање на гол Вежбе са два и три играча Основе игре у нападу и одбрани Вођење лопте, Хватања и додавања лопте, Шутирања на гол, Финтирање, Принципи индивидуалне одбране Основна правила рукомета/минирукомета		(трчање, скакање, елементи са лоптом) -анализирање -такмичење	- објашњавање, -анализирање - дискусија - суђење
ИЗЛЕТ	-примени основе оријентиринга и сналажења у природи -зна који су природни показатељи страна	Шетња (у току школске године)	Биологија Географија	-ученици активно учествују у свим активностима током часа	-прати ученике, -мотивише их

	света (маховина)				
ТАКМИЧЕЊА	-примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама - прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“	Такмичарске игре између одељења (у току школске године)			-објашњавање, -анализирање - дискусија - суђење
РАДИОНИЦА	– разликује здраве и нездраве начине исхране, – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања	Предавање о здравој исхрани и хигијени (у току школске године)	Биологија	-ученици активно учествују у свим активностима током часа -праве сопствени јеловник	- објашњавање, -анализирање - дискусија
Физичке способности	– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту,	Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине		Ученици активно учествују у свим активностима и у батерији тестова	-прати ученике, -мотивише их -уписују резултате тестова

	рекреацији и различитим животним ситуацијама				
Физичка и здравствена култура	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено -хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде чува животну средину током вежбања	- наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника . – примењује здравственохигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде чува животну средину током вежбања	– Биологија	-презентација -пружање прве помоћи - дискусија	-демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија - асистирање
Ученици ослобођени од	– наведе основна правила гимнастике, атлетике, рукомета – дефинише основна здравственохигијенска	– суђење, вођење статистике, региструје резултат – прати ниво активности ученика на		-суђење -вођење статистике -презентација	- демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија - асистирање

практичног дела наставе	правила вежбања – презентује и анализира информације о физичком вежбању, здрављу, спорту, историји спорта – учествује у организацији спортске недеље и школских такмичења	часу или такмичењима – припрема репортажу са спортских догађаја – буде ђак репортер на спортској недељи			

План остваривања програма физичког и здравственог васпитања (72 часа), као и 36 часова ОФА, обавља се кроз редовну наставу, и то 2 часа у распореду (односе се на физичко и здравствено васпитање), и 1 час седмично у зависности од временских услова и обавеза ученика као 7. час или у међусмени. 18 часова ОФА се реализује кумулативно кроз излете. Начин остваривања програма је наведен кроз табелу, усмерен је ка исходима.

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ШИФРА СТАНДАРДА:

ПРВИ БРОЈ – НИВО ПОСТИГНУЋА

1. ОСНОВНИ НИВО
2. СРЕДЊИ НИВО
3. НАПРЕДНИ НИВО

ДРУГИ БРОЈ – ОБЛАСТ (САДРЖАЈНЕ ЦЕЛИНЕ)

1. ВЕШТИНЕ (УМЕЊА – МОТОРИЧКЕ НАВИКЕ)
2. ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ

3. ВРЕДНОВАЊЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

ТРЕЋИ БРОЈ – ЈЕ РЕДНИ БРОЈ СТАНДАРДА У ОДРЕЂЕНОЈ ОБЛАСТИ НА ОДРЕЂЕНОМ НИВОУ

1. УСВОЈЕНЕ ВЕШТИНЕ, ЗНАЊА И УМЕЊА, ПОЗНАТ СМИСАО И ЗНАЧАЈ ФИЗИЧКОГ ВЕЖБАЊА, ПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВИЛА И ПРИНЦИПА ФИЗИЧКОГ ВЕЖБАЊА ИЛИ ИГРЕ (ЗАВИСНО ОД ОБЛАСТИ)
2. УСВОЈЕНА ЗНАЊА О ФУНКЦИЈИ СПОРТСКЕ ИГРЕ ИЛИ ВЕЖБЕ, ОСПОСОБЉЕНОСТ ЗА ПРИМЕНУ У ПРАКСИ И ПОЗНАВАЊЕ ПРАВИЛА

ОСНОВНИ НИВО ПОСТИГНУЋА ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА

НАСТАВНА ОБЛАСТ – АТЛЕТИКА

- Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат
- Зна терминологију, значај трчања
- Зна правилно да да скаче у вис техником «маказице»
- Зна терминологију скока у даљ
- Правилно баца куглу из места и мери дужину хица
- Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом бацања кугле

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ

Ученик/ученица, на свим справама и тлу правилно изводи вежбе, зна називе вежби и основе организације рада

- вежбе на тлу

Садржај: колут напред преко препреке – са мањом фазом лета, став на глави уз помоћ, став на шакама уз мању помоћ, прамет странце упором у обе стране, два предмета странце повезано, колут напред летећи, припремне вежбе за прекопит.

- прескок

Садржај: разношка и згрчка – усавршавање (удаљенија даска и изразитије отварање у фази другог лета).

- греда

Садржај:

ниска греда: скок суножним одскоком, доскок на једну ногу, друга је у предножењу; скок суножним одскоком, доскок на једну ногу, друга је у заножењу; валцер корак, „галоп“; на средини греде, из положаја бочно саскок пруженим телом са окретом за 180°.

НАСТАВНА ОБЛАСТ - ПЛЕС

- Ученик/ученица се правилно креће у ритму и темпу музике у простору основним облицима кретања

НАСТАВНА ОБЛАСТ – СПОРТСКА ИГРА (КОШАРКА)

- Ученик/ученица игра кошарку примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других

Садржај: Основни елементи технике: основни став у нападу и у одбрани, кретање у одбрани, скок у одбрани и у нападу, хватање и додавање лопте обема рукама, полазак и вођење лопте праволинијски и са предњом променом правца, пивотирање, шут на кош из продора дриблингом, шут са дистанце.

Тактика: игра 1:1 са и без лопте, сарадња два играча у нападу

- Ученик/ученица зна функцију кошарке и основне појмове везане за кошаркашку игру

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА

- Ученик/ученица правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела
- Ученик/ученица зна утицај и значај вежби обликовања на организам, познаје поделу вежби и њихову терминологију

ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

- Ученик/ученица зна смисао физичког васпитања
- Ученик/ученица зна утицај физичког вежбања
- Ученик/ученица зна основне појмове везане за физичко вежбање
- Ученик/ученица зна правила спортске игре кошарка:

Садржај правила: лична и техничка грешка, неправилно вођење, кораци, 3", 5", преступ, враћање лопте у задње поље, убацивање лопте у игру и извођење аута.

ВРЕДНОВАЊЕ ФИЗИЧКОГ ВЕЖБАЊА

- Ученик/ученица испољава позитван став према физичком вежбању у свакодневном животу
- Ученик/ученица испољава заинтересованост за физичко вежбање
- Ученик/ученица се доказује кроз физичко вежбање (позитиван однос према наставној обавези)
- Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака физичког васпитања

СРЕДЊИ НИВО ПОСТИГЊУЋА ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА

НАСТАВНА ОБЛАСТ – АТЛЕТИКА

- Ученик/ученица правилно изводи технику штафетног трчања
- Ученик/ученица зна правила за такмичење
- Ученик/ученица зна правилно да скаче у даљ техником «увинуће»
- Ученик/ученица зна правила за такмичење скока у даљ
- Ученик/ученица зна правила за такмичење скока у вис
- Ученик/ученица зна правилно баца куглу «леђном» варијантом технике
- Ученик/ученица зна правила такмичења у бацању кугле
- Ученик/ученица учествује на такмичењу у једној атлетској дисциплини

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ

- Ученик/ученица на свим справама и тлу правилно изводи сложеније вежбе, чува и помаже, Ученик/ученица поштује сигурносна правил
- вежбе на тлу
Садржај: поновити вежве и комбинације из петог разреда, став на шакама, колут напред уз помоћ, ученице мост напред уз помоћ, припремне вежве за прекопит и прекопит напред на сунђер струњаче (салто напред згрченим телом).
- прескок

Садржај: разношка и згчка усавршавање, припремне вежбе за сконку и склонка.

- греда

Садржај: поновити вежбе из петог разреда, ходањем, трчањем, окретима и издржајима у одређеном положају треба да развијају осећај за равнотежу, ходање на греди и саскок пруженим телом са окретом за 90⁰.

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ПЛЕС

- Ученик/ученица повезује просторно и временски плесне елементе у целину, изводи и реализује најмање један одабрани плес Валцер или народну игру («Моравац 2. варијанта» «Коло води Васа»,»Циганчица»)

НАСТАВНА ОБЛАСТ СПОРТСКА ИГРА (КОШАРКА)

- Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других

Садржај: Елементи технике : додавање лопте једном руком, вођење лопте са вођењем кроз ноге, шут из продора двокоракком након пријема лопте, шутирање полагањем одоздо, одозго и бочно

Тактика: игра 2:2 у нападу и одбрани, сарадња три играча у контранападу и позициони напад, одбрана «човек на човека» и напад на ту одбрану

- Ученик/ученица зна функцију и значај кошарке

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА

- Ученик/ученица правилно изводи и и показује више комплекса вежби обликовања
- Ученик ученица зна принципе састављања комплекса вежби обликовања и дозирање оптерећења

ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

- Ученик/ученица зна терминологију
- Ученик/ученица зна да дозира оптерећење током вежбања

НАПРЕДНИ НИВО ПОСТИГНУЋА

ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА

НАСТАВНА ОБЛАСТ – АТЛЕТИКА

- Ученик/ ученица правилно изводи варијанту технике штафетног трчања
- Ученик/ ученица учествује на такмичењу у атлетском петобоју
- Зна атлетска правила неопходна за учествовање на такмичењу у атлетском петобоју

НАСТАВНА ОБЛАСТ ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ

- Ученик/ ученица ПРАВИЛНО ИЗВОДИ КОМБИНАЦИЈУ ВЕЖБИ НА ТЛУ
- вежбе на тлу

Садржај: колут напред летећи са изразитом фазом лета (сунђер струњаче), став на шакама, издржај, колут напред, прекопит напред,

- прескок

Садржај: разношка и згрчка са изратитијом фазом лета

- греда

Садржај: залетом и једноножним одскоком наскок једном ногом (левом), десном у високо предножење, окрет за 90^0 , спуштање тела у упор чучећи, заножјење, усправ, одручити, два корака зибом почучњем, скок суножним одскоком и доскоком на једну ногу, слободна је у заножјењу, вага претклоном и заножјењем, усклон, валцер кораци до краја греде, таласи у одручењу, окрет у успону за 180^0 и једна дужина греде произвољна комбинација кретања, на крају греде саскок згрчено – бочно у односу на греду.

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ПЛЕС

- Ученик/ученица самостално изводи сопствену композицију покрета и кретања уз музичку пратњу и успешно моторички у ритму и темпу реализује одабрани народни и друштвени плес, влада основама тренинга и учествује на такмичењу
- Зна терминологију плесова и систем такмичења

НАСТАВНА ОБЛАСТ – ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА

- Ученик/ученица саставља, правилно изводи и показује сложене комплексе вежби обликовања без реквизита или са њима
- Зна да саставља комплексе вежби обликовања и дозира оптерећење

ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

- Ученик зна правила спортских игара

Начин праћења остварености програма:

У настави физичког васпитања се прати и вреднује:

- Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетитивне и експлозивне снаге, гipкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упутством.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

Формативно и сумативно оцењивање:

Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацији са садржајима других предмета.

Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:

- суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу;
- направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја;
- прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији часовних, ваннаставних и ваншколских активности.

Неки од исхода за ученике ослобођене од практичног дела наставе:

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- Наведете основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;
- Дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;
- Презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји физичке културе, актуелним спортским подацима итд.);
- Учествује у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.

ВАННАСТАВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Секције

Формирају се према интересовању ученика. Наставник сачињава посебан програм узимајући у обзир материјалне и просторне услове рада, узрасне карактеристике и способности ученика. Уколико је неопходно, секције се могу формирати према полу ученика. Ученик се у сваком тренутку може се укључити у рад секције.

Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

Недеља школског спорта обухвата:

- такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика;
- културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице, слет...);
- ђачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе, спорту, рекреацији, „ферплеју”, последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбању и спорту и др.).

План и програм Недеље школског спорта сачињава Стручно веће Физичког и здравственог васпитања у сарадњи са другим стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе Физичког и здравственог васпитања, буду укључени у организацију ових активности.

Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)

Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа организује активности у природи:

- Пролећни крос, у организацији Спортског савеза и РТС-а (мај).
- Спортске игре младих, у организацији Спортског савеза (мај)
- Трка “Драгутин Томашевић”, у организацији Спортског савеза (мај).
- Излет са пешачењем (7км).

Школска и ваншколска такмичења

Школа организује и спроводи обавезна унутаршколска спортска такмичења, као интегрални део процеса физичког васпитања према плану Стручног већа и то у:

- спортској гимнастици (у зимском периоду);
- атлетици (у пролећном периоду);
- најмање једној спортској игри (у току године).

Школа може планирати такмичења из других спортских грана или игара уколико за то постоје услови и интересовање ученика (плес, оријентиринг, бадминтон, између две или четири ватре, полигони итд.).

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења прописаним од стране министарства надлежног за просвету, а која су у складу са планом наставе и учења.

Како би што већи број ученика био обухваћен системом такмичења, на ваншколским такмичењима један ученик током школске године може представљати школу у једној спортској игри и спортској гимнастици (екипно и појединачно) или у једној спортској игри и једној атлетској дисциплини (екипно и појединачно).

Корективно-педагошки рад и допунска настава

Ове активности организују се са ученицима који имају:

- потешкоће у савладавању градива;
- смањене физичке способности;
- лоше држање тела;
- здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе.

За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних обавезних програмских садржаја, које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности;

Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева:

- уочавање постуралних поремећаја код ученика;
- саветовање ученика и родитеља;
- организовање додатног превентивног вежбања у трајању од једног школског часа недељно;
- организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.

Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.

Педагошка документација

- Дневник рада за физичко и здравствено васпитање;
- Планови рада физичког и здравственог васпитања и обавезних физичких активности ученика: план рада стручног већа, годишњи план (по темама са бројем часова), месечни оперативни план, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.
- Писане припреме: форму и изглед припреме сачињава сам наставник уважавајући: временску артикулацију остваривања, циљ часа, исходе који се реализују, конзистентну дидактичку структуру часова, запажања након часа.

– Радни картон: наставник води за сваког ученика. Радни картон садржи: податке о стању физичких способности са тестирања, оспособљености у вештинама, напомене о специфичностима ученика и остале податке неопходне наставнику.

Педагошку документацију наставник сачињава у електронској или писаној форми.

ЕВАЛУАЦИЈА

-Оцена на однос према раду, часу ФЗВ, и осталим ученицима. Она обухвата свеукупну активнос ученика, и то:

- редовно ношење адекватне опреме
- примерен однос према настави ФЗВ и ОФА, наставнику и другм ученицима, и поштовање правила рада
- редовно присуствовање часовима ФЗВ и ОФА, и доношење леарских оправдања услед ослобађања од практичног дела наставе
- учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима у скоаду са могућностима
- приказивање најмање 1 комплекса вежби обликовања и снаге
- оцена на однос се добија 1 у првом,а 1 у другом полугодишту

Остале оцене су у односу на савладаност, тј. достигнут ниво моторичких знања, умења и навика, и савладаност техника задатих планом и програмом, или напредак у савладаности техника.

Евалуација савладаности техника се врши узимајући у обзир исходе, и оцењивање је усмерено ка савладаности исхода.

НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА (спортска недеља) Школа организује и „Спортску недељу“, такмичење за све ученике од 1-8. разреда. Они се такмиче у дисциплинама које су у складу са условима у којима школа ради.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ЉУДСКА ПРАВА	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од</i>; – аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; – штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима	Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да</i> и припадајуће одговорности. Посебна група права: <i>заштита од</i> и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање – квалитетно образовање за	У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада, али увек имајући у виду исходе које треба остварити. Они су тако дати да одговарају узрасту ученика, мерљиви су, проверљиви, односно наставник може, пратећи активности ученика, да лако утврди да ли их они остварују и у којој мери. Најчешће су исходи дати на нивоу примене, што значи да се знање и разумевање подразумевају као предуслови примене. Такав приступ одговара концепту Грађанског васпитања од кога се очекује да код ученика развија вољну компоненту која долази до изражаја на нивоу понашања. Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер сви они доприносе постизању општег циља овог програма и развоју међупредметних компетенција. Између исхода постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада током дужег временског периода, што се препознаје у томе да се неки исходи у истој или сличној формулацији налазе у програмима и за,пети и за шести разред.

	из прошлости, литературе; – сврсисходно користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; – образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру; – разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне; – позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција; – образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца; – примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС	све.	Посебност Грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и, уопште, етосом школе. У оквиру прве области ученици проширују своја знања у вези са правима али је фокус на одговорности. У овом програму посебно је важно право на квалитетно образовање за све и инклузивни приступ образовању који се базирају на поштовању људских права. Ученике треба тако водити да разликују инклузију од ексклузије, поштовање и прихватање насрам стигматизације и сепарације и да у свом понашању према ученицима који похађају школу по индивидуалном образовном плану исказују разумевање, толеранцију и спремност да пруже помоћ и подршку. Друга област има за циљ да уведе ученике у основне појмове демократског друштва са фокусом на партиципацији. Од ученика се очекује да својим речима и на примерима могу објаснити кључне појмове демократије. У програму се налази озбиљан захтев да ученици разликују стварну партиципацију ученика у школи од оне која је декоративна, што захтева од наставника да осмишљавају активности које подстичу критичко мишљење. До таквих исхода може се доћи само коришћењем бројних примера и подстицањем дискусије где ће ученици морати да аргументују своје мишљење. Трећа област односи се на употребу и злоупотребу интернета и мобилних телефона. Савремене технологије су неопходне за приватни и професионални живот и зато

	порука; – препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; – учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; – учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; – презентује спроведено истраживање и добијене резултате; – процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима,		ученике треба охрабрити да их користе на позитиван начин (за едукацију, информисање, дружење, пружање помоћи и подршке, покретање акција и др.). Ученици треба да знају шта је на интернету дозвољено, а шта није, шта се све подразумева под дигиталним насиљем и како се заштитити. Када се говори о заштити, ученицима треба да буде јасно које су њихове одговорности (<i>7 златних правила за сигурно четовање и СМС поруке</i> и како се понашати у ситуацији дигиталног насиља), као и коме се обратити за помоћ у школи. За активности у овој области може се користити материјал који је припремљен у оквиру пројекта Школа без насиља коју подржава УНИЦЕФ, јер одговара садржају овог програма и узрасту ученика шестог разреда. У оквиру четврте области програма ученици треба да приреме и спроведу мање истраживање ставова и/или понашања ученика, а које је у вези са садржајима треће области. Овај захтев уводи ученике у процедуре истраживања као што су: избор конкретне теме истраживања у оквиру задате области, дефинисање узорка истраживања, одабир инструмента који ће се користити и извођење закључака на основу добијених резултата. Циљ ових активности је да ученици изграде правилан однос према грађанском активизму, где акције, кад год је то могуће, треба заснивати на чињеницама добијеним на основу конкретних истраживања. Да би ученици били успешни у овом захтеву, неопходне су извесне преактивности у којима наставник појашњава шта су ставови, указује на њихову сазнајну, емоционалну и конативну (вољну, делатну) компоненту, што их чини „одговорним” за понашање појединаца, јер се људи понашају у складу са својим ставовима. Ученицима треба указати на везу ставова са знањима и повезати са појмовима предрасуде и стереотипи који се односе на неосноване

	комуницира на конструктиван начин; – учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; – проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.		ставове јер се не базирају на тачним и провереним чињеницама, о чему су учили у оквиру програма Грађанског васпитања у петом разреду. У ту сврху треба користити што више различитих примера који су ученицима блиски и који показују везу између ставова и понашања. Нпр., ако особа има став да су газирана пића јако штетна, да су препуна шећера и вештачких боја, велика је вероватноћа да ће таква пића ретко пити. Осим тога, потребно је представити неколико једноставних истраживања ставова и/или понашања људи како би ученици имали јасну слику о значају инструмента којим се оно спроводи и на основу ког се изводе закључци. Ученицима треба дати слободу да сами осмисле све кључне елементе истраживања (тему, узорак, инструмент), уз свесрдну помоћ и подршку наставника, која ће им у шестом разреду свакако бити потребна. Подразумева се да истраживање треба да буде што једноставније, на мањем узорку, са инструментом (најчешће упитником) који може бити преузет из неког спроведеног истраживања или које ће ученици сами направити. Ученицима се може предочити могућност да се поделе у мање групе које ће спровести истраживање на различитим узорцима (нпр. ученици 4, 6. и 8. разреда), што ће им обезбедити да изводе сложеније закључке, односно да констатују промене у ставовима и понашању у односу на узраст ученика. Изабрана тема истраживања може бити у вези са злоупотребом интернета и мобилних телефона, али и позитивних примера као што су покретање хуманитарних акција, учење, информисање, дружење и сл., у којима се могу истраживати мотиви таквих активности, ставови учесника, њихова осећања... У сваком случају, независно од изабране теме, за свако истраживање

			треба предвидети довољно времена како оно не би остало незавршено и то је одговорност наставника. Изузетно је важно да ученици обраде добијене податке, да изведу закључке, припреме њихову презентацију и направе критички осврт на урађено. Све тешкоће и грешке које се десе у току истраживања, добра су прилика да ученици унапреде своје компетенције за рад са подацима, закључивање, предвиђање, као и непосредну комуникацију и сарадњу. Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима. Наставници су у прилици да користе: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, као и да сами осмисле неке друге активности. У остваривању програма Грађанског васпитања, производи ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања, представе и друго. Они се могу користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. Производи се могу користити и ван групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе, у локалној заједници или локалним медијима. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима ставе), са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Посебан захтев за наставнике представља потреба за припремом нових, актуелних материјала који најбоље одговарају садржају и исходима. Они се могу наћи у

			различитим изворима информација. За реализацију појединих тема могу се користити филмови јер активирају когнитивну и афективну страну личности и подстицајно делују на ученике да искажу мисли, осећања и ставове. Не треба занемарити ни интернет и различите социјалне мреже јер су то облици комуникације који су блиски младима и на којима се могу препознати и анализирати многи проблеми живота у савременом свету, али и разговарати о говору мржње, нетолеранцији, другим облицима кршења права, као и интернет насиљу. Подразумева се да наставник има потпуни увид у материјале који се користе у раду са ученицима (филмови, видео-клипови, текстови из новина и сл.) како би се заштитили од неодговарајућих садржаја. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Наставник треба да подстиче код ученика способност да разумејусопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља, као и да бирају конструктивне начине реаговања на њих.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Редни бр. наставне теме	Наставна тема/ област	Месеци										обрада	остало	свега
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			

1.	ЉУДСКА ПРАВА Права и одговорности	x	x									2	6	8
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Демократско друштво и партиципација грађана			x	x							2	6	8
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона					x	x	x				3	6	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона							x	x	x		2	6	8
5.	ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА РАДА									x			1	1
6.	ЕВАЛУАЦИЈА									x	x		3	3

Укупно часова	9	27	36

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Кључни појмови садржаја: права и одговорности, демократско друштво, партиципација, дигитално насиље, ставови.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА

Рад наставника обухвата планирање, остваривање и праћење и вредновање. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Наставник укључује ученике у наставни процес, оцењује и саветује ученике како да поспеше процес учења.

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Слуша, разговара, дискутује, излаже, предлаже, објашњава, закључује, тумачи, интерпретира, ради индивидуалну, у групи или пару, изражава своје утиске о одређеној теми, уобличава и изражава запажања и мишљења, повезује раније стечена знања са новим, повезује градиво грађанског васпитања са градивом других предмета и стварним животом, глуми, црта, пише, чита, проналази податке на интернету, помаже друговима.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Чињеница да се програм описно оцењује, не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Грађанско васпитање пружа изузетну могућност за неговање саморефлексије (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања у овом изборном програму, из разреда у разред, јесу све правилнија

употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ФОНД ЧАСОВА	недељно	2
	годишње	72
ЦИЉ	ЦИЉ Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда другог циклуса основне школе. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у	По завршетку разреда, ученик ће бити у стању да: • у монолошкој форми једноставним и ситуативно прихватљивим исказима говори о себи и члановима породице, познатим особама, предметима и појмовима • исказује мишљење и ставове уз употребу познате лексике и усвојених морфосинтаксичких модела • разуме кратке и једноставне усмене поруке реалним комуникативним	1) Лични идентитет 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.) 3) Географске особености 4) Становање – форме, навике 5) Живи свет –	– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; – наставник треба да

складу са интересовањима ученика и актуелним збивањима у свету.	ситуацијама • глобално разуме веома кратке аутентичне текстове уживо или са аудиозаписа • једноставним и кратким формулацијама описује догађаје, људе, места и лична искуства, користећи правописна правила и основне знаке интерпункције. • разуме општу тему и најважније детаље кратких текстова на узрасно адекватне и блиске теме у којима доминирају познати структурни и лексички елементи • у усменој и писаној форми размењује личне податке (о другима и о себи) • остварује кратку, једноставну и континуирану интеракцију уколико му саговорник помаже да разуме питања и формулише реплике; препознаје и користи основне фонолошке, морфосинтаксичке и дискурзивне категорије • у усменој и писаној форми преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи (1–2 краће просто проширене реченице) у ситуацији када посредује између особа (вршњака и	природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест 6) Историја, временско искуство и доживљај времена (прошлост – садашњост – будућност) 7) Школа, школски живот, школски систем, образовање и васпитање 8) Професионални живот (изабрана – будућа струка), планови везани за будуће занимање 9) Млади – деца и омладина 10) Животни циклуси 11) Здравље, хигијена, превентива болести,	буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; – битно је значење језичке поруке; – знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – настава се заснива и на социјалној интеракцији с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за

	одраслих) које не могу да се споразумеју.	лечење 12) Емоције, љубав, партнерски и други међуљудски односи 13) Транспорт и превозна средства 14) Клима и временске прилике 15) Наука и истраживања 16) Уметност (нарочито модерна књижевност за младе; савремена музика) 17) Духовни живот; норме и вредности (етички и верски принципи); ставови, стереотипи, предрасуде, толеранција и емпатија; брига о другоме 18)	информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; – сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици

		Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници) 19) Слободновреме – забава, разонода, хобији 20) Исхрана и гастрономске навике 21) Путовања 22) Мода и облачење 23) Спорт 24) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења 25) Медији, мас медији, интернет и друштвеном реже 26) Животу и иностранству, контакту са странцима,	на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће: – усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање програма наставе и учења као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;

		ксенофобија	– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; – учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и

			обрнуто.

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	Unité 1 – Le club des lookés	8	4									5	7	12
2.	La semaine des enfants		2									0	0	2
3.	Unité 2 – Le club des décorateurs		4	6								6	4	10

4.	Le premier devoir écrit			2	1						0	3	3
5.	Unité 3 – Le club des sportifs				7	4					6	5	11
6.	Презентација теме					2					0	2	2
7.	Unité 4 – Le club des gourmands						4	6			6	4	10
8.	Francophonie							2			0	0	2
9.	Unité 5 – Le club des explorateurs							2	7		5	4	9
10.	Le deuxième devoir écrit								1	2	0	3	3

11.	Unité 6 – Le club des voyageurs									6	2	4	4	8
12.	Презентација теме										2	0	2	2
УКУПНО		8	9	8	8	6	4	9	8	8	4	32	40	72

Р. БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:

1.	Unité 1 – Le club des lookés	• Компетенције за целоживотно учење; • Дигитална компетенција; • Комуникација; • Решавање проблема; • Сарадња.	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.14, ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.3.1., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27, ДСТ.2.3.1., ДСТ.3.1.3, ДСТ.3.1.15.	• Разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе; • поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; • постави и одговори на једноставна питања личне природе; • у неколико везаних исказа саопшти

				информације о себи и другима; • разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; • опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; • разуме планове и намере и реагује на њих; • размени једноставне исказе у вези са својим и туђим

				плановима и намерама; • саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; • разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; • изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства.
2.	La semaine des enfants	• Компетенције за целоживотно учење; • Комуникација;	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.27.	• Дечија недеља.
	Unité 2 – Le club	• Компетенције за	ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3.,	• Опише специфичније

3.	des décorateurs	целоживотно учење; • Дигитална компетенција; • Комуникација; • Решавање проблема; • Сарадња.	ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1.	просторне односе и величине једноставним, везаним исказима; • опише дневни/недељни распоред активности; • разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; • разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места и пореди их; • опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; • разуме и следи једноставна упутства у вези са уобичајеним

				ситуацијама из свакодневног живота; • даје једноставна упутства из домена свакодневног живота и личних интересовања; • разуме једноставне предлоге и одговори на њих; • упути једноставан предлог; • искаже време, место и начин на који се нека активност догађа.
4.	Le premier devoir écrit	• Компетенције за целоживотно учење; • Комуникација; • Решавање проблема.	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.27.	• Исходи из претходних тема.
	Unité 3 – Le club	• Компетенције за	ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3.,	• Разуме једноставне

5.	des sportifs	целоживотно учење; • Дигитална компетенција; • Комуникација; • Решавање проблема; • Сарадња; • Одговорно учешће у демократском друштву; • Одговоран однос према здрављу.	ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1.	изразе који се односе на поседовање и припадност; • формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; • пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто; • разуме и опише једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; • поставља питања на различите начине; • разуме једноставне предлоге и одговори

				на њих; • упути једноставан предлог; • пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање;
6.	Презентација теме	• Дигитална компетенција; • Комуникација; • Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; • Рад с подацима и информацијама; • Решавање проблема; • Сарадња; • Одговорно учешће у демократском друштву; • Естетска	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.3., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.18., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.25., ДСТ.2.1.28., ДСТ.2.1.29. , ДСТ.2.1.30.,	• самостално проналази и користи различите изворе информација; • презентује свој рад у вези са темом моде, идеалне учионице и спорта; • говори о моди, идеалној учионици и спорту.

		компетенција; • Одговоран однос према околини.	ДСТ.2.2.1., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.7., ДСТ.3.1.21., ДСТ.3.3.1., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.3.1., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.3.1.	
7.	Unité 4 – Le club des gourmands	• Дигитална компетенција; • Комуникација; • Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; • Рад с подацима и информацијама; • Решавање проблема; • Сарадња; • Одговорно учешће у демократском друштву; • Естетска компетенција;	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.3.1., ДСТ.1.3.2. ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24.,	• Састави списак за куповину; • на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/или пиће у ресторану; • разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; • пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; • пита/каже/израчуна

		Одговоран однос према здрављу.	ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.1., ДСТ.2.3.3., ДСТ.2.3.5., ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1.	колико нешто кошта; - изрази количину у најчешће заступљеним мерама (грами, килограми...); - разуме планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; - говори о начинима исхране и обичајима у Француској.
8.	La Francophonie	Компетенције за целоживотно учење;	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.27.	Франкофонија.

		• Комуникација; • Решавање проблема.		
9.	Unité 5 – Le club des explorateurs	• Дигитална компетенција; • Комуникација; • Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; • Рад с подацима и информацијама; • Решавање проблема; • Сарадња; • Одговорно учешће у демократском друштву; • Одговоран однос према околини; • Одговоран однос	ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.3.2., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.5.,	• Разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; • постави питање и одговори на исто уз образложење; • негативно одговори на питање; • разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; • разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; • размени информације у вези са догађајима у прошлости;

		према здрављу.	ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1.	опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости.
10.	Le deuxième devoir écrit	- Компетенције за целоживотно учење; - Комуникација; - Решавање проблема.	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.27.	Исходи из претходних тема.
11.	Unité 6 – Le club des voyageurs	- Дигитална компетенција; - Комуникација; - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - Рад с подацима и информацијама; - Решавање проблема; - Сарадња;	ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2.,	- разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; - разуме честитку и одговори на њу; - упути пригодну честитку; - размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у

		• Одговорно учешће у демократском друштву; • Естетска компетенција; • Одговоран однос према околини.	ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1.	садашњости и блиској будућности; • размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; • разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; • изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства; • разуме једноставна обавештења о метеоролошком и хронолошком времену и реагује на њих

				тражи и даје кратка и једноставна обавештења о метеоролошком времену.
12.	Презентација теме	• Дигитална компетенција; • Комуникација; • Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; • Рад с подацима и информацијама; • Решавање проблема; • Сарадња; • Одговорно учешће у демократском друштву; • Одговоран однос према здрављу.	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.3., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.18., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.25., ДСТ.2.1.28., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.1., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.7., ДСТ.3.1.21., ДСТ.3.3.1.,	• Самостално проналази и користи различите изворе информација; • презентује свој рад у вези са темом исхране, природе и путовања; • говори о исхрани, природи и путовањима.

			ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.3.1., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.3.1.	

Комуникативна функција	Језички садржаји
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА.	<i>Salut, ça va ? Ça va, merci !</i> <i>Comment allez-vous ? Je vais bien, merci !</i> <i>Bonsoir ! Bonne nuit ! Bonjour, Monsieur. Au revoir, Madame. A demain. A bientôt.</i> <i>Je m'appelle Jean. Je suis français. J'habite à Lyon. Mon adresse est : 34, rue Jacques Prévert.</i> <i>Tu t'appelles comment ?</i> <i>Tu habites où ?</i> <i>Quel est votre nom ?</i> <i>Quelle est votre adresse ?</i> <i>J'ai douze ans.</i> <i>Je suis née le 14 décembre.</i> <i>Et toi, tu as quel âge ?</i>

	<i>Quelle est ta date de naissance ?</i> <i>C'est mon copain/ ma copine. Elle s'appelle Jelena. Elle est née à Kragujevac, mais elle vit à Novi Sad.</i> Личне заменице. Садашње време фреквентних глагола. Питање интонацијом. Питање са упитним речима (<i>comment, où, quel...</i>). Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (<i>Monsieur, Madame</i>); имена и надимци; начин писања адресе.
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, ПОЈАВА И МЕСТА	<i>Paul a les yeux bleus et les cheveux blonds. Il est très gentil.</i> <i>C'est mon meilleur ami. Il porte une blouse verte.</i> <i>La vache est un animal domestique, elle donne du lait.</i> <i>La rose a un beau parfum.</i> <i>C'est notre classe. Elle est grande et claire. Dans notre classe il y a un tableau blanc.</i> <i>Dans ma ville il y a un cinéma et un musée.</i> <i>Paris, Lyon et Marseille sont les villes les plus grandes de</i>

	<i>France.</i> Описни придеви: род, број и место. Поређење придева. Присвојни придеви. Садашње време фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: најважније географске карактеристике франкофоних земаља; биљни и животињски свет.
ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	<i>On pourrait aller au cinéma demain.</i> <i>Je t'invite à mon anniversaire vendredi soir.</i> <i>Viens avec moi !</i> <i>Dans notre école on organise un atelier de BD et je vais m'inscrire; toi aussi, tu es intéressé ?</i> <i>C'est une bonne idée !</i> <i>Pourquoi pas ?</i> <i>On y va ! Très bien !</i> <i>Je t'appelle demain.</i> <i>Désolé, je ne peux pas, je suis occupée.</i> <i>Cela ne m'intéresse pas beaucoup.</i>

	Кондиционал (<i>pouvoir</i>). Заповедни начин. Негација. Садашње време фреквентних глагола. Наглашене личне заменице. (Интер)културни садржаји: разонода; прикладно позивање и прихватање/одбијање позива.
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	<i>Est-ce que tu pourrais m'aider, s'il te plait ?</i> <i>Tu me passes le sel, s'il te plait ? Oui, bien sûr. Volontiers. Voilà. Merci bien ! Vous êtes très gentil.</i> <i>Je t'en prie/ Je vous en prie. De rien.</i> <i>Pouvez-vous me dire l'heure, s'il vous plait ?</i> <i>Le train arrive à 15h30.</i> <i>A quelle heure commence le concert ? Pardon ? Je suis désolé, je ne sais pas. Excusez-moi !</i> Питање са <i>est-ce que</i>. Инверзија (у устаљеним изразима). Кондициона учтивост (<i>tu pourrais...</i>). (Интер)културни садржаји: правила учтиве

	комуникације дружење и пријатељски односи.
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	<i>Répondez aux questions.</i> <i>Complétez les phrases.</i> <i>Écoutez et répétez.</i> <i>Faites une enquête dans votre classe.</i> <i>Travaillez à deux.</i> <i>Dans ton cahier, classe les adjectifs dans le tableau.</i> <i>Lavez les pommes et les fraises. Coupez les fruits en morceaux. Mettez-les dans un saladier.</i> <i>Faites une ronde. Lance le ballon.</i> <i>Il n'est pas permis d'utiliser le téléphone portable.</i> Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: традиционалне/омиљене врсте јела; игре.
УПУЋИВАЊЕ ЧЕСТИТКИ И ИЗРАЖАВАЊЕ ЗАХВАЛНОСТИ И ЖАЉЕЊА	<i>Bon anniversaire !</i> <i>Bonne et heureuse année !</i> <i>Bonne fête !</i> <i>Joyeux Noël!</i>

	<i>Bravo, très bien!</i> <i>Merci, à toi / à vous aussi !</i> <i>Meilleurs vœux !</i> <i>Je suis désolé !</i> <i>C'est dommage !</i> Придеви (<i>bon, bonne</i>). Узвичне реченице. Предлози (<i>à</i>). (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања /прославе.
ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И РАДЊЕ У САДАШЊОСТИ	<i>Mes grands-parents habitent à la campagne.</i> <i>Nous avons un appartement au troisième étage.</i> <i>Le matin je me lève à 8 heures. Je vais au lit avant minuit.</i> <i>Sa sœur ne vas pas à l'école.</i> <i>Les élèves en France vont à l'école le mercredi matin ou le samedi matin.</i> <i>Qu'est-ce que tu fais ? Je joue aux jeux vidéo.</i> <i>Pendant les vacances d'été, je vais toujours au bord de la mer.</i>

	Одређени и неодређени члан. Сажети члан (<i>au</i>). Садашње време фреквентних глагола, рачунајући и повратне. Садашње време неправилних глагола <i>être, avoir, aller, faire</i>. Прилози за време (<i>toujours, souvent</i>). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.
ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И РАДЊЕ У ПРОШЛОСТИ	<i>Qu'est-ce que tu as fait hier après-midi ? Je suis allée à la piscine.</i> <i>Tu es arrivée à quelle heure chez Marie ?</i> <i>Il a visité Paris en juillet. Il a fait des photos avec son portable.</i> <i>Jules Verne est né à Nantes. Il a écrit beaucoup de romans d'aventures.</i> Перфекат (<i>passé composé</i>). (Интер)културни садржаји: живот некад и сад.
ИСКАЗИВАЊЕ ПЛАНОВА И НАМЕРА	<i>Il y a un bon film à la télé ce soir, je vais le regarder.</i> <i>Je vais te montrer mon nouveau portable.</i>

	<i>Vous allez visiter l'exposition ?</i> <i>Qu'est-ce que tu feras ce week-end ?</i> <i>Demain elle ne peut pas sortir, elle doit travailler.</i> Блиско будуће време (<i>futur proche</i>). Просто будуће време (<i>futur simple</i>). Садашње време (за изражавање будућности). (Интер)културни садржаји: свакодневни живот, обавезе и разонода; породични и пријатељски односи.
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	<i>J'ai sommeil / chaud / froid. J</i> <i>e ne me sens pas bien.</i> <i>J'ai mal à la tête.</i> <i>Tu es fatigué ?</i> <i>Prends un sandwich/ un verre d'eau/ une orange. Non merci, je n'ai pas soif/ faim.</i> <i>Reposez-vous bien.</i> <i>J'ai peur.</i> <i>Ce n'est rien, ne t'inquiète pas.</i> <i>Je suis très content.</i>

	<i>Il est un peu triste.</i> <i>C'est excellent !</i> Садашње време глагола <i>avoir</i> и <i>être</i>. Садашње време повратних глагола. Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона; емпатија.
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И ВЕЛИЧИНА	<i>La boulangerie se trouve près de la poste.</i> <i>Dans notre ville il y a un grand stade de football.</i> <i>Pour aller à la gare, tournez à droite.</i> <i>La bibliothèque se trouve entre le musée et le collège.</i> <i>Dans la classe, nous avons un tableau noir et un tableau blanc.</i> <i>Le sac est sous la table.</i> <i>La cuisine est en face de la salle à manger.</i> <i>Pour venir au lac, il faut traverser le parc.</i> Неодређени члан (<i>un, une, des</i>). Предлози (<i>dans, sous, sur, devant, derrière, entre</i>).

	Прилози за место (<i>ici, là, à côté</i>). (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; природа.
ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА	<i>Quelle heure est-il ? Il est sept heures et demie. Il est neuf heures moins le quart.</i> <i>Quel jour sommes-nous ? Vendredi. Aujourd'hui c'est le 21 mai.</i> <i>A quelle heure finit notre cours ?</i> <i>Le film commence à 20 heures.</i> <i>Nous avons les vacances en janvier.</i> <i>Quel temps fait-il ? Il pleut. Il neige. Il fait beau/ chaud/ froid. Il fait du vent.</i> <i>Dans ma ville il neige souvent l'hiver.</i> <i>En Provence il fait plus chaud que dans les Alpes.</i> Униперсонални глаголи и конструкције (<i>il est..., il fait...</i>). Основни бројеви. Садашње време неправилних глагола (<i>être, aller, faire</i>). Парцијално питање са упитним речима (<i>quel/ quelle</i>). (Интер)културни садржаји: климатски услови у

	франкофоним земљама; типично радно време.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	<i>Je cherche mon ballon.</i> <i>Leur maison se trouve au bord de la mer.</i> <i>Ce n'est pas mon dictionnaire.</i> <i>C'est votre voiture ?</i> <i>Elle a deux chats et un chien.</i> <i>Je n'ai pas son numéro de téléphone.</i> <i>C'est à moi.</i> <i>A qui est ce portable? A toi ou à Pierre?</i> Конструкција за исказивање припадања (<i>à moi, à toi, à qui</i>). Присвојни придеви. Негација(<i>ne/ n'... pas</i>). (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.
ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА, ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	<i>Qu'est-ce que tu aimes faire quand tu n'es pas à l'école ?</i> <i>J'aime jouer aux jeux vidéo.</i> <i>Quel est ton sport préféré ? J'aime le tennis. Je n'aime pas le judo.</i>

	<i>Elle adore le chocolat.</i> <i>Cette BD me plait.</i> Одређени члан (<i>le, la, l', les</i>). Садашње време фреквентних глагола. Конструкција са инфинитивом (<i>j'aime jouer...</i>). Негација (<i>ne/ n'... pas</i>). (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм).
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, БРОЈЕВА И ЦЕНА	<i>Dans le parc il y a 4 enfants : deux garçons et deux filles.</i> <i>Combien coûte cette trousse ? 5 euros.</i> <i>Il faut acheter deux baguettes à la boulangerie.</i> <i>J'ai acheté deux bouteilles d'eau minérale.</i> <i>Je voudrais un kilo de tomates et deux kilos de bananes.</i> <i>Dans le frigo il y a du jambon, mais il n'y a plus de fromage.</i> <i>Je mange beaucoup de fruits.</i> Основни бројеви. Прилози (<i>beaucoup, peu, moins, plus</i>).

Упитне речи (*combien*).

Презентатив *il y a*.

(Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валута, намирнице и производи специфични за циљну културу.

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

СТАНДАРДИ

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

(НАПОМЕНА:Теме предвиђене наставном програмом обухватају и оне теме које су обрађене током претходних година учења страног језика.)

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик самостално усмено изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писано изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Медијација

У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.

Знања о језику

(Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.)

Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.

Оперативни задаци по језичким вештинама

Оперативни задаци по језичким вештинама се постепено проширују и усложњавају. Истовремено се континуирано примењују и оперативни задаци из претходних разреда.

Разумевање говора

Ученик треба да:

- разуме дијалоге (до 10 реплика / питања и одговора), приче, друге врсте текстова и песме о темама садржајима и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања;
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме текстове (до 150 речи), који садрже претежно познате језичке елементе, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика;
- разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипови, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, специјализовани часописи, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом.
- проналази и издваја предвидљиве информације у текстовима из свакодневног окружења (писма, краћи новински чланци, упутства о употреби) и из краћих књижевних форми (приповетке, поезија, драмски текстови) примерених узрасту и интересовању ученика;
- може да изведе закључак о могућем значењу непознатих речи ослањајући се на општи смисао текста са темом из свакодневног живота.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
- поред информација о себи и свом окружењу описује или извештава у неколико реченица о лицима, догађајима и активностима у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре);
- препричава, упоређује и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме, садржаје и комуникативне функције предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре);

- у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове у складу са предвиђеним комуникативним функцијама, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре).

Интеракција

Ученик треба да:

- у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом учионице, као и о свим осталим темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом (укључујући и размену мишљења и ставова према стварима, појавама, користећи познате морфосинтаксичке структуре и лексику);

- учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд).

- да одговори на директна питања која се надовезују уз могућност да му се понове и пружи помоћ при формулисању одговора.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- пише реченице и краће текстове (до 70 речи) чију кохерентност и кохезију постиже користећи познате језичке елементе у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем;

- издваја кључне информације и препричава оно што је видео, доживео, чуо или прочитао;

- користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања (шаље личне поруке, честитке, користи електронску пошту, и сл.).

Медијација

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, ученик треба

да:

- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи;
- писмено преноси једноставне поруке и објашњења.

Доживљај и разумевање књижевног текста

- Може да изрази утиске и осећања о кратком прилагођеном књижевном тексту (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (илустрације и израда наменских реквизита, глума).

Знања о језику и стратегије учења

Напомена: Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.

Ученик треба да:

- препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом;
- поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима;
- уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страног језика који учи;
- разуме значај употребе интернационализама;
- примењује компензационе стратегије и то тако што:

1. усмерава пажњу, пре свега, на оно што разуме;

2. покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника, итд.);
3. обраћа пажњу на речи / изразе који се више пута понављају, као и на наслове и поднаслове у писаним текстовима;
4. обраћа пажњу на разне невербалне елементе (гестови, мимика, итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писменим текстовима);
5. размишља да ли одређена реч коју не разуме личи на неку која постоји у матерњем језику;
6. тражи значење у речнику;
7. покушава да употреби познату реч приближног значења уместо непознате (нпр. аутомобил уместо возило);
8. покушава да замени или допуни исказ или део исказа адекватним гестом / мимиком;
9. уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција и позитивни трансфер).

КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ

Програм за шести разред подразумева комуникативне функције као и у претходном разреду. Оне се усложњавају са лексичким и граматичким садржајима предвиђеним наставним програмом.

Садржај комуникативних функција може бити једноставан или сложен у зависности од циљне групе (узраст, ниво језичких компетенција, ниво образовања). У настави страних језика садржај комуникативних функција зависиће од наставног програма. Комуникативне функције су као и у претходном разреду, али су структурално и лексички у складу са програмом за стране језике за шести разред основне школе.

1. Представљање себе и других
2. Поздрављање
3. Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)
4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди
5. Постављање и одговарање на питања
6. Молбе и изрази захвалности
7. Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности
8. Изражавање допадања / недопадања
9. Изражавање физичких сензација и потреба
10. Именовање активности (у вези са темама)
11. Исказивање просторних односа и величина (Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...)
12. Давање и тражење информација о себи и другима
13. Тражење и давање обавештења
14. Описивање лица и предмета
15. Изрицање забране и реаговање на забрану
16. Изражавање припадања и поседовања
17. Тражење и давање обавештења о времену на часовнику
18. Скретање пажње

19. Тражење мишљења и изражавање слагања / неслагања

20. Исказивање извињења и оправдања

21. Негирање и исказивање протеста

22. Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру набројаних комуникативних функција

ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ СА ПРИМЕРИМА

Сви граматички садржаји уводе се са што мање граматичких објашњења осим уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се евалуира и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту, без инсистирања на експлицитном познавању граматичких правила.

Ученици треба да разумеју и користе:

1. Презентативе *c'est/ce sont/ce n'est pas/ce ne sont pas; voici/voilà ; il y a/il n'y a pas (de/d')*: *Cest ma soeur. Ce sont mes parents. Cest la ferme de mes grands-parents. Ce sont leurs poules. Ce ne sont pas leurs vaches. Voici Miki, notre chien. Voilà nos chats. Il y a cinq chats, mais il n'y a pas de souris!*

2. Средства која указују на лице:

а) личне заменице у функцији субјекта (и испред глагола који почиње усамогласником): *J'habite Novi Sad. Nous avons des amis en France. Ils ont des jeux de société. Le jeu qu'elles adorent, c'est....*

б) наглашене личне заменице (усамљене): *Qui veut effacer le tableau ? - Moi! Qui a trouvé ce chaton ? - Elles ! Qui ira au supermarché? Pas nous!*

в) личне заменице у функцији директног и индиректног објекта (ненаглашене личне заменице за прво и друго лице): *Tu m'écoutes ? Elles vous connaissent bien. Je te donnerai mon devoir.*

(затрећене лице): *Tu l'aimes beaucoup? Vous pouvez le dire à Marta? Nous les voyons souvent. Il lui fait des misères,*

puis il lui donne des bonbons! Je leur écris tous les jours.

3. Актуализатореименице (члан - одређени/неодређени/нулти, демонстративе, посесиве, квантификаторе): Le pays où nous avons passé nos vacances, c'est la Suisse. C'est un très beau pays. Il y a des lacs et des montagnes. Sur cette photo, c'est mon copain Pierre: il est guide. Ces deux filles sont ses soeurs: Marie est infirmière, elle a 23 ans; Sophie est étudiante, elle a 20 ans.

Модалитетереченице: афирмацију, негацију, интерогацију (која садржи афирмацију и негацију, као и потврди одговор si): ne/n'... pas/personne/jamais/rien, губљење ne/n' у фамилијарном говору): On va au cinéma ce soir. Je t'invite Je ne veux pas venir avec toi/Je veux pas.... Je n'aime pas tes amis/ J'aime pas... Je ne vois personne... Ils ne font jamais ce que je propose .... Tu ne veux rien me dire ? Vous êtes toujours à ... ? Vous ne devez pas prendre le train de midi? Si! Est-ce que vous connaissez X? Savez-vous où je peux trouver X, s'il vous plaît? Quand est-ce qu'il revient? Pourquoi partez-vous si tôt?

- Тотално индиректно питање и индиректни говор (изјавнереченице), са глаголом главнереченице у презенту индикатива (demander si, dire que, ajouter que, écrire que): Elle demande si on peut fermer la fenêtre. Elle dit qu'il fait froid.

5. Средства за исказивање просторних односа: ici/là/là-bas; en haut/en bas; à gauche/à droite/en face/tout droit.

6. Квалификацију

- помоћу компаратива супериорности/инфериорности/једнакости и суперлатива: Je suis plus fort que toi! Il est moins rapide que sa soeur. Ils sont aussi intelligents que leurs parents. C'est ma meilleure amie. C'est le plus grand musée du monde.

- помоћу компаративног comme: Je suis comme toi!

Детерминацију помоћу релативних реченица (релативне заменице qui, que, où): Le village que nous avons visité s'appelle ...; le village qui se trouve au bord du Danube s'appelle...; le village où est né mon père s'appelle....

7. Средства за исказивање временских односа:

- временске индикаторе hier, demain, en ce moment/à ce moment-là ; aujourd'hui/ce jour-là,
- везнике quand, lorsque и везички израз pendant que.

8. Глаголске начине и времена:

- презент, сложени перфект, имперфект, футур први индикатива, као перифрастичне конструкције: блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост: Je lis beaucoup: ce livre, je suis en train de le lire maintenant; ce roman, je viens de le finir; cette BD, je vais la lire pendant les vacances;
- презент субјунктива глагола прве групе (после il faut que): Il faut que tu racontes ça à ton frère, као рецептивно: Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives;
- презент кондиционала (у изражавању сугестије/савета): On pourrait lui montrer ma bibliothèque!
- императив sois, soyez.

9. Личне глаголске облике и безличне глаголске облике са инфинитивном допуном, директно и препозиционално:

Ils veulent aller au cinéma. Il faut travailler plus. Je dois travailler. Je peux travailler. Il apprend à parler français.

- Употребу глаголских израза avoir la permission de, avoir le temps de: Nous avons la permission de rester jusqu'à minuit! Je n'ai pas le temps de ranger ma chambre, je suis en retard.

10. Средства за исказивање логичких односа:

- узрок: Pourquoi tu ne viens pas avec nous? Parce que je n'ai pas fini mon travail. Il part car il est fatigué. J'ai compris cette phrase grâce à ta mère!
- последица: Il ne fera pas beau, il faut donc organiser la fête dans un restaurant.

- опозиција: Je sais chanter, mais pas danser. Ma soeur, au contraire, adore la danse.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

Страни језик, култура, комуникација, интеркултуралност

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм наставе и учења оријентисан на исходе, наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења, имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије

којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Структуриран је тако да наставника постепено води од исхода, преко комуникативне функције као области, до **препоручених** језичких активности и садржаја у комуникативним функцијама. Применом оваквог приступа у настави страних језика, ученик се оспособљава да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Овај приступ подразумева уважавање следећих ставова:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;

- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- настава се заснива и на социјалној интеракцији с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма наставе и учења као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;

- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- препознавање везе између група слова и гласова;
- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;
- замењивање речи цртежом или сликом;
- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова.

Увођење деце књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

С обзиром на то да се исходи остварују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем. Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и
- социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора, зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,
- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,
- од карактеристика и врсте текста који се слуша, итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);
- дужина усменог текста;
- брзина говора;
- јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;
- познавање теме;
- могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца, разликујемо следеће врсте читања:

- читање ради усмеравања;
- читање ради информисаности;
- читање ради праћења упутстава;
- читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

- глобалну информацију;
- посебну информацију,
- потпуну информацију;
- скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова, итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност, у оквиру програма, предвиђена је прогресија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);
- текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);
- лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);

– степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији *монолошког излагања*, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији *интеракције*, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

- јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);
- излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.)

Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:

- читањем писаног текста пред публиком;
- спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.
- реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

- размену информација,

- спонтану конверзацију,
- неформалну или формалну дискусију, дебату,
- интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и

развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија, итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

УПУТСТВО ЗА ТУМАЧЕЊЕ ГРАМАТИЧКИХ САДРЖАЈА

Настава граматике, напоредо с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.

Улога граматике у процесу овладавања језиком је пре свега практична и састоји се у постављању основе за развијање комуникативне компетенције. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Граматичке категорије су разврстане у складу са Европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогресију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и

не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик, а уједно помажу ученику да разуме важност и смисленост вредновања и подстичу га на преузимање одговорности за властито планирање и унапређивање процеса учења.

У шестом разреду предвиђена су два писмена задатака и то један у првом и један у другом полугодишту.

4. УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА ПРЕПОРУЧЕНЕ ВРСТЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Препоручене врсте активности у образовно-васпитном раду дате су у програмима за сваки обавезни предмет и изборни програм у делу *Упутство за остваривање програма*

5. ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА

5.1. Индивидуални образовни план за социјално ускраћене ученике и ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом

Индивидуални образовни план се припрема за ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика и других разлога потребна додатна образовна подршка. Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања таквих ученика у редован образовно-васпитни рад и њихово осамостаљивање у вршњачком колективу. За сваког ученика појединачно, према његовим специфичним потребама и могућностима, припрема се прилагођен начин образовања који обухвата индивидуални образовни план, програм и начин рада који садрже: 1) дневни распоред активности часова наставе у одељењу; 2) дневни распоред рада са лицем које пружа додатну подршку и учесталост те подршке; 3) циљеве образовно-васпитног рада; 4) посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или све предмете са образложењем за одступање; 5) програм по предметима, у коме је прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који у раду са додатном подршком; 6) индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада. Индивидуални образовни план доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање. Тим за инклузивно образовање чине одељењски старшина и предметни наставници, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика. Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник.

5.2. Индивидуални образовни план за ученике са изузетним способностима

За ученике са изузетним способностима, школа обезбеђује израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана којим се врши проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада. Индивидуални образовни план је посебан акт, који има за циљ оптимални развој ученика и остваривање исхода образовања и васпитања, у складу са прописаним циљевима и принципима, односно задовољавања образовно-васпитних потреба ученика. Индивидуални образовни план укључује: 1) педагошки профил ученика, у ком су описане његове јаке стране и потребе за подршком; 2) план индивидуализованог начина рада, којим се предлажу одређени видови прилагођавања наставе (простора и

услова, метода рада, материјала и учила) специфичним потребама ученика и 3) план активности, којим се предвиђени облици додатне подршке операционализују у низ конкретних задатака и корака, и спецификује распоред, трајање, реализатори и исходи сваке активности.

Индивидуални образовни план доноси педагошки колегијум на предлог тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке ученику. Тим за пружање додатне подршке чине: наставник предметне наставе, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика, укључујући мере и активности предвиђене индивидуалним образовним планом. Он се остварује доминатно у оквиру заједничких активности у одељењу а у складу са потребама ученика, на основу одлуке тима за пружање додатне подршке ученику, делом може да се остварује и ван одељења.

Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Наставни предмет	ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК
Врста наставе	ДОПУНСКА НАСТАВА
Наставник	<i>Маринела Драгуљевић</i>

Општи наставе	циљ	Допунска настава помаже ученицима да се укључе у редован рад и лакше савладају садржаје предвиђене Наставним планом и програмом.
Специфични циљеви		У зависности од степена знања ученици увежбавају основне говорне чинове, граматичке структуре, развијају вештине читања, усменог и писменог разумевања и изражавања.

Недељни фонд 1
часова

Годишњи фонд 36
часова

Циљна група Настава је намењена ученицима **петог, шестог, седмог и осмог** разреда који у редовној настави имају потешкоће у раду или су из оправданих разлога дуже изостали са часова редовне наставе.

Број ученика С обзиром да је рад на часовима допунске наставе индивидуалан, ученици долазе према потреби, тако да је немогуће предвидети прецизан број ученика.

Начин евалуације Евалуација успешности допунске наставе обавља се континуирано, увидом у педагошку документацију.

Програм рада за пети разред за 6 наставних целина из уџбеника Club Ados 1, свака наставна целина обрађује се 3 часа, укупно 27 часова. Преосталих 9 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе.

Граматички садржаји: представљање, негација, постављање питања, глаголи, заменице, придеви и именице...

Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом

Програм рада за шести разред за 6 наставних целина из уџбеника Club Ados 2, свака наставна целина обрађује се 3 часа, укупно 27 часова. Преосталих 9 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе.

Граматички садржаји: Садашње време правилних и најфреквентнијих неправилних глагола, одређени, неодређени и партитивни члан, множина именица и придева,

присвојни и показни детерминанти

Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом

Програм рада за седми разред за 6 наставних целина из уџбеника Club Ados 3, свака наставна целина обрађује се 4 часа, укупно 24 часа. Преосталих 12 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе.

Граматички садржаји: Садашње, прошло и будуће време свих глагола, управни и неуправни говор, показне, присвојне, односне, прилошке заменице...

Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом

Програм рада за осми разред за 5 наставних целина из уџбеника Club Ados 4, свака наставна целина обрађује се 4 часа, укупно 24 часа. Преосталих 10 часова посвећени су припреми за контролне и писмене вежбе.

Граматички садржаји: Садашње, прошло и будуће време свих глагола, кондиционалне реченице, управни и неуправни говор, показне, присвојне, односне, прилошке заменице, пасив.

Лексика у вези са темама предвиђених Наставним програмом

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Плесна секција

DANSE AVEC MOI

Наставни

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

предмет	
Врста наставе	ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
Наставник	<i>Маринела Драгуљевић</i>
Општи наставе	циљ Припрема ученика за такмичење у модерном плесу, за школске приредбе, гостовања/манifestације
Специфични циљеви	Плесна секција намењена је ученицима да прошире своја знања из плеса, самим тим моторике.
Недељни часова	фонд 1
Годишњи часова	фонд 34, по потреби и више часова недељно...
Циљна група	Ученици од првог до осмог разреда
Број ученика	У зависности од интересовања
Начини евалуације	Извештаји са одржаних такмичења, односно увидом у педагошку документацију
Програм рада	У зависности од интересовања, актуелне музике, актуелних дешавања, организовања манифестација, гостовања, школских приредби.

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ХОР И ОРКЕСТАР

Свака основна школа је обавезна да организује рад хорова, и то: хор млађих разреда и хор старијих разреда. У свакој школи у којој постоје услови треба да се оснује школски оркестар. Часови хора и оркестра се изводе континуирано од почетка до краја школске године. Часови хора и оркестра као редовна настава улазе у фонд часова наставника музичке културе:

хор нижих разреда, 111 часова годишње.

хор виших разреда, 136 часова годишње.

Часови рада са хором и оркестром (који су идентични са трајањем школског часа - 45 минута) уносе се у распоред школе и део су радне обавезе ученика које одабере наставник. Ученици који већ похађају музичку школу не укључују се у хор или оркестар.

Хор

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

Оркестар

Школским оркестром се сматра инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три деонице. Оркестри могу бити састављени од инструмената који припадају истој породици (блок флауте, мандолине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментаријум итд.) или мешовитог састава према расположивим инструментима. Репертоар школског оркестра чине дела домаћих и страних композитора разних епоха, у оригиналном облику или прилагођена за постојећи школски састав.

У току године оркестар треба да изведе најмање осам дела, од којих нека заједно са хором.

Ако постоји оркестар у школи, фонд часова је као и за хор виших разреда, тј. 136 часова годишње.

У свим школама у којима раде наставник или наставници који владају неким инструментима организује се додатна настава за даровите и заинтересоване ученика у свирању на појединим инструментима.

Задаци инструменталне наставе су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем и суделовањем у школским ансамблима;

- да упоредо са инструменталном наставом ученицима даје и потребна теоријска знања;

- да и овом наставом подстиче код ученика њихове креативне способности и смисао за колективно музицирање.

Настава се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у додатној настави се формирају мали музички састави.

Програмом и садржајима додатне наставе обухватити одговарајуће уџбенике, приручнике и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика дотичне школе) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из додатне музичке наставе на школским и другим приредбама и такмичењима.

За додатну наставу се одређује 1 час недељно. Додатна настава је део радне обавезе наставника и изабраних ученика. Ученици који похађају музичку школу не укључују се у додатну наставу.

Слободне активности

У свакој основној школи има музички обдарене деце, чије се интересовање и љубав за музику не могу задовољити само оним што им пружа настава у разреду. За такву децу која не похађају музичку или балетску школу може се организовати додатна настава и тако се могу укључити у разне групе или школски оркестар.

Могу се основати групе певача вокалних солиста и солиста инструменталиста са којима се увежбавају соло песме, мали комади, дуети, терцети, квартети, мали камерни инструментални састави, секција љубитеља слушања музике - који ће слушати разна музичка извођења у школи или ван ње (концерте, радио и телевизијске емисије, музичке филмове и сл.). Осим секција вокалних солиста, инструменталних солиста и љубитеља слушања музике могуће је организовати секцију младих композитора са којима се ради индивидуално на развоју музичке креативности. Могуће је, такође, основати секцију младих етномузиколога који ће прикупљати мало познате или готово заборављене песме средине у којој живе. Број и врста музичких секција које је могуће основати у основној школи у односу на способности и интересовања ученика одређени су само афинитетом наставника и његовим ентузијазмом.

За слободне активности се одређује 1 час недељно.

Рад формираних секција одвија се континуирано током целе школске године.

САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ (6.разред)

ФОНД ЧАСОВА	недељно	1
	годишње	36
ЦИЉ	Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ОДРЖИВОСТ, ЖИВОТНА СРЕДИНА И УТИЦАЈ ЧОВЕКА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – дефинише појмове и разуме разлике између појмова географски омотач, животна средина и природна средина; – наведе примере повезаности и условљености литосфере, атмосфере, хидросфере и биосфере у оквиру географског омотача; – наведе принципе одрживог развоја; – уочи активности човека које доприносе	Дефиниције географског омотача, животне средине и природне средине. Узајамна повезаност у оквиру географског омотача. Утицај човека на одрживост животне	Полазећи од принципа одрживог развоја, првенствено холизма и интердисциплинарности, курикулум предмета је конципиран тако да се током наставе и учења преферирају стратегије које се заснивају на принципима одрживости као што су: стратегија

	одрживости животне средине; – уочи узрочно последичне везе између активности човека и промена у животној средини; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине;	средине. Спровођење акција – заштита и одрживост животне средине.	интерактивног учења и рада на пројекту; стратегија интегративног учења и настава усмерена на деловање; стратегија кооперативних облика наставе; стратегија учења откривањем и решавања проблема, метакогнитивне стратегије, различити облици искуственог учења. Кроз рад на пројектима у различитим амбијентима (природног и социјалног) окружења, сарадњом са родитељима, локалном и широм заједницом постиже се отвореност, одговоран однос и понашање према окружењу са циљем постизања активног односа ученика, развој критичког и конструктивног мишљења и одговорност према себи, природној и социјалном окружењу
ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОДРЖИВОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	– процени и упореди различите утицаје човека на потрошњу ресурса и одлагање отпада; – истражи изворе загађења у локалној средини; – анализира узроке и последице загађења у локалној средини – разврстава глобалне промене, упореди их и процени њихов утицај на животну средину – кроз решење пројектних задатака идентификује разлоге, узроке и последице емисије штетних гасова; – класификује изворе буке у локалном окружењу; – наведе и аргументује могућа решења за заштиту од буке;	Глобалне промене у животној средини и њихове последице. Смањење емисија штетних гасова. Заштита од буке. Комунална хигијена (акција). Рециклажа (акција). Спровођење акција – одговоран однос према одрживости животне средине.	За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад
ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТ И НЕЖИВЕ ПРИРОДЕ	– класификује објекте геонаслеђа; – издвоји критеријуме за издвајање објеката геонаслеђа као репрезентативних примера геодиверзитета; – учествује у дебати о одрживом понашању у заштићеном подручја;	Одговоран однос према геолошкој, геоморфолошкој, хидролошкој разноврсности и разноврсности климе и земљишта.	За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад

	– графички прикаже промену броја заштићених биљних и животињских врста Србије у одређеном временском периоду; – препозна на карти заштићена подручја из наше земље која имају међународни значај; – образлаже разлоге заштите појединих биљних и животињских врста у Србији; – развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету; – формулише истраживачки задатак кроз рад у групама; – прикупи информације релевантне за истраживање; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити и очувању животне средине.	Геонаслеђе. Заштићена подручја. Заштићена подручја од међународног значаја	на њима. Поред материјала (филмови, слике, приче, новински текстови...), то могу бити гостовања особа или посета установама. Избор подстицаја треба да одговара теми, узрасту ученика и њиховим интересовањима. Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да развијају своје компетенције у раду са подацима. ИКТ у настави користити кроз различите изворе информација, презентације, филмове, израду плаката... анализу података, табела, израду графикана
ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТ		Заштићене биљке Србије. Заштићене животиње	

И ЖИВОГ СВЕТА		Србије. Теренска вежба: посета резервату природе. Спровођење акција – обележавање Дана планете Земље, Светског дана заштите животне средине, Светског дана вода.	

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН ПО МЕСЕЦИМА

ОБЛАСТ		МЕСЕЦ										ОБРАД А	УТВРЂ .	ОСТАЛО	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	Одрживост, животна средина утицај човека	4	4	2								4		6	10
2.	Одговоран однос према одрживости животне средине			2	4	2						3		5	8
3.	Одговоран однос према разноврсности неживе природе						4	4	1			4		5	9
4.	Одговоран однос према разноврсности живог света								2	4	3	4		5	9
УКУПНО:												15		21	36

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ: природа, природни ресурси, природна богатства, животна средина, загађивање, биодиверзитет, геодиверзитет

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА усмерава рад, упућује, тражи податке, даје савете, подршку...

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА истражује, обрађује податке, учествује у акцијама, иницира акције, даје предлоге, сарађује...

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Компетенција за целоживотно учење, Естетичка компетенција, Решавање проблема, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа се темељи на целовитом (холистичком) приступу и подстицању индивидуалног развоја и развијање свих потенцијала ученика (когнитивни, афективни и психомоторички домен).

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како предвиђају последице, како критички промишљају, чиме се руководе у процесу доношења одлука, како комуницирају. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, а успех се изражава описно (истиче се, добар и задовољава). Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Ученик је активни субјект у процесу учења, вредновања и самовредновања сопствених постигнућа. Сама природа и концепција предмета и потенцирање на активном, пројектном и истраживачком приступу у стицању ученичких компетенција наглашава формативно оцењивање. Оно се исказује кроз: опис постигнућа ученика, опис ангажовања ученика у настави и препоруке за даље напредовање.

ПРЕПОРУЧЕНИ НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКУ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА

Сложенији задаци, више различитих извора за учење, самостални пројекти...

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИПРЕМУ ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА, КОЈИ СЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ УКЉУЧУЈУ У ОБРАЗОВНИ ПРОЦЕС

За слободну активност ученику прилагодити, у зависности од степена потребне подршке, услове рада, материјале, доступне садржаје за рад, садржај рада, укључити и вршњачко учење и помоћ другова